

*Τὸ εὐδαίμονος καὶ ἀρετῆς φῶς
Διὰ τῆς Κοζάνης ἐξέρχεται
ἵνα τὴν μὴ μὴν ἀφῆκεν ἡμετέρας
Μ. Ζερβὸς Κοζάνης*

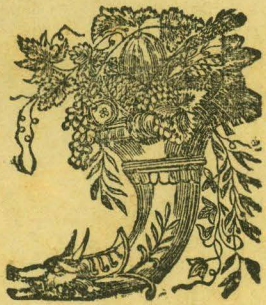
ΑΡΣΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΙΣΜΗΝΙΑ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ.

ΥΠΟ

ΔΣΗΑΣΙΑΣ Η. ΖΕΡΒΟΥ ΙΑΚΩΒΑΤΟΥ.

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ.

ΤΥΠΟΙΣ Ε ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΘΟΥΡΙΟΥ

1875.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

A1 5248.0011

Σεβαστοὶ γονεῖς μου.

Καὶ εἰς τέτρα μᾶλλον ἢ εἰς Ὑμᾶς, προσφιλέστατοι γεννήτορες, ἤθελα καταλληλότερον προσφωνήσῃ τὸ πρῶτον τοῦτο δοκίμιον τῆς νεανικῆς φιλοπορίας μου; Ἀφοῦ εἰς Ὑμᾶς ὀφείλω τὸ ζῆν, καὶ τὸ ἐστὶ τούτου πολυτιμότερον εὖ ζῆν, ὀφείλω κατὰ διπλοῦν καθήκον, φιλοστοργίας τε καὶ εὐγνωμοσύνης, ῥ' ἀναθέσω καὶ εἰς πρώτους Ὑμᾶς τὴν μικρὰν ταύτην ἀπαρχὴν τῶν ἰδιαιτέρων μελετῶν μου.

Οὐχὶ βεβαίως ὡς ἰσοτιμιον ἀντάλλαγμα τῶν ἀνυπόπτων πόρων καὶ διηρηκῶν φροντίδων σας, ἀλλ' ὡς ἐλάχιστον δεῖγμα τῆς πρὸς Ὑμᾶς ὀφειλομένης μεγίστης ἀγάπης, ἀπείρου σεβασμοῦ καὶ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης.

Ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀπογεμομένη κοινῇ καὶ ἰδίᾳ παρὰ τῶν τέκνων ὀφειλὴ, ἐν μὲν τῇ οἰκογενειακῇ τάξει εἶναι ὁ ἠθικώτερος καὶ στερεώτερος δεσμὸς ὁμοιοῦς καὶ εὐδαιμονίας, συνάμα δὲ καὶ ἡ ὑγιεστερά προπαίδεια πάσης χρηστοθήπου καὶ Θεοσεβοῦς ἀγωγῆς· εἰς δὲ τὰ τέκνα αὐτὰ εἶναι τὸ σεμνοπρεπέστερον διακόσμημα, καὶ ἡ ἐν ὄλῳ τῷ βίῳ σπλινθουσα ἐπὶ τοῦ μετώπου των διά-

χρῆσις καὶ ἠτις ἀρεξίτηλος θέλει ἐπιστέγει καὶ τὴν πλάκα τοῦ τῦμβου των

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

τὸ ἐλάχιστον τοῦτο τεκμήριον τῆς ἐκ-

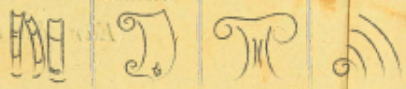
πληρώσεως τῶν καθηκόντων μου, προσέθετον ἀκόμη δεῖ
καὶ εἰς τὴν φύσιν τοῦ μεταφρασθέντος Ποιήματος, ἤρμο-
ζεν ὑπό τινας ἐπιφύσεις ἢ προσφώνησις αὐτῆ, φρονῶ ὅτι
καὶ οὕτω δὲν ἤθελα ἀπομακρυνθῆ τῆς ἱεράς ἀληθείας ἐπο-
μένως καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἴσως κολακεύομαι, ὅτι
θέλει ἔτι μᾶλλον ἀσμένως ἀποδεχθῆ παρ' Ὑμῶν.

Ὅπως ἴσως ὅμως, ἡ ἐκδηλουμένη ἀγαθὴ προαίρεσις,
καὶ ἡ μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ἔκφρασις τῶν πρὸς
Ὑμᾶς ἐγκαρδίων αἰσθημάτων μου, ἀρκοῦν, πιστεύω, ἢ ἀ-
ναπληρώσει καὶ τὴν ομικρότητα τῆς προσφορᾶς, καὶ πᾶ-
σαν τυχὸν ἑλλείψιν τῆς νεανικῆς ἀπειρίας μου.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ 26 Ἰουλίου 1875.

Ἡ προσφιλὴς θυγάτηρ σας

Α Σ Π Α Σ Ι Α

ΑΡΣΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΙΣΜΗΝΙΑ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ.

Περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρταμέου, ἡ
Βακτριανὴ ἐταράχθη ὑπὸ ἐμφυλίων ἐρίδων. Ὁ ἡγεμὼν
αὐτῆς καταβλήθεις ὑπὸ θλίψεως, ἀπέθανε καὶ ἄφησε τὸν
θρόνον του εἰς τὴν κόρην του Ἰσμηνίαν. Ὁ Ἀσπάρ, πρῶ-
τος εὐνοῦχος τοῦ παλατίου, ἀνέλαβε τὴν κυρίαν διεύθυν-
σιν τῶν ὑποθέσεων. Ἐπεθυμοῦσε πολὺ τὸ καλὸν τοῦ κρά-
τους καὶ πολὺ ὀλίγον τὴν ἐξουσίαν. Ἐγνώριζε τοὺς ἀν-
θρώπους, καὶ ἔκρινε καλῶς περὶ τῶν πραγμάτων. Τὸ
πνεῦμά του ἦτο φύσει συμβιβαστικόν, καὶ ἡ ψυχὴ του
ἐφαίνετο ὅτι ἤλκυν ἐκείνας τῶν ἄλλων. Ἡ εἰρήνη τὴν
ὁποῖαν οὐδεὶς ἐτολμοῦσε πλέον νὰ ἐλπίσῃ, ἀπεκατέστη.

Τοιαύτη ἦτον ἡ γοητεία τοῦ Ἀσπάρ, ὥστε ἕκαστος
ἐπανῆλθεν εἰς τὸ καθήκον του, καὶ ἀγνοοῦσε σχεδὸν ὅτι
ἐξῆλθεν. Αὐτὸς ἤξευρε νὰ κατορθώῃ μεγάλα πράγματα
ἄνευ βίας καὶ ἄνευ θορύβου.

Ἡ εἰρήνη ὅμως ἐταράχθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ὑρ-
κανίας, ὅστις ἔστειλε πρέσβεις διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν Ἰσμη-
νίαν εἰς γάμον, καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ τοῦ ἠρνήθη, εἰσέβαλεν
εἰς τὴν Βακτριανήν. Ἡ εἰσβολὴ αὕτη ὑπῆρξε παράδο-
ξος. Βότῃ μὲν, ἐπαρουσιάζετο πάνοπλος, ἔτοιμος νὰ πο-
λεμήσῃ τοὺς ἐχθροὺς του, πότῃ δὲ ἐφαίνετο ἐνδεδυμένος

ὁποῖον ὁ ἔρωσ ὁδηγεῖ πρὸς τὴν ἐρωμέ-
νῃν του. Ἐρεμεία δὲ τῆς παν ὅ,τι ἀπαιτεῖτο, πρὸς πα-

ρασκευὴν γάμου, ὀρχηστὰς, αὐλητὰς, ὑποκριτὰς, μαγείρους, εὐνοῦχους, γυναῖκας, καὶ συνάμα τρομερὸν στρατόν. Ἐγραφεν εἰς τὴν βασίλισσαν τὰς τρυφερωτέρας ἐπιστολάς, καὶ ἐξ ἑτέρου μέρους κατέστρεφεν ὅλην τὴν χώραν τὴν μίαν ἡμέραν ἡσχολεῖτο εἰς συμπόσια, καὶ τὴν ἑτέραν εἰς ἐκστρατείας. Ποτὲ δὲν εἶδε τις τοιαύτην ἐντελῆ εἰκόνα πολέμου καὶ εἰρήνης, οὐδὲ τόσῃν παραλυσίαν καὶ ἐνταύτῳ πειθαρχίαν. Ἐν χωρίον ἔφευγε τὴν σκληρότητα τοῦ νικητοῦ, καὶ ἕτερον παρεδίδοτο εἰς τὴν χαρὰν, τοὺς χοροὺς, καὶ τὰ συμπόσια· κατὰ παράδοξον δὲ τινα ἰδιοτροπίαν, ἐζητοῦσε δύο πράγματα ἀσυμβίβαστα, νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν φόβον καὶ νὰ ἐλκύσῃ τὸν ἔρωτα· ἀλλὰ δὲν ἐπετύγγανεν οὔτε τὸ ἓν, οὔτε τὸ ἕτερον. Ἀντετάχθη εἰς στρατὸς εἰς τὸν ἰδικόν του, καὶ μία μόνη μάχη ἐτελείωσε τὸν πόλεμον. Εἰς στρατιώτης προσφάτως ἀφικθεὶς εἰς τὸ στράτευμα τῶν Βακτριανῶν, ἐξετέλεσε θαύματα ἀνδρίας· ἐπροχώρησε μέχρι τῆς θέσεως ὅπου ἐπολεμοῦσε γενναίως ὁ βασιλεὺς τῆς Ὑρκανίας, καὶ τὸν ἔκαμεν αἰχμάλωτον. Παρέδωκεν αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα εἰς ἀξιωματικόν τινα καὶ χωρὶς νὰ εἴπῃ τὸ ὄνομά του, εἰσέβη ἐντὸς τοῦ πλήθους, ἀλλὰ συνοδευόμενος ὑπὸ ἀνευφημιῶν, ἐφέρθη ὡς ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ στρατηγοῦ. Ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν του μὲ εὐγενὲς θάρρος καὶ ὠμίλησε μετριοφρόνως περὶ τῆς πράξεώς του. Ὁ στρατηγὸς τοῦ προσέφερεν ἀμοιβάς, ἀλλὰ αὐτὸς ἐδείχθη ἀδιάφορος, ἠθέλησε νὰ τὸν ὑπερπληρώσῃ ἀπὸ τιμᾶς, ἀλλ' ἐφάνη συνειθισμένος εἰς αὐτάς.

Ὁ Ἀσπάρ ἔκρινεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἀνῆκεν εἰς ταπεινὴν γέννησιν. Τὸν προσεκάλεσεν εἰς τὴν Αὐλὴν, καὶ ὅταν τὸν εἶδεν, ἐστερεώθη ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ἰδέαν του. Ἡ παρουσία του τοῦ διήγειρε θαυμασμόν, ἢ ἰδίᾳ θλίψις, ἥτις ἐφαίνετο ἐπὶ τοῦ προσώπου του, τοῦ ἐνέ-

πνεε σέβας, ἐπήνεσε τὴν ἀνδρίαν του καὶ τοῦ ἐξέφρασε λόγους λίαν κολακευτικούς. — Κύριε, τοῦ εἶπεν ὁ ξένος, συγχωρήσατε ἓνα δυστυχῆ, τὸν ὁποῖον ἡ φρίκη τῆς θέσεώς του, καθιστᾷ σχεδὸν ἀνίκανον νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀγαθοσύνην σας καὶ ἔτι μᾶλλον νὰ ἀπαντήσῃ εἰς αὐτήν. — Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπλήσθησαν δρακρύων, καὶ ὁ εὐνοῦχος συνεκινήθη. — Ἐσο φίλος μου, τοῦ εἶπεν, ἀφοῦ εἶσαι δυστυχῆς. Πρὸ ὀλίγου σὲ ἐθαύμαζον, τώρα σὲ ἀγαπῶ, ἐπεθύμουν νὰ σὲ παρηγορήσω, καὶ νὰ σοῦ παρασχῶ ἀφορμὴν νὰ χρησιμευθῆς ἐκ τοῦ δικαίου μου καὶ ἐκ τοῦ ἰδικοῦ σου. Ἐλθέ νὰ λάβῃς ἐν δωμάτιον εἰς τὸ παλατίον μου· ἐκεῖνος ὅστις τὸ κατοικεῖ, ἀγαπᾷ τὴν ἀρετὴν, καὶ ἐκεῖ δὲν θέλεις εἶσαι ποσῶς ξένος —.

Ἡ ἐπιούσα ὑπῆρξεν ἡμέρα πανηγύρεως δι' ὅλους τοὺς Βακτριανούς. Ἡ βασίλισσα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ παλατίου της, συνωδευμένη ὑφ' ὅλης τῆς αὐλῆς της. Ἐφαίνετο ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἐν τῷ μέσῳ ἑνὸς ἀπείρου λαοῦ. Ἐν κρήδεμνον, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὸ πρόσωπόν της, ἄφινε νὰ φαίνεται ἐν θελκτικὸν ἀνάστημα· οἱ χαρακτῆρές της ἦσαν μὲν σκεπασμένοι, ἀλλ' ἡ ἀγάπη τοῦ πλήθους ἐφαίνετο ὅτι τοὺς ἀπεκάλυπτε.

Κατέβη ἐκ τῆς ἀμάξης της, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν. Οἱ μεγάλοι τῆς Βακτριανῆς ἦσαν περὶ αὐτῆς. Προσπέσασα καὶ προσκυνήσασα τοὺς θεοὺς ἐν σιωπῇ, ἀφαίρεσεν ἀκολούθως τὸ κρήδεμνόν της, καὶ συγκεντρώσασα τὴν προσοχὴν της εἶπε μεγαλοφώνως.

— Ἀθάνατοι θεοί! Ἡ βασίλισσα τῆς Βακτριανῆς σᾶς ἀπονέμει χάριτας διὰ τὴν νίκην τὴν ὁποίαν τῆς ἐχαρίσατε. Ὑπερπληρώσατε τὰς εὐεργεσίας σας, ἀποτρέποντες ἐξ αὐτῆς πᾶσαν κατάχρησιν. Εὐδοκήσατε, νὰ μὴ ἐχθρὸς οὔτε πᾶθη, οὔτε ἀδυναμίας, οὔτε ἰδιοτροπίας· νὰ φοβῆται νὰ πράττῃ τὸ κακόν, καὶ νὰ ἐπιθυμῇ νὰ

πράττη τὸ καλόν· καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν δύναται νὰ ᾔηαι εὐτυχής· εἶπεν ἐπὶ τέλους μὲ φωνὴν διακεκομμένην ὑπὸ λυγμῶν, εὐδοκήσατε τοῦλάχιστον, νὰ ᾔηαι ὁ λαὸς τῆς—

Οἱ Ἱερεῖς ἐτελείωσαν τὰς ὠρισμένας διὰ τὴν λατρείαν τῶν Θεῶν τελετάς· ἡ βασίλισσα ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν ναόν, ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἀμάξης τῆς, καὶ ὁ λαὸς τὴν ἐσυνώδευσε μέχρι τοῦ παλατιοῦ.

Μετ' ὀλίγον ὁ Ἀσπάρ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐζητοῦσε τὸν ξένον καὶ τὸν εὔρεν εἰς φρικώδη θλίψιν. Ἐκάθησε πλησίον του, καὶ διατάττων νὰ ἀποσυρθῶσιν ἅπαντες, τοῦ εἶπε. Σὲ ἐξορκίζω νὰ μοῦ ἐξηγηθῆς. Νομίζεις ὅτι μία τεταραγμένη καρδιά δὲν εὕρισκει ποσῶς ἀνακούφισιν, ἐμπιστευομένη τὰ δεινά τῆς; Εἶναι ὡς νὰ ἀνεπαύετο ἐπὶ ἐνὸς τόπου ἡσυχωτέρου.— Πρέπει, τοῦ ἀπήνητησεν ὁ ξένος, νὰ σὰς διηγηθῶ ὅλα τὰ συμβάντα τῆς ζωῆς μου.— Τοῦτο ζητῶ, ἐπανέλαβεν ὁ Ἀσπάρ, θέλεις ὁμιλήσῃ εἰς ἄνθρωπον εὐαίσθητον· μὴ μοῦ κρύψῃς τίποτε, τὰ πάντα ἐνδιαφέρουν τὴν φιλίαν—

Δὲν ἦτο μόνον ἡ τρυφερότης καὶ ἐν αἰσθημα συμπαθείας, τὰ ὅποια διήγειρον αὐτὴν τὴν περιέργειαν εἰς τὸν Ἀσπάρ. Ἦθελε νὰ ἀφοσιώσῃ αὐτὸν τὸν ἔκτακτον ἄνδρα εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Βακτριανῆς, ἐπεθύμει νὰ γνωρίσῃ κατὰ βάθος ἄνθρωπον τὸν ὅποιον συνέδεε μὲ τὰ σχέδιά του, καὶ προώριζεν ἐν τῇ διανοίᾳ του διὰ μεγάλα πράγματα.

Ὁ ξένος σκεφθεὶς ὀλίγον, ἤρχθησεν οὕτως.

— Ὁ ἔρωσ ἐπροξένησεν ὅλην τὴν εὐτυχίαν καὶ ὅλην τὴν δυστυχίαν τῆς ζωῆς μου. Κατ' ἀρχὰς τὴν ἔτρεφε μὲ λύπας καὶ ἡδονάς, ἀκολούθως ὅμως δὲν ἄφησεν, εἰμὴ πόθους, δάκρυα, καὶ θρήνους.

— Ἐγεννήθην εἰς τὴν Μηδίαν, κατάγομαι ὑπὸ ἐνδόξων προγόνων. Ὁ πατὴρ μου ἐπέτυχε μεγάλας νίκας ἐπὶ

κεφαλῆς τῶν Μηδικῶν στρατῶν. Τὸν ἀπώλεσα εἰς τὴν νηπιότητά μου, καὶ ὅσοι μὲ ἀνέθρεψαν, μὲ ἔκαμαν νὰ θεωρῶ τὰς ἀρετάς του, ὡς τὴν ὠραιότεραν μερίδα τῆς κληρονομίας μου.

— Εἰς ἡλικίαν δεκαπέντε ἐτῶν μ' ἀπεκατέστησαν. Δὲν μοῦ ἐπέτρεψαν ὅμως ἐκεῖνον τὸν ὑπερβολικὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου καταβαρύνονται εἰς τὴν Μηδίαν οἱ ἄνθρωποι τῆς γεννησεώς μου. Ἦθέλησαν νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν φύσιν, καὶ νὰ μὲ μάθωσιν ὅτι ἐάν αἱ ἀνάγκαι τῶν αἰσθήσεων ἦσαν περιωρισμέναί, ἐκεῖναι τῆς καρδίας ἦσαν ἀκόμη περισσότερον.

— Ἡ Ἀρδαζίρα ὅμως δὲν ἦτο μόνον διακεκριμένη ἀπὸ τὰς ἄλλας γυναῖκας διὰ τὸν βαθμὸν τῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἔρωτά μου. Ἡ ἀγερωχία τῆς ἦτο μεμιγμένη μὲ κάτι τι λίαν τρυφερόν, τὰ αἰσθηματὰ τῆς ἦσαν λίαν εὐγενῆ, καὶ διάφορα ἀφ' ὅσα μίξαιων εὐκρέσκεια θέτει εἰς τὴν καρδίαν τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν, ἄλλως τε εἶχε τὴν ὠραιότητα, ὥστε οἱ ὀφθαλμοὶ μου δὲν ἔβλεπον παρά αὐτὴν, καὶ ἡ καρδιά ἀγνοοῦσε τὰς ἄλλας.

— Ἡ φυσιογνωμία τῆς ἦτον ἐξαίσιος, τὸ ἀνάστημά τῆς, τὸ ἦθός τῆς, αἱ χάριτές τῆς, ὁ ἦχος τῆς φωνῆς τῆς, ἡ γοητεία τῶν λόγων τῆς, τὸ πᾶν μὲ κατέτελεγεν. Ἦθελον πάντοτε νὰ τὴν ἀκούω, δὲν ἔκουραζόμενην ποτὲ νὰ τὴν βλέπω. Δὲν ὑπῆρχε δι' ἐμὲ τίποτε τόσο ἐντελὲς εἰς τὴν φύσιν· ἡ φαντασία μου δὲν μοῦ ὑπέβαλλεν ἄλλο τι, παρὰ ὅ,τι ἔβλεπον εἰς αὐτὴν, καὶ ὅταν ἐσκεπτόμην ἐπὶ τῆς εὐτυχίας, τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐπιδεκτικοί, ἔβλεπον πάντοτε τὴν ἰδικὴν μου.

— Ἡ γέννησίς μου, τὰ πλοῦτή μου, ἡ ἡλικία μου, καὶ τίνα προσωπικά προτερήματα, παρεκίνησαν τὸν βασιλέα νὰ μὲ δάσῃ τὸ Σόρην του. Ὑπάρχει ἔθιμον ἀπαραβίαστος ἐν τούτοις ἡμετέροις, νὰ ἀποπέμπωσιν ὅλας τὰς γυναῖ-

κάς των, ὅσοι λαμβάνουν παρομοίαν τιμήν. Ἐγὼ δὲν εἶδον εἰς αὐτὴν τὴν μεγάλην συγγένειαν παρὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ὅ,τι εἶχα εἰς τὸν κόσμον προσφιλέστερον, ἀλλὰ ὤφειλον νὰ καταπίνω τὰ δάκρυά μου, καὶ νὰ δεικνύω εὐθυμίαν. Ἐνῶ ὅλη ἡ αὐλή μὲ συνεχαίρετο διὰ τὴν εὐνοϊαν ἐκ τῆς ὁποίας εἶναι ἐκείνη πάντοτε μεθυσμένη, ἡ Ἄρδαζίρα μόνη δὲν ἐπεθύμει ποσῶς νὰ μὲ βλέπη, καὶ ἐγὼ ἐφοβούμην τὴν παρουσίαν της, ἂν καὶ τὴν ἐζητοῦσα. Ὑπήγαινον εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἀλλ' ἤμουν πάντοτε κατατεθλιμμένος.

— Ἄρδαζίρα, τῆς εἶπον, σὲ χάνω... — Ἄλλὰ χωρίς νὰ μοῦ κάμῃ οὔτε θωπείας, οὔτε ἐλέγχους, χωρίς νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, χωρίς νὰ χύσῃ δάκρυα, ἐτήρησε βαθεῖαν σιωπὴν, μία νεκρική ὠχρότης ἐφαινότο ἐπὶ τοῦ προσώπου της, καὶ ἔβλεπον ἐπ' αὐτοῦ ἀγανάκτησιν τινα μεμιγμένην μετ' ἀπελπισίας.

— Ἡθέλησα νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶ, μοῦ ἐφάνη παγωμένη, καὶ δὲν ἐκινήθη παρὰ διὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας μου. —

— Δὲν ἦτον ὁ φόβος τοῦ θανάτου, ὅστις μ' ἔκαμε νὰ παραδεχθῶ τὴν ἡγεμονίδα, ἐὰν δὲν ἔτρεμον διὰ τὴν Ἄρδαζίραν, ἤθελα ἐκτεθῆ ἀναμφιβόλως εἰς τὴν φρικωδέστεραν ἐκδίκησιν. Ἄλλὰ ὅταν ἐσκεπτόμην ὅτι ἡ ἄρνησίς μου ἤθελεν ἀφεύκτως τῆς προξενήσῃ τὸν θάνατον, τὸ πνευμά μου ἐσυγχίζετο, καὶ παρεδιδόμην εἰς τὴν δυστυχίαν μου.

— Ὡδηγήθην εἰς τὸ παλάτιον τοῦ βασιλέως, καὶ δὲν μοῦ ἐπετράπη πλέον νὰ ἐξέλθω. Εἶδον αὐτὸν τὸν τόπον, προωρισμένον διὰ τὴν ταπείνωσιν τῶν πολλῶν, καὶ διὰ τὰς ἡδονὰς ἐνὸς μόνου· αὐτὸν τὸν τόπον, ὅπου μ' ὅλην τὴν ἐπικρατοῦσαν σιγὴν, οἱ στεναγμοὶ τοῦ ἔρωτος μόλις ἀκούωνται· αὐτὸν τὸν τόπον, ὅπου βασιλεύουν ἡ θλί-

ψις καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια, ὅπου ὅ,τι εἶναι ἄψυχον, εἶναι φαιδρὸν, καὶ ὅ,τι ἔχει ζωὴν, εἶναι σκυθρωπὸν, ὅπου τὸ πᾶν κινεῖται μετὰ τοῦ δεσπότου, καὶ τὸ πᾶν ναρκοῦται μετ' αὐτοῦ —.

— Ἐπαρουσιάσθην τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἡγεμονίδα, αὐτὴ ἠδύνατο νὰ μὲ καταβαρύνῃ μετὰ τὰ βλέμματά της, καὶ εἰς ἐμὲ οὔτε κἂν ἐπετράπη νὰ σηκώσω τὰ ἰδικά μου. Παράδοξον ἀποτέλεσμα τοῦ μεγαλείου! Ἐὰν οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐδύναντο νὰ ὁμιλήσωσιν, οἱ ἰδικοί μου δὲν ἐδύναντο νὰ ἀποκριθῶσι. Δύο εὐνοῦχοι μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ ἐξαλείψωσι μὲ τὸ αἷμά μου τὴν προσβολὴν τοῦ βλέμματός μου.

— Ὅποια κατάστασις διὰ μίαν καρδίαν ὡς τὴν ἰδικήν μου, νὰ φέρω εἰς τὴν κλίνην μου τὴν δουλείαν τῆς αὐλῆς, διακειμένην μεταξὺ φαντασιοπληξιῶν καὶ ὑπεροψιῶν, νὰ μὴν αἰσθάνωμαι πλέον εἰμὴ τὸν σεβασμὸν, καὶ νὰ ἀπολέσω διὰ παντός ὅ,τι δύναται νὰ γίνῃ περήγορον εἰς τὴν δουλείαν, τὴν ἡδονὴν τοῦ νὰ ἀγαπᾷ τις καὶ νὰ ἀνταγαπᾶται.

— Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ θέσις μου, ὅταν εἰς εὐνοῦχος τῆς ἡγεμονίδος μοῦ προσέφερε νὰ υπογράψω τὴν διαταγὴν τῆς ἐκ τοῦ παλατίου μου ἀποβολῆς ὅλων τῶν γυναικῶν μου! Ὑπογράψατε, μοῦ εἶπε, αἰσθάνητε τὴν γλυκύτητα αὐτῆς τῆς διαταγῆς. Θέλω πληροφόρησιν τὴν ἡγεμονίδα περὶ τῆς προθύμου ὑποταγῆς σας. — Τὸ πρόσωπόν μου ἐπληρώθη δακρύων, ἤρχισα νὰ γράφω καὶ ἐσταμάτησα. — Σὲ παρακαλῶ, εἶπον εἰς τὸν εὐνοῦχον, πρόσμεινε, ἀποθνήσκω... — Κύριε, μοῦ ἀπήντησε, πρόκειται περὶ τῆς κεφαλῆς σας, καὶ περὶ τῆς ἰδικῆς μου, ὑπογράψατε· ἀρχίζομεν νὰ ἡμεθα ἐνοχοὶ ἀριθμοῦνται αἱ

ἐπιχρῆμαί· ὡσεὶ ἄρτι νὰ ἐπιστρέφω. —

Ἡ μίσθ μου τρέμουσα ἢ ταχύνοσα (διότι τὸ πνεῦ-

μά μου ἦτο τετραγαγμένον) ἐχάραξε τοὺς ἀθλιωτέρους χαρακτηρὰς, ἀφ' ὅσους ἠδυνάμην νὰ σχηματίσω.

— Αἱ γυναῖκές μου ἀπεβλήθησαν τὴν προτεραίαν τοῦ γάμου μου, ἀλλ' ἡ Ἀρδαζίρα ἡ ὁποία εἶχε κερδίσει ἕνα ἀπὸ τοὺς εὐνοῦχους μου, ἐνέδυσσε δοῦλόν τινα τοῦ ἀναστήματός της καὶ τῆς φυσιογνωμίας της μετὰ τὰ ἐνδύματά της καὶ μετὰ τὸ κρηδεμνόν της, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τόπον ἀπόκρυφον. Εἶπε δὲ εἰς τὸν εὐνοῦχον ὅτι μετέβαινε μετὰ τῶν Ἱερείων τῶν Θεῶν.

— Ἡ Ἀρδαζίρα ἦτο λίαν μεγαλόφρων, ὥστε δὲν ἐδύνατο νὰ πεισθῆ, ὅτι νόμος, ὅστις ἄνευ λόγου ἐστεροῦσεν ἀπὸ τὴν θέσιν των τὰς νομίμους γυναῖκας, ἐγίνετο καὶ δι' αὐτήν. Ἡ κατάχρησις τῆς ἐξουσίας τὴν ἔκαμνε νὰ μὴ σεβασθῆ ποσῶς τὴν ἐξουσίαν. Ἀνεφέρετο δι' αὐτὴν τὴν τυραννίαν εἰς τὴν φύσιν, καὶ διὰ τὴν ἀδυναμίαν της εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

— Ἡ τελετὴ τοῦ γάμου ἐγίνετο εἰς τὸ παλάτιον. Ὡδήγησα τὴν ἡγεμονίδα εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἐκεῖ αἱ συναυλῖαι, οἱ χοροὶ, τὰ συμπόσια, τὸ πᾶν ἐφαίνετο νὰ ἐκφράζῃ μίαν χαρὰν, τὴν ὁποίαν ἡ καρδία μου ἦτο πολὺ μακρὰν τοῦ νὰ αἰσθανθῆ.

— Ὅταν ἡ νύξ ἐπῆλθεν, ἅπαντα ἡ αὐλὴ ἀνεχώρησεν. Οἱ εὐνοῦχοι ὠδήγησαν τὴν ἡγεμονίδα εἰς τὸ δωμάτιόν της· οἱμοί! ἦτον ἐκεῖνο ὅπου εἶχα κάμει τόσους ὄρκους εἰς τὴν Ἀρδαζίραν! Ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἰδικόν μου πλήρη θυμοῦ καὶ ἀπελπισίας.

— Ἡ ἄωρισμένη ὥρα διὰ τὸν Ὑμέναιον ἐφθασεν. Εἰσῆλθον εἰς τὸν διάδρομον (corridor), σχεδὸν ἄγνωστος εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν μου, ὅθεν ὁ ἔρωσ μ' εἶχε τοσάνκις ὀδηγήσῃ. Ἐβάδιζον εἰς τὰ σκότῃ, μόνος, κατηφής, σκεπτικὸς, ὅταν αἶφνης ἀνεφάνη μία λαμπάρις. Ἡ Ἀρδαζίρα μετὰ ἐν ξίφος εἰς τὴν χεῖρα, ἐπαρουσιάθη ἐνώπιόν μου. —

Ἀρσάκη, εἶπε, πήγαινε νὰ εἰπῆς εἰς τὴν νέαν σύζυγόν σου, ὅτι ἀποθνήσκω ἐδῶ· εἶπέ της, ὅτι διεφιλονείκησα τὴν καρδίαν σου μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς. — Ἦθελε νὰ πληγωθῆ, ἀλλ' ἐκράτησα τὴν χεῖρά της. — Ἀρδαζίρα, ἀνέκραξα, ὁποῖον φρικῶδες θέαμα θέλεις νὰ μοῦ δώσης! . . — καὶ ἀνοίγοντάς της τὰς ἀγκάλας μου, εἶπον. — Ἀρχισε νὰ κτυπᾷς ἐκεῖνον, ὅστις πρῶτος ὑπεχώρησεν εἰς ἕνα βάρβαρον νόμον. — Τὴν εἶδα νὰ ὠχρισθῆ, καὶ τὸ ξίφος τῆς ἐπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας, τὴν ἐνηγκαλίσθη, καὶ δὲν ἐξεύρω ἀπὸ ποῖον γόητρον ἐφαίνετο ὅτι ἡ ψυχὴ μου κατεπραύνετο. Ἐκρατοῦσα αὐτὸ τὸ προσφιλὲς ἀντικείμενον, καὶ παρεδιδόμην ὅλος εἰς τὴν ἡδονὴν τοῦ ἔρωτος. Τὸ πᾶν, ὡς καὶ ἡ ἰδέα τῆς δυστυχίας μου, ἐφευγεν ἀπὸ τὴν διάνοιάν μου. Ἐνόμιζα ὅτι κατεῖχον τὴν Ἀρδαζίραν, καὶ μοῦ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ τὴν χάσω. Παράδοξον ἀποτελεσμα τοῦ ἔρωτος! ἡ καρδία μου ἐθερμαίνετο, καὶ ἡ ψυχὴ μου καθίστατο ἡσυχος.

— Οἱ λόγοι τῆς Ἀρδαζίρας μ' ἐπανεφέρον εἰς ἑαυτόν. — Ἀρσάκη μοῦ εἶπεν, ἄς ἀφήσωμεν αὐτοὺς τοὺς ἀτυχεῖς τόπους, ἄς φύγωμεν. Τί φοβούμεθα; Ἐξεύρομεν νὰ ἀγαπῶμεν καὶ νὰ ἀποθνήσκωμεν. . . — Ἀρδαζίρα, τῆς ἀπήντησα, ὀρκίζομαι ὅτι θέλεις εἶσαι πάντοτε μαζὶ μου, ὡς νὰ μὴν ἐξήρχεσο ποτὲ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας μου, δὲν θέλω χωρισθῆ ποτὲ ἀπὸ ἐσέ. Μαρτύρομαι τοὺς θεοὺς, ὅτι σὺ μόνη θέλεις κάμει τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μου. . . . Μοῦ προτείνεις γενναῖον σχέδιον· ὁ ἔρωσ μού τὸ εἶχεν ἐμπνεύσει, μοῦ τὸ ἐμπνέει ἀκόμη καὶ διὰ σοῦ, θέλεις ἰδῆ εἶναι σὲ ἀγαπῶ.

— Τὴν ἄρσῃ, καὶ πλήρως ἀνυπομονησίας καὶ ἔρωτος, ὑπῆρξα παγετῶν νὰ δώσω τὰς διαταγὰς μου. Ἡ θύρα τοῦ ὀμιλοῦντος ἡγεμονίδος ἐκλείσθη. Ἐλαβον ὅσον

χρυσίον καὶ πολυτίμους λίθους ἠδυνήθην νὰ πάρω. Διέταξα τοὺς ὑπηρέτας μου νὰ λάβωσι διαφόρους διευθύνσεις, καὶ ἀνεχώρησα μόνος μὲ τὴν Ἀρδαζίραν εἰς τὴν φρίκην τῆς νυκτός, ἐλπίζων τὸ πᾶν, φοβούμενος τὸ πᾶν, χάνων κάποτε τὴν φυσικὴν μου εὐτολμίαν, κυριεύμενος ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη, κάποτε καὶ ἀπὸ ἐλέγχους, ἀγνοῶν ἐὰν ἀκολουθοῦσα τὸ καθήκον μου ἢ τὸν ἔρωτα, ὅστις μᾶς κάμνει νὰ τὸ λησμονῶμεν.

— Δὲν θέλω σᾶς εἰπῆ ποσῶς τοὺς ἀπείρους κινδύνους, τοὺς ὁποίους διετρέξαμεν. Ἡ Ἀρδαζίρα μὲ ὄλην τὴν ἀδυναμίαν τοῦ φύλου τῆς, μ' ἐνεθάρρυνεν, ἦτον ἡμιθανῆς καὶ μ' ἀκολουθοῦσε πάντοτε. Ἐφευγον τὴν παρουσίαν τῶν ἀνθρώπων, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κατέστησαν ἐχθροί μου, δὲν ἐζητοῦσα παρὰ τὰς ἐρήμους. Ἐφθασα εἰς ἐκεῖνα τὰ ὄρη, ἅτινα εἶναι πλήρη τίγρεων καὶ λεόντων. Ἡ παρουσία αὐτῶν τῶν ζώων μ' ἐνεθάρρυνεν. — Ἐδῶ, ἔλεγον εἰς τὴν Ἀρδαζίραν, δὲν θέλουν ἔλθῃ οἱ εὐνοῦχοι τῆς ἡγεμονίδος, καὶ οἱ φύλακες τοῦ βασιλέως τῆς Μηδίας νὰ μᾶς ζητήσωσιν. — Ἄλλ' ἐπὶ τέλους τὰ ἄγρια θηρία ἐπολλαπλασιάσθησαν τοσοῦτον, ὥστε ἤρχισα νὰ φοβῶμαι. Ἐφόνευον μὲ τὰ βέλη μου, ὅσα ἐπλησίαζον εἰς ἡμᾶς, διότι ἀντὶ νὰ φέρω μαζὴ μου τὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς, ἐφοδιάσθην ἀπὸ ὄπλα, τὰ ὁποῖα ἐδύναντο παντοῦ νὰ μοῦ τὰ προμηθεύσωσι. Πιεζόμενος πανταχόθεν ἤναψα πῦρ μὲ πυριτολίθους, ἤναψα ξηρὰ ξύλα, ἐπερνοῦσα τὴν νύκτα πλησίον τοῦ πυρός, καὶ ἔκαμνον θόρυβον μὲ τὰ ὄπλα μου. Κάποτε ἔβαλλον πῦρ εἰς τὰ δάση, καὶ ἀπεδίωκον ἀπ' ἐμπροσθέν μου τὰ ἐκφοβισμένα θηρία. Εἰσῆλθον εἰς τόπον μᾶλλον ἀνοιχτὸν, καὶ ἐθαύμαζον αὐτὴν τὴν μεγάλην σιγὴν τῆς φύσεως. Ἐφάνταζομην τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον ἐγεννήθησαν οἱ Θεοὶ καὶ πρώτη ἐφάνη ἡ ὠραιότης, ὃ ἔρωσ τὴν ἐθέρμανα καὶ τὸ πᾶν ἔλαβε ζωὴν.

— Τέλος πάντων ἐξήλθομεν ἐκ τῆς Μηδίας. Εἰς μίαν καλύβην ποιμένων ἐνόμισα τὸν ἑαυτὸν μου δεσπότην τοῦ κόσμου, καὶ ἠδυνήθην νὰ εἶπω ὅτι ἡ Ἀρδαζίρα ἦτον ἰδική μου καὶ ἐγὼ ἰδικός τῆς.

— Ἀφίχθημεν εἰς τὴν Μαργιανὴν ὅπου ἐφθασαν καὶ οἱ ὑπηρέται μας. Ἐκεῖ ἐζήσαμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, μακρὰν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ θορύβου. Εὐχαριστημένοι ἀμφοτέρω συνδιελεγόμεθα ἐπὶ τῶν παρουσῶν ἡδονῶν μας, καὶ τῶν παρελθόντων δεινῶν μας.

— Ἡ Ἀρδαζίρα μοῦ ἐδιηγείτο ὁποῖα ἦσαν τὰ αἰσθηματὰ τῆς καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τοῦ διαχωρισμοῦ μας, αἱ ζηλοτυπίαί τῆς ἐνόσῳ ἐπίστευεν ὅτι δὲν τὴν ἀγαποῦσα πλέον, ἢ θλίψις τῆς ὅταν εἶδεν ὅτι τὴν ἀγαποῦσα ἀκόμη, ἢ μανία τῆς ἐναντίον ἐνὸς βαρβάρου νόμου, ἢ ὀργή τῆς ἐναντίον μου, ὅστις ὑπεβαλλόμεν εἰς αὐτόν. Κατ' ἀρχὰς συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ θυσιάσῃ τὴν ἡγεμονίδα, ἀλλὰ τὴν ἀπέβριψεν ἀκολουθῶς τῆς ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ φονευθῇ ἐνώπιόν μου, καὶ ἐπίστευεν ἀδιστακτικῶς ὅτι ἤθελε μὲ συγκινήσῃ. Ὅταν ἤμουν, μ' ἔλεγεν, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, καὶ μοῦ ἐπρότεινε νὰ ἐγκαταλείψω τὴν πατρίδα μου, ἦτον ἤδη ἀσφαλῆς περὶ ἐμοῦ.

— Ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἐχρημάτισε ποτὲ τόσο εὐτυχῆς, ἦτο καταγοητευμένη. Δὲν ἐζούσαμεν βεβαίως ἐντὸς τῶν μεγαλειῶν τῆς Μηδίας, ἀλλὰ τὰ ἦθη μας ἦσαν γλυκύτερα. Ἐβλεπεν εἰς ὅ,τι εἴχομεν ἀπολέσῃ, τὰς μεγάλας θυσίας τὰς ὁποίας εἶχον κάμῃ δι' αὐτήν. Εἶμεθα μόνοι εἰς τοὺς γυναικωνίτας, τοὺς τόπους αὐτοὺς τῶν ἡδονῶν, εὐρίσκει τις πάντοτε τὴν ἰδέαν μᾶς ἀντιζήλου, καὶ ὅταν ἀπολαμβάνῃ ὅ,τι ἀγαπᾷ, ἔτι μᾶλλον ἀγαπᾷ, καὶ ἔτι μᾶλλον φοβεῖται.

ΙΑΚΩΒΑ ΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

— Ἀλλὰ ἡ Ἀρδαζίρα δὲν εἶχε κάμμιαν δυσπιστίαν, ἡ καρδιά τῆς ἦτον ἀσφαλῆς περὶ τῆς ἰδικῆς μου. Φαίνε-

ται ὅτι τοιοῦτος ἔρωσ φαιδρύνει ὅ,τι μᾶς περικυκλόνει, καὶ ὅτι ἀφοῦ ἀντικείμενόν τι μᾶς εὐαρεστεῖ, διατάττει ὄλην τὴν φύσιν νὰ μᾶς εὐαρεστῆ, τοιοῦτος ἔρωσ ὁμοιάζει μὲ τὴν ἀθώαν ἐκείνην νηπιότητα, ἐνώπιον τῆς ὁποίας τὸ πᾶν παίζει πάντοτε καὶ μειδιᾷ.

— Αἰσθάνομαι εἰδὸς τι γλυκύτητος εἰς τὸ νὰ σᾶς ὁμιλῶ περὶ τοῦ εὐδαίμονος ἐκείνου βίου μας. Κάποτε ἔχανον τὴν Ἄρδαζίραν εἰς τὰ δάση, καὶ τὴν ἀνεύρισκον ἐκ τοῦ τόπου τῆς θελκτικῆς φωνῆς της. Ἐκείνη ἐστολιζέτο ἀπὸ τὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα ἐσύναζον, ἐγὼ δὲ ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα αὐτὴ εἶχε συνάξῃ. Τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν, ὁ ψιθυρισμὸς τῶν ὑδάτων, οἱ χοροὶ καὶ αἱ συναυλῖαι τῶν νέων ὑπηρετῶν μας, γλυκύτης τις παντοῦ διακεχυμένη, ἦσαν διηνεκεῖς μάρτυρες τῆς εὐδαιμονίας μας.

— Πότε μὲν ἡ Ἄρδαζίρα ἐνεδύετο ὡς ποιμενίς, ἦτις ἄνευ στολισμῶν καὶ κοσμημάτων, ἐπαρουσιάζετο εἰς ἐμέ μὲ τὴν φυσικὴν τῆς ἀφέλειαν, ἄλλοτε δὲ τὴν ἔβλεπον τοιαύτην, ὁποῖα ἦτον, ὅταν κατεγοητευόμην εἰς τὸν γυναικωνίτην τῆς Μηδίας.

— Ἡ Ἄρδαζίρα ἐνασχολοῦσε τὰς γυναῖκας της εἰς ἔργα θελκτικά· Ἐκλωθον τὸ ἔριον τῆς Ὑρκανίως, μετεχειρίζοντο τὴν πορφύραν τῆς Τύρου. Ὅλος ὁ οἶκος ἐπληροῦτο ἀπὸ ἀφελῆ χαράν. Ἐξισούμεθα εὐαρέστως μετὰ τῆς φύσεως, εἴμεθα εὐτυχεῖς, καὶ ἠθέλαμεν νὰ ζῶμεν μὲ ἀνθρώπους οἵτινες ἦσαν τοιοῦτοι. Ἡ ψευδὴς εὐδαιμονία καθιστᾷ τοὺς ἀνθρώπους σκληροὺς καὶ ὑπερηφάνους, καὶ οὐδέποτε εἶναι μεταδοτικὴ· ἡ ἀληθὴς ὅμως εὐδαιμονία τοὺς καθιστᾷ γλυκεῖς καὶ εὐαισθητοὺς, καὶ αὕτη εἶναι πάντοτε κοινωνική.

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἡ Ἄρδαζίρα ἐνόμφευσε μίαν ἐκ τῶν εὐνοουμένων της, μεθ' ἑνὸς ἐκ τῶν ἀπελευθερωτῶν μου. Ὁ ἔρωσ καὶ ἡ νεότης εἶχον σχηματίσῃ αὐτῶν τὸν ἡμέ-

βαιον. Ἡ εὐνοουμένη εἶπεν εἰς τὴν Ἄρδαζίραν. — Ἡ ἡμέρα αὕτη συμπίπτει μὲ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ὑμναίου σου. — Ὅλαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου, ἀπεκρίθη ἐκείνη, θέλου ἐῖσθαι ὡς ταύτην τὴν πρώτην ἡμέραν — .

— Θέλετε ἴσως ἐκπλαγῆ ὅτι ἐξωρισμένος καὶ προγεγραμμένος ἀπὸ τὴν Μηδίαν, μὴ λαθὼν καιρὸν, εἰμὴ σιγμῆς τινος, διὰ νὰ ἐτοιμασθῶ νὰ ἀναχωρήσω, καὶ μὴ εὐκολυνθεῖς νὰ φέρω μαζὴ μου, εἰμὴ ὅσα χρήματα καὶ πολυτίμους λίθους εἶχον ἀνὰ χεῖρας, ἐδυνάμην νὰ κατέχω ἱκανὰ πλοῦτη εἰς τὴν Μαργιανὴν ὥστε νὰ ἔχω ἐν παλάτιον, ἓνα μέγαν ἀριθμὸν ὑπηρετῶν, καὶ ὅλας τὰς ἀνέσεις τοῦ βίου. Καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐξεπλάγην καὶ ἐκπλήττομαι ἀκόμη. Κατὰ τινὰ εἰμαρμένην, τὴν ὁποῖαν ἀδυνατῶ νὰ σᾶς ἐξηγήσω, ἐνῶ ἦμουν ἐστερημένος μέσων, εὕρισκον αὐτὰ παντοῦ. Τὸ χρυσίον, οἱ πολυτίμοι λίθοι, τὰ κοσμηματα ἐφαίνοντο ὅτι ἀφ' ἐαυτῶν μου προσεφέροντο. Ἦσαν τυχαῖα θέλετε μοῦ εἶπῃ. Ἀλλὰ τυχαῖα καὶ ἐπαναλαβανόμενα διηνεκῶς τὰ αὐτὰ, δὲν ἐδύναντο νὰ ἦναι τυχαῖα. Ἡ Ἄρδαζίρα ἐνόμισε καταρχὰς ὅτι ἠθέλα νὰ τὴν ἐκπλήξω, καὶ ὅτι ἔφερα πλοῦτη, τὰ ὁποῖα αὐτὴ ἀγνωῦσεν. Ἐνόμισα καὶ ἐγὼ ἐπίσης ὅτι εἶχε καὶ αὕτη πλοῦτη, τὰ ὁποῖα μοῦ ἦσαν ἀγνωστα. Ἀλλ' εἶδομεν ἀμφοτέρω ὅτι ἦμεθα ἠπατημένοι. Εὔρον πολλάκις εἰς τὸ δωμάτιόν μου φακέλλους ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ἑκατοστύες δαρικῶν, ἡ δὲ Ἄρδαζίρα εὔρεν εἰς τὸ ἰδικόν της κιβώτια πλήρη πολυτίμων λίθων. Ἡμέραν τινὰ κατὰ τὴν ὁποῖαν περιεπάτου εἰς τὸν παράδεισόν μου, μικρὸν κιβώτιον πλήρες χρυσῶν νομισμάτων ἐφάνη ἐνώπιόν μου, ἕτερον δὲ παρετήρησα εἰς τὸ κοίλωμα μιᾶς δρυὸς, ὑπὸ τὴν ὁποῖαν συνήθως ἀνεπαυόμην. Ἀποσιωπῶ τὰ λοιπά. Ἡμουν βέβαιος ὅτι οὐδεὶς ἀνθρώπος τῆς Μηδίας ἤξευρε τὸν τόπον ὅπου εἶχον ἀποσυρθῆ, καὶ ἄλλως ἐγνώριζον ὅτι δὲν

εἶχον κάμμιναν βοήθειαν νὰ περιμένω ἀπ' ἐκεῖ. Ἐζάλιζον τὴν κεφαλὴν μου διὰ νὰ ἀποκαλύψω πόθεν μοῦ προήρχοντο αὐταὶ αἱ βοήθειαι, πλὴν ὅλαι αἱ εἰκασίαι τὰς ὁποίας ἔκαμνον, κατεστρέφοντο ἀμοιβαίως — .

— Λέγονται, εἶπεν ὁ Ἀσπάρ διακόπτων τὸν Ἀρσάκην, θαυμάσιοι μῦθοι περὶ τινῶν ἰσχυρῶν πνευμάτων, ἅτινα προσκολλῶνται εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς κάμνουν μεγάλα καλὰ. Οὐδὲν ἀφ' ὅσα ἤκουσα νὰ λέγωσι περὶ αὐτῶν, ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν ψυχὴν μου, ἀλλ' ὅσον ἤδη ἀκούω ἀπὸ ἐσὲ λίαν μ' ἐκπλήττει· διότι λέγεις ὅ,τι ἔχεις δοκιμάσῃ, καὶ οὐχὶ ὅ,τι ἤκουσες νὰ λέγωσιν — .

— Εἴτε ἦσαν αἱ βοήθειαι αὐταὶ, ἐπανελάβεν ὁ Ἀρσάκης, ἀνθρώπιναι, εἴτε ὑπερφυσικαὶ, βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν μοῦ ἔλειψαν ποτέ, καὶ ὅτι καθὼς πολλοὶ εὐρίσκουν παντοῦ τὴν πτωχείαν, ἐγὼ εὕρισκον παντοῦ τὰ πλοῦτη· ἀλλ' ὅ,τι θέλει σὰς ἐκπλήξῃ εἶναι, ὅτι ἤρχοντο πάντοτε εἰς τεταγμένην ὥραν· πρὶν ἤδη ἐξαντληθῆ ὁ θησαυρός μου, νέος τακτικῶς μοῦ ἐπαρουσιάζετο, τοσοῦτον ἢ διάνοια ἣτις ἀγρυπνοῦσεν ἐφ' ἡμῶν ἦτο προσεκτικὴ. Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ κάτι περισσότερον, δὲν προελαμβάνοντο μόνον αἱ ἀνάγκαι μας, ἀλλὰ συχνὰ καὶ αἱ ἰδιοτροπίαί μας. Δὲν ἀγαπῶ ποσῶς, ἐπρόσθεσε, νὰ λέγω πράγματα θαυμαστά, σὰς λέγω μόνον ὅ,τι εἶμαι βιασμένος νὰ πιστεύσω, καὶ οὐχὶ ὅ,τι πρέπει σεῖς νὰ πιστεύσητε.

— Τὴν προτεραίαν τοῦ γάμου τῆς εὐνοουμένης, νέος τις ὠραῖος ὡς ὁ ἔρωσ, μοῦ ἔφερον ἐν κάνιστρον μὲ ὠραιότατους καρπούς. Τοῦ ἔδοσα ὀλίγα χρήματα καὶ λαβὼν αὐτὰ, ἄφησε τὸ κάνιστρον καὶ ἀνεχώρησεν. Ἐφερον αὐτὸ εἰς τὴν Ἀρδαζίραν, πλὴν ἦτο βαρύτερον ἀφ' ὅσον ἐφантаζόμενην, ἐφάγομεν τοὺς καρπούς, καὶ εὗρομεν τὸν πυθμένα πλήρη δαρικῶν. — Εἶναι βεβαίως τὸ πνεῦμα, ἔλε-

γον εἰς ὄλην τὴν οἰκίαν, τὸ ὁποῖον ἔπεμψεν ἐνταῦθα θησαυρὸν διὰ τὰ ἔξοδα τῶν γάμων — .

— Εἶμαι πεπεισμένη, ἔλεγεν ἡ Ἀρδαζίρα, ὅτι πνεῦμά τι κάμνει αὐτὰ τὰ τεράστια ὑπὲρ ἡμῶν. Εἰς τὰς ἀνωτέρας ἀπὸ ἡμᾶς διανοίας, οὐδὲν εἶναι εὐαρεστότερον ἀπὸ τὸν ἔρωτα· μόνος ὁ ἔρωσ ἔχει τὴν τελειότητα, ἣτις δύναται νὰ μᾶς ἀναβιδάξῃ ἕως εἰς αὐτάς. Ἀρσάκη, εἶναι πνευμῆ τι τὸ ὁποῖον γνωρίζει τὴν καρδίαν μου, καὶ τὸ ὁποῖον βλέπει εἰς ποῖον βαθμὸν σὲ ἀγαπῶ. Ἦθελα νὰ τὸ ἰδῶ διὰ νὰ μοῦ εἰπῇ εἰς ποῖον βαθμὸν καὶ σὺ μὲ ἀγαπᾶς — .

— Ἐπαναλαμβάνω τὴν διήγησίν μου.

— Τὸ πάθος τῆς Ἀρδαζίρας καὶ τὸ ἰδικόν μου ἔλαβον τύπους ἐκ τῆς διαφοροῦ ἀγωγῆς μας, καὶ τῶν διαφορῶν χαρακτήρων μας. Ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἀνέπνεε παρὰ διὰ νὰ ἀγαπᾶ, τὸ πάθος τῆς ἦτον ἡ ζωὴ τῆς, ὅλη ἡ ψυχὴ τῆς ἦτο τοῦ ἔρωτος. Δὲν ἐξαρτᾶτο ἀπὸ αὐτὴν νὰ μὲ ἀγαπᾶ ὀλιγώτερον, οὔτε ἐδύνατο νὰ μὲ ἀγαπᾶ περισσότερον. Ἐγὼ ὅμως ἠγάπων μὲ περισσότεραν παραφορὰν, διότι ἐδείκνυον ὅτι δὲν ἠγάπων πάντοτε ἐπίσης.

Ἡ Ἀρδαζίρα μόνη ἦτον ἱκανὴ νὰ μὲ ἐνασχολῇ, ἀλλ' ὑπῆρξαν καὶ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα ἠδυνήθησαν νὰ μὲ ἀποτρέψωσι. Κατεδίωκον ἐλάφους εἰς τὰ δάση καὶ κατεπολέμουν τὰ ἄγρια θηρία.

— Δὲν ἐβράδυνα καὶ νὰ φαντασθῶ ὅτι διηγῶν βίον λίαν σκοτεινόν. Εὐρίσκομαι, ἔλεγον, εἰς τὰ κράτη τοῦ βασιλέως τῆς Μαργανῆς· διατὶ νὰ μὴν ὑπάγω εἰς τὴν αὐλήν; Ἡ δόξα τοῦ πατρός μου ἐπαρουσιάζετο εἰς τὸ πνεῦμά μου. Εἶναι ἐν φορτίον λίαν βαρὺ ἢ ὑποστήριξις μεγάλου ὀνόματος, ὅταν αἱ ἀρεταὶ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι τὸ τέρμα εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλει τις νὰ σταματήσει, ἀλλ' ἐκεῖνο ἐκ τοῦ ὁποίου ὀφείλει νὰ ἀναχωρῇ! Φαίνεται ὅτι αἱ υποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἀναδέχονται οἱ

ἄλλοι δι' ἡμᾶς εἶναι ἰσχυρότεροι, ἀφ' ὅσας ἀναδεχόμεθα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι. Ὄταν ἤμουν εἰς τὴν Μηδίαν, ἔλεγον, ὤφειλον νὰ ταπεινῶμαι καὶ νὰ κρύπτω μὲ περισσοτέραν προσοχὴν τὰς ἀρετὰς μου, παρὰ τὰ ἐλαττώματά μου. Ἐὰν δὲν ἤμουν αἰχμάλωτος τῆς αὐλῆς, ἤμουν τῆς ζηλοτυπίας τῆς. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος ὦν αὐτεξούσιος καὶ ἀνεξάρτητος, ἄνευ πατρίδος, ἐλεύθερος ἐν τῷ μέσῳ τῶν δασῶν, ὡς οἱ λέοντες, θέλω ἀποκτήσῃ ψυχὴν κοινὴν, ἐὰν μείνω ἄνθρωπος κοινός.

— Ἐσυνειθίζον ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς αὐτὰς τὰς ιδέας. Εἶναι ἴδιον τῆς φύσεως τοῦ νὰ ζητῶμεν νὰ ἤμεθα περισσότερον εὐτυχεῖς, ἀφ' ὅ,τι ἤμεθα. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν εὐτυχιάν ὑπάρχουν ἀνυπομονησῖαι. Ὡς τὸ πνεῦμά μας εἶναι συνέχεια ιδεῶν, οὕτω καὶ ἡ καρδιά μας εἶναι συνέχεια ἐπιθυμιῶν. Ὄταν αισθανώμεθα ὅτι ἡ εὐδαιμονία μας δὲν δύναται περισσότερον νὰ αὐξηθῆ, ἐπιθυμοῦμεν νὰ τῆς δώσωμεν νέαν τινὰ τροπολογίαν. Κάποτε ἡ φιλοδοξία μου παρωργίζετο ἔνεκα τοῦ ἔρωτός μου, ἤλιπιζον ὅτι ἤθελον γίνῃ ἀξιώτερος τῆς Ἀρδαζίρας, καὶ μ' ὅλας τὰς παρακλήσεις, μὲ ὅλα τὰ δάκρυά τῆς, ἄφησα αὐτήν.

— Δὲν θέλω σὰς εἶπῃ ποσῶς τὴν φρικώδη πάλην, τὴν ὁποίαν ἔκαμα μὲ τὸν ἑαυτόν μου. Πολλάκις ἀπεφάσισα νὰ ἐπανέλθω καὶ νὰ ριφθῶ εἰς τοὺς πόδας τῆς Ἀρδαζίρας, ἀλλὰ τὸ αἶσχος τοῦ νὰ ψευσθῶ, ἡ βεβαιότης ὅτι δὲν ἤθελα ἔχῃ πλέον τὴν ἰσχύν νὰ ἀποχωρισθῶ ἐξ αὐτῆς, ἡ ἕξις τὴν ὁποίαν εἶχα λάβῃ νὰ ἐπιβίλλω εἰς τὴν καρδίαν μου δύσκολα πράγματα, πάντα ταῦτα μ' ἔκαμαν νὰ ἀκολουθῆσω τὸν δρόμον μου.

— Ὑπεδέχθην ὑπὸ τοῦ βασιλέως μὲ πᾶν εἶδος διακρίσεως. Μόλις ἔλαβον τὸν καιρὸν νὰ ἐννοήσω ὅτι ἤμουν ξένος. Εἶχον πανταχόθεν εὐαρεσκείας, μ' ἐπροσέμων ἀπὸ τοὺς ὁμήλικάς μου, καὶ δὲν ὑπῆρξε βαθμὸς αὐτε ἀξίωμα,

τὰ ὁποῖα νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ ἐλπίσω εἰς τὴν Μαργιανήν.

— Ἐλαβον ταχέως ἀφορμὴν νὰ δικαιολογήσω τὴν εὐνοιάν του. Ἡ αὐλὴ τῆς Μαργιανῆς ἐζούσε πρὸ πολλοῦ εἰς ἄκραν εἰρήνην. Ἐμαθεν ὅτι ἄπειρον πλήθος βαρβάρων ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰ μεθόρια, ὅτι κατέκοψε τὸν στρατὸν τὸν ὁποῖον τοῦ εἶχον ἀντιτάξῃ, καὶ ὅτι ἐπροχωροῦσε μὲ ταχεῖα βήματα πρὸς τὴν πρωτεύουσάν. Ὡς δὲ νὰ ἤθελε κυριευθῆ ἡ πόλις ἐξ ἐφόδου, ἡ αὐλὴ κατελήφθη ὑπὸ τοῦ φρικωδέστερου τρόμου. Οἱ ἄνθρωποι ἐκέεινοι δὲν εἶχον δοκιμάσῃ παρὰ τὴν εὐδαιμονίαν, δὲν ἤξευρον νὰ διακρίνωσι τὰς δυστυχίας ἀπὸ τὰς εὐτυχίας, καὶ ὅ,τι δύναται νὰ ἐπανορθωθῆ μὲ ὅ,τι εἶναι ἀνεπανόρθωτον. Συνεκρότησαν ἐσπευσμένως συμβούλιον, καὶ ἐπειδὴ ἤμουν πλησίον τοῦ βασιλέως, ἀπετέλεσα καὶ ἐγὼ μέρος αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς ἦτον κατατρομασμένος, καὶ οἱ σύμβουλοί του χωρὶς αἰσθησίν. Ἦτο πρόδηλον ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ τοὺς σώσῃ τις, ἐὰν δὲν τοὺς ἀπέδιδε τὸ θάρρος. Ὁ πρωθυπουργὸς ἔλαβε τὸν λόγον. Ἐπρότεινε νὰ σώσῃ τὸν βασιλέα, ἀποστέλλοντες εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν ἐχθρῶν τὰ κλειδιά τῆς πόλεως. Ἐνῶ δὲ ὠμίλει καὶ ὅλον τὸ συμβούλιον ἐφαίνετο διατεθειμένον νὰ ἀποδεχθῆ τοὺς λόγους του· ἐγὼ σηκωθείς καὶ διακόπτων αὐτόν, τοῦ ἀπήθυνα τοὺς ἐρεξῆς λόγους.

— Ἐὰν εἶπῃς ἀκόμη μίαν λέξιν, σὲ φονεύω. Δὲν πρέπει εἰς μεγαλόφυχος βασιλεὺς καὶ ὅλοι οἱ ἀνδρεῖται, οὔτινες ἐνταῦθα παρίστανται, νὰ χάνωσι τὸν πολύτιμον καιρὸν των διὰ νὰ ἀκούωσι τὰς ἀνάνδρους συμβουλίας σου. — Καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν βασιλέα, εἶπον. Κύριε, ἐν μέγα κρίτος δὲν πίπτει μὲ μίαν μόνην ἤτιταν. Ἐχετε ἀπειρά μετὰ, καὶ ὅταν δὲν ἤθέλατε ἔχῃ πλέον, ἐδύνασθε νὰ ἀποσχεθῆτε μετὰ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν ὀφείλετε νὰ ἀποθάνητε, ἢ νὰ ἀκολουθήσετε ἀνάνδρους συμβουλίας. Φίλοι,

ὀρχίζομαι μαζί σας ὅτι θέλομεν ὑπερασπίσῃ τὸν βασιλέα μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς. Ἄς τὸν ἀκολουθήσωμεν, ἄς ὀπλίσωμεν τὸν λαόν, καὶ ἄς τοῦ μεταδώσωμεν ἀπὸ τὸ θάρρος μας.

— Ὁχυρώθη ἡ πόλις, ἐγὼ δὲ κατέλαβον θέσιν τιναῖς ἐκτὸς αὐτῆς, μὲ ἐν ἀπόσπασμα ἐκλεκτῶν συγχείμενον ἐκ Μαργιανῶν καὶ τινῶν ἀνδρείων ἰδικῶν μου. Ἐφρονεύσαμεν πολλοὺς ἐκ τῶν ἐχθρῶν. Ἐν σῶμα ἰπέπων τοὺς ἐμπόδιζε τὴν ἀποστολὴν τῶν τροφῶν. Μηχανὰς δὲν εἶχον διὰ νὰ ἐπιχειρίσωσι τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως. Ἐν τούτοις ὁ στρατός μας ἤϋξανε καθ' ἑκάστην. Οἱ ἐχθροὶ ἀπεσύρθησαν καὶ ἡ Μαργιανὴ ἠλευθερώθη.

— Εἰς τὸν θόρυβον καὶ τὴν ταραχὴν αὐτῆς τῆς αὐλῆς, ἐγὼ δὲν ἐδοκίμαζον παρὰ ψευδεῖς χαράς. Ἡ Ἄρδαζίρα μοῦ ἔλειπε πανταχόθεν, καὶ πάντοτε ἡ καρδιά μου ἐστρέφετο πρὸς αὐτήν. Εἶχον γνωρίσῃ τὴν εὐδαιμονίαν μου καὶ τὴν ἐγκατέλειψα, ἄφησα πραγματικὰς ἡδονὰς διὰ νὰ ζητήσω ἀπατηλάς.

— Ἡ Ἄρδαζίρα μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου δὲν ἔλαβε ποτὲ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἀντεπολεμήθῃ ὑπὸ ἐτέρου. Εἶχεν ὅλα τὰ πάθη, καὶ δὲν ἦτον εὐχαριστημένη ἀπὸ κἀνένα. Ἦθελε νὰ σιωπήσῃ, ἤθελε νὰ παραπονεθῇ, ἐλάμβανε τὸν κάλαμον νὰ μοῦ γράψῃ καὶ ἡ πεισμονὴ τῆς τὴν ἔκαμνε νὰ μεταβάλλῃ ἰδέαν, δὲν ἐδύνατο νὰ ἀποφασισθῇ νὰ μοῦ ἐκφράσῃ τὴν εὐαισθησίαν τῆς, καὶ ὀλιγώτερον ἀκόμη τὴν ἀδιαφορίαν τῆς· ἀλλὰ τέλος ἡ ὀδύνη τῆς ψυχῆς τῆς ἐστερέωσε τὴν ἀπόφασίν τῆς, καὶ μοῦ ἐγράψε τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

— Ἐὰν εἶχες διατηρήσῃ εἰς τὴν καρδίαν σου ἐλάχιστον αἶσθημα συμπαθείας, δὲν ἤθελες μὲ ἀφήσῃ ποτὲ, ἤθελες ἀπαντήσῃ εἰς ἔρωτα τόσον τρυφερόν, καὶ σεδάσθῃ τὰς δυστυχίας μας, ἤθελες μοῦ θυσιάσῃ τὰς ματαίας

ιδέας σου, σκληρὲ! ἤθελες νομίσῃ ὅτι χάνεις κάτι τι χάνων μίαν καρδίαν, ἣτις φλογίζεται διὰ σέ. Πῶς δύνασαι νὰ γνωρίζῃς ὅτι ἐν τῇ ἀπουσίᾳ σου θέλω δυνηθῇ νὰ ζήσω; Καὶ ἐὰν ἀποθάνω, βάρβαρε, δύνασαι νὰ ἀμφιβάλλῃς, ὅτι δὲν εἶναι ἐξ' αἰτίας σου; Ὡ θεοί, ἐξ' αἰτίας σου Ἄρσάκη! Ὁ ἔρωσ μου τόσον πολυμήχανος εἰς τὸ νὰ θλίβεται, δὲν μὲ ἔκαμε ποτὲ νὰ φοβηθῶ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς τιμωρίας. Ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἤθελα ποτὲ κλαύσῃ παρὰ τὰς δυστυχίας σου, καὶ ὅτι ἤθελα εἶσθαι ἐφ' ὄρου ζωῆς μου ἀναίσθητος ἐπὶ τῶν ἰδικῶν μου. . . —

— Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀναγνώσω αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν χωρὶς νὰ χύσω δάκρυα. Ἡ καρδιά μου κατελήφθη ὑπὸ θλίψεως, καὶ εἰς τὸ αἶσθημα τῆς συμπαθείας προστεθῆ σκληρός τις ἔλεγχος, τοῦ ὅτι ἐγίνα παραίτιος τῆς δυστυχίας τοῦ προσφιλεστέρου ἀντικειμένου τῆς ζωῆς μου.

— Μοῦ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ προσκαλέσω τὴν Ἄρδαζίραν εἰς τὴν αὐλήν, ἀλλ' ἀμέσως ἀπέβαλλον αὐτὴν τὴν ἰδέαν.

— Ἡ αὐλὴ τῆς Μαργιανῆς εἶναι σχεδὸν ἡ μόνη τῆς Ἀσίας, ὅπου αἱ γυναῖκες δὲν εἶναι ποσῶς διαχωρισμέναι ἐκ τῆς σχέσεως τῶν ἀνδρῶν. Ὁ βασιλεὺς ἦτον νέος· ἐσχέφθην ὅτι ἦτον παντοδύναμος, καὶ ὅτι ἐδύνατο νὰ ἀγαπήσῃ. Ἡ Ἄρδαζίρα ἐδύνατο νὰ τοῦ ἀρέσῃ, καὶ ἡ ἰδέα αὕτη ἦτον δι' ἐμὲ φρικωδεστέρα ἀπὸ μυρίουσ θανάτους.

— Δὲν μοῦ ἔμενε λοιπὸν ἄλλο μέσον παρὰ νὰ ἐπανεέλθω πλησίον τῆς. Θέλετε ἐκπλαγῇ ὅταν μάθητε ὅ,τι μ' ἐμπόδισεν.

— Ἐπρόσμενον κατὰ πᾶσαν στιγμὴν λαμπρὰ δείγματα εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως. Ἐφανταζόμην ὅτι ἐμφανιζόμενος εἰς τὴν Ἄρδαζίραν μὲ νέαν λαμπρότητα, ἤθελα δικαιολογηθῇ εὐκολώτερον ἐνώπιόν

της. Ἐνόμισα ὅτι ἤθελε μᾶλλον μὲ ἀγαπήσει, καὶ προεγευόμην τὴν ἡδονὴν τοῦ ὅτι ἤθελα τῆς παρουσίας ἡνείκεν αὐτῆς.

— Τῆς ἔγραψα τὸν λόγον, ὅστις μὲ ἔκαμνε νὰ ἀναβάλλω τὴν ἀναχώρησίν μου, καὶ τοῦτο μάλιστα τὴν ἐρρίψεν εἰς ἀπελπισίαν.

— Ἡ πρὸς ἐμὲ εὐνοία τοῦ βασιλέως ὑπῆρξε τόσον ταχεῖα, ὥστε τὴν ἀπέδωκεν εἰς τὴν κλίειν, τὴν ὁποίαν ἡ ἡγεμονίς, ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως, ἐφαίνετο ὅτι ἐδείκνυε πρὸς ἐμὲ. Εἶναι ἐξ' ἐκείνων τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα πάντοτε πιστεύονται ὅταν ἅπαξ διαφημισθῶσιν. Ὑπηρέτης τις, τὸν ὁποῖον ἡ Ἀρδαζίρα εἶχει πλησίον μου, τῆς ἔγραψεν ὅ,τι ἤκουσε νὰ λέγωσιν. Ἡ ἰδέα μᾶς ἀντιζήλου ὑπῆρξε θλιβερωτάτη δι' αὐτὴν, ἥτις ἔτι μᾶλλον ἐδεινώθη, ὅταν ἔμαθε τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα κατώρθωσα. Δὲν ἀμφέβαλλε ποσῶς ὅτι τὴν δόξα δὲν ἤθελεν αὐξήσῃ τὸν ἔρωτα. — Δὲν εἶμαι ἡγεμονίς, ἔλεγεν ἐν τῇ ἀγανακτήσει τῆς, ἀλλ' ἐννοῶ καλῶς ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις νὰ ἦναι ἄξιος νὰ τοῦ ὑποχωρήσω μίαν καρδίαν, ἥτις ἀνήκει εἰς ἐμὲ, καὶ ἐὰν τὸ ἐδειξα εἰς τὴν Μηδίαν θέλω τὸ δεῖξῃ καὶ εἰς τὴν Μαργιανήν —.

— Μετὰ πολλὰς σκέψεις ἔλαβεν αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν.

— Δυσπιστοῦσα εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ὑπηρέτων τῆς ἔκλεξε νέους, διέταξε νὰ ἐτοιμάσωσιν ἐν παλάτιον εἰς τὴν χώραν τῶν Σογδιανῶν, μετῆμφίσθη καὶ λαβοῦσα μαζὴ τῆς εὐνούχους ἀγνώστους εἰς ἐμὲ, ἦλθε κρυφίως εἰς τὴν αὐλήν. Συνδιαλεχθεῖσα δὲ μετὰ τοῦ ὑπηρέτου ὅστις τῆς ἦτον πιστός, συνεννοήθη μετ' αὐτοῦ νὰ μὲ ἀρπάσῃ τὴν ἐπαύριον, ὅτε ἐμελλον νὰ ὑπάγω νὰ λουσθῶ εἰς τὸν ποταμόν. Ὁ ὑπηρέτης μ' ὠδήγησεν εἰς μέρος τι ὅπου ἡ Ἀρδαζίρα μ' ἐπερίμενε. Μόλις ἀπεγδύθη, μὲ συνέλαβον, μ' ἐνέδυσαν μὲ γυναικειὰν ἐσθῆτα, μὲ εἰσῆγαγον

εἰς ἐν φορεῖον κλεισμένον, καὶ περιπατοῦντες νυχθημερόν, ἀφήσαμεν ταχέως τὴν Μαργιανήν, καὶ ἀφίχθημεν εἰς τὴν χώραν τῶν Σογδιανῶν. Μ' ἔκλεισαν εἰς ἐν εὐρύχωρον παλάτιον, καὶ μ' εἶπον ὅτι ἡ ἡγεμονίς, ἥτις, ὡς ἐλέγετο, εἶχε κλίειν πρὸς ἐμὲ, διέταξε νὰ μ' ἀρπάσωσι καὶ νὰ μ' ὀδηγήσωσι κρυφίως εἰς ἐν ἰδιαιτερον κτήμα τῆς.

— Ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἤθελε ποσῶς νὰ γνωρισθῇ, οὔτε ἐγὼ νὰ γνωρισθῶ, καὶ ἐνασμενίζετο εἰς τὸ λάθος μου. Ὅσοι ἀγνοοῦσαν τὸ μυστικόν, τὴν ἐξελάμβανον ὡς τὴν ἡγεμονίδα. Ἀλλ' εἰς ἀνὴρ κλεισμένος ἐντὸς τοῦ παλατίου τῆς, ἤθελε διαψεύσῃ τὸν χαρακτήρα τῆς. Μοῦ ἄφησαν λοιπὸν τὰ γυναικεῖα ἐνδύματα, καὶ ἐπιστεύθη ὅτι ἤμουν νέα ἀιχμάλωτος ἀγοραστῆσα πρὸς ὑπηρεσίαν τῆς.

— Ἡμῖν δεκαεπταετής, ἔλεγον ὅτι εὐρισκόμην εἰς τὸ ἀνθος τῆς νεότητος, καὶ μ' ἐπαινοῦσαν διὰ τὴν ὠραιότητά μου ὡς νὰ ἦμην κόρη τοῦ παλατίου.

— Ἡ Ἀρδαζίρα ἥτις ἐγνώριζεν ὅτι τὸ ὑπὲρ τῆς δόξης πάθος μου, μ' ἔκαμε νὰ τὴν ἀφήσω, ἐσκέφθη νὰ χαυνώσῃ τὸ θάρρος μου διὰ παντὸς μέσου. Παρεδόθη λοιπὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν δύο εὐνούχων, οἵτινες καθ' ἐκάστην μ' ἐστόλιζον, ἐκαλλώπιζον τὴν ὄψιν μου, μ' ἔλουον, μοῦ ἐπέχεον τὰ ἡδυπαθέστερα ἀρώματα, καὶ ἀπαγορεύοντές μου νὰ ἐξέλθω τῆς οἰκίας, μὲ ἐμάνθανον νὰ καλλωπίζωμαι μόνος, καὶ κυρίως ἐπροσπαθοῦσαν νὰ μὲ συνειθίσωσιν εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ὑποταγῆς, δι' οὗ καταβάλλονται αἱ γυναῖκες τῆς Ἀνατολῆς εἰς τοὺς μεγάλους αὐτῶν γυναικωνίτας.

— Ἀγανακτησμένος ἀπὸ τοιαύτην μεταχείρησιν, τὰ πάντα ἤθελον τολμήσῃ διὰ νὰ συντρίψω τὰς ἀλύσεις μου, ἀλλ' ὅν ἄσπλος καὶ περιστοιχισμένος ὑπὸ ἀνθρώπων, δὲν ἐπαύριον, μὲ παρεφύλαττον, δὲν ἐφοβούμην τὴν ἐπιχείρησίν, ἀλλὰ τὴν ἀποτυχίαν. Ἦλπιζον ὅτι εἰς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ ΠΑΝΤΟΣ ΜΕ ΠΑΡΕΦΥΛΑΤΤΟΝ, ΔΕΝ ΕΦΟΒΟΥΜΗΝ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΝ, ΑΛΛΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΥΧΙΑΝ. Ἦλπιζον ὅτι εἰς

τὸ ἐξῆς ἤθελα ἐπιτηρεῖσθαι ἦττον ἐπιμελῶς, ὅτι ἤθελα δυναθῆναι νὰ διαφθείρω ὑπέρτερον τινὰ, καὶ νὰ ἐξέλθω ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατοικίαν, ἢ νὰ ἀποθάνω.

— Ὅφειλω προσέτι νὰ ὁμολογήσω ὅτι εἰδός τι περιεργείας, τοῦ νὰ ἰδῶ τὴν λύσιν αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, μὲ ἔκαμνε νὰ βραδύνω εἰς τὰς σκέψεις μου. Εἰς τὸ αἶσχος, τὴν θλίψιν, καὶ τὴν σύγχυσιν εἰς ἃς διετέλουν, ἐξεπληροτόμην ὅτι δὲν ἐδοκίμαζόν τι περισσότερον. Ἡ ψυχὴ μου ἐσχημάτιζε σχέδια, ἀλλ' ἐτελείονον ὅλα μετὰ τινος ταραχῆς, κρυφῆ τις γοητεία καὶ ἄγνωστος τις δύναμις, μὲ ἐκρατοῦσαν εἰς αὐτὸ τὸ παλάτιον.

— Ἡ πλαστὴ ἡγεμονίς ἦτο πάντοτε κεκαλυμμένη, καὶ δὲν ἤκουον ποτὲ τὴν φωνὴν τῆς. Ἐπερνοῦσε σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ νὰ μὲ κυττάζῃ ἀπὸ μίαν κιγκλίδα κατασκευασμένην εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Κάποτε μὲ ἐπροσκαλοῦσεν εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς, ἐκεῖ αἱ θεραπαινίδες τῆς ἐτραγωδοῦσαν τὰ τρυφερώτερα ἄσματα· μοῦ ἐφαίνετο ὅτι τὸ πᾶν ἐξέφραζε τὸν ἔρωτά τῆς. Δὲν ἤμουν ποτὲ ἀρκετὰ πλησίον τῆς, καὶ ὅμως αὐτὴ ἐνησχολεῖτο δι' ἐμὲ, εὔρισκε πάντοτε κάτι τι νὰ διορθῶνῃ εἰς τὸν καλλωπισμὸν μου, ἐξέπλεκε τὰ μαλλία μου, καὶ ἐκ νέου τὰ ἐπλεκε, καὶ οὐδέποτε εὐχαριστεῖτο εἰς ὅ,τι ἔκαμνεν.

— Ἡμέραν τινὰ μὲ εἶπον ὅτι μὲ ἐπέτρεπε νὰ ὑπάγω νὰ τὴν ἰδῶ. Τὴν εὔρον ἐπὶ ἐνὸς ἀνακλίντρον ἐκ παρφύρας· τὸ κρήδεμνόν τῆς τὴν ἐκάλυπτεν ἀκόμη, ἢ κεφαλὴ τῆς ἦτο μαλακῶς κεκλιμένη καὶ ἐδείκνυεν ὅτι εὐρίσκετο εἰς ἡδυπαθῆ τινα ἀτονίαν. Τὴν ἐπλησίασα καὶ μία ἐκ τῶν θεραπαινίδων τῆς μὲ εἶπεν —

— Ὁ ἔρωσ σὲ εὐνοεῖ, αὐτὸς τοιοῦτοτρόπως μετημφισμένος σὲ προσεκάλεσεν ἐνταῦθα. Ἡ ἡγεμονίς σὲ ἀγαπᾷ· ὅλαι αἱ καρδίαι ἤθελον ὑποδουλωθῆναι εἰς αὐτήν, ἀλλὰ θέλει μόνην τὴν ἰδικήν σου.

— Πῶς, ἀπήντησα στενάζων, ἡδυνάμην νὰ δώσω καρδίαν ἣτις δὲν μοῦ ἀνήκει; Αὐτὴ εἶναι καὶ θέλει εἶσθαι πάντοτε τῆς προσφιλοῦς μου Ἀρδαζίρας.

— Εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους δὲν εἶδα ὅμως ποσῶς τὴν Ἀρδαζίραν νὰ συγκινηθῆ, ἀλλ' ἀκολούθως μὲ εἶπεν, ὅτι οὐδέποτε ἠσθάνθη μεγαλητέραν χαρὰν —

— Αὐθάδη! μὲ ἐπρόσθεσεν αὐτὴ ἡ γυνὴ, ἢ ἡγεμονίς θέλει προσβληθῆ, ὡς οἱ Θεοὶ, ὅταν τις εἶναι ἀρκούντως δυστυχῆς διὰ νὰ μὴ τοὺς ἀγαπᾷ —

— Θέλω τῆς προσφέρῃ, ἀπήντησα ἐγὼ, πᾶν δεῖγμα ἀπεριορίστου σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης, ἀλλ' ἡ εἴμαρμένη, ἢ σκληρὰ εἴμαρμένη δὲν μοῦ ἐπιτρέπει ποσῶς νὰ τὴν ἀγαπῶ. Μεγάλῃ ἡγεμονίς, ἐπρόσθεσα, ῥιφθεὶς εἰς τοὺς πόδας τῆς, σὰς ἐξορκίζω διὰ τὴν δόξαν σας, νὰ λησμονήσετε ἄνθρωπον, ὅστις ἔνεκα αἰωνίου ἔρωτος πρὸς ἄλλην τινὰ, καθίσταται ἀνάξιος διὰ σὰς —

— Ἦκουσα ὅτι ἐξέβαλε βαθὺ στεναγμόν. Μοῦ ἐφάνη ὅτι τὸ πρόσωπόν τῆς ἐκαλύφθη ἀπὸ δάκρυα. Ἦλεγχον τὴν ἀναισθησίαν μου, ἤθελα ἐπιθυμήσῃ (ὅ,τι δὲν ἦτο δυνατὸν) νὰ μείνω πιστὸς εἰς τὸν ἔρωτά μου, καὶ ἐνταῦτῳ νὰ μὴν ἀπελπίσω καὶ τὸν ἰδικόν τῆς.

— Μὲ ἐπανάφερον εἰς τὸ δωμάτιόν μου, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἔλαβον τὸ ἐξῆς γραμματίον, γεγραμμένον ἀπὸ ἄγνωστον χεῖρα.

— Ὁ ἔρωσ τῆς ἡγεμονίδος εἶναι σφοδρὸς, ἀλλὰ δὲν εἶναι τυραννικός· αὐτὴ δὲν θέλει παραπονεθῆ διὰ τὴν ἀρνησίαν σου, εἰάν τῆς ἀποδείξῃς ὅτι εἶναι νόμιμος. Ἐλθέ λοιπὸν νὰ τῆς φανερώτῃς τοὺς λόγους τοῦ πρὸς τὴν Ἀρδαζίραν πιστοῦ ἔρωτός σου —

Ἐάντησον πρὸς αὐτήν. Τῆς ἐδιηγήθην ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς μου. Ὅταν τῆς ὠμιλοῦσα περὶ τοῦ ἔρωτός μου, τὴν ἤκουα νὰ ἀναστενάζῃ. Ἐκρατοῦσε τὴν

χειρά μου ἐντὸς τῆς ἰδικῆς της, καὶ εἰς τὰς περιπαθεῖς ἐκεῖνας στιγμὰς τὴν ἔσφιγγεν ἀκουσίως της.

— Ἐπανελάβε, μοῦ ἔλεγε μία ἐκ τῶν θεραπεινίδων της, τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ἦσαν τόσο ἀπηλισμένοι, ὅταν ὁ βασιλεὺς τῆς Μηδίας σοῦ ἔδωσε τὴν κόρην του. Εἶπε ἐκ νέου τοὺς φόβους, τοὺς ὁποίους ἐδοκίμασες διὰ τὴν Ἀρδαζίραν εἰς τὴν φυγὴν σου. Φανέρωσε εἰς τὴν ἡγεμονίδα τὰς ἡδονάς, ὅσας ἀπηλαύσατε ὅταν εἰζούσατε εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Μαργιανῆς.

— Δὲν εἶπα ποτὲ ὅλας τὰς περιπετείας· τὰς ἐπανελάμβανα, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι μανθάνει, ἐτελείονα καὶ ἐφάνταζετο ὅτι ἤρχιζα.

— Τὴν ἐπαύριον ἔλαβον αὐτὸ τὸ γραμμάτιον.

— Ἐννοῶ καλῶς τὸν ἔρωτά σου, καὶ δὲν ἀπαιτῶ ποσῶς νὰ μοῦ τὸν θυσιάσῃς. Ἄλλ' εἶσαι βέβαιος ὅτι ἐκεῖνη ἢ Ἀρδαζίρα σὲ ἀγαπᾷ ἀκόμη; Ἴσως ἀποβάλλεις ἔνεκα μιᾶς ἀχαρίστου τὴν καρδίαν ἡγεμονίδος, ἣτις σὲ λατρεύει — .

— Ἐγὼ δὲ ἀπήντησα ὡς ἐφεξῆς.

— Ἡ Ἀρδαζίρα μὲ ἀγαπᾷ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε δὲν ἤθελα ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς θεοὺς νὰ αὐξήσωσι τὸν ἔρωτά της. Οἴμοι! Ἴσως μὲ ἠγάπησε καθ' ὑπερβολὴν. Ἐνθυμοῦμαι ἐπιστολὴν τινα τὴν ὁποίαν μ' ἔγραψε μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἀφοῦ τὴν ἄφησα. Ἐὰν ἐβλέπατε τὰς τρομεράς καὶ τρυφεράς ἐκφράσεις τῆς θλίψεώς της, ἠθέλατε συγκινηθῆ. Φοβοῦμαι μήπως, ἐνῶ εὐρίσκομαι εἰς τούτους τοὺς τόπους, ἢ ἀπελπισία τοῦ ὅτι μ' ἔχασε, καὶ ἡ ἀηδεία της πρὸς τὴν ζωὴν, τὴν ὠθήσωσιν εἰς βῆμα τὸ ὅποσον μὲ φέρει εἰς τὸν τάφον — .

— Ἡ ἡγεμονίς μ' ἔκαμε τὴν ἐπομένην ἀνταπάντησιν.

— Ἐσο εὐτυχῆς, Ἀρσάκη, καὶ ἀφοσίωσε τὸν ἔρωτά

σου εἰς τὴν ὠραίαν ἥτις σὲ ἀγαπᾷ. Ἐγὼ δὲν ἀπαιτῶ παρὰ τὴν φιλίαν σου.

— Τὴν ἐπιούσαν μετεφέρθη ἐκ νέου εἰς τὰ δωμάτια της. Ἐκεῖ ἠσθάνθη ὅ,τι δύναται νὰ διεγείρῃ τὴν ἡδυσθίαν. Εἶχον διαχύσῃ τὰ εὐαρεστότερα ἀρώματα. Αὐτὴ ἦτον ἐπὶ μιᾶς κλίνης περιπεπλεγμένης ἐξ ἀνθίνων στεφάνων· ἐφαίνετο ἀτημελῶς πλαγιασμένη. Μοῦ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα, καὶ μὲ προσεκάλεσε πλησίον της. Τὸ πᾶν, ὡς καὶ τὸ κρήδεμνον τὸ ὅποσον ἐκάλυπτε τὸ πρόσωπόν της, εἶχε χάριν. Ἐβλεπον τὸ σχῆμα τοῦ ὠραίου σώματός της, ἐν ἀπλοῦν ὕφασμα τὸ ὅποσον ἐσειέτο ἐπ' αὐτῆς, μ' ἔκαμνεν ἀπὸ φορὰν εἰς φορὰν νὰ χάνω καὶ νὰ εὐρίσκω θελκτικὰς ὠραιότητας. Παρετήρησεν ὅτι οἱ ὀφθαλμοί μου ἦσαν προσηλωμένοι, καὶ ὅταν εἶδε ὅτι ἐξήφθησαν, τὸ ὕφασμα ἐφάνη ὅτι ἠνοιξεν ἀφ' ἑαυτοῦ. Εἶδα ὅλους τοὺς θησαυροὺς μιᾶς θείας ὠραιότητος. Εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν μοῦ ἔσφιγγε τὴν χεῖρα, τὰ βλέμματά μου περιεπλανήθησαν παντοῦ. Δὲν εἶναι, ἐφώναξα, παρὰ ἡ προσφιλῆς μου Ἀρδαζίρα τόσο ὠραία· ἀλλὰ μαρτύρομαι τοὺς Θεοὺς ὅτι ἡ ἐμπιστοσύνη μου — Τότε ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ τραχήλου μου, καὶ μ' ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας της. Διὰ μιᾶς ὁ θάλαμος ἐσκοτίσθη, ἀπέβαλε τὸ κρήδεμνόν της, καὶ μ' ἔδωκεν ἐν φίλημα. Ἡμουν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Μία αἰφνίδιος φλόξ διεχύθη εἰς τὰς φλέβας μου, καὶ ἐθέρμανεν ὅλας τὰς αἰσθήσεις μου. Ἡ ἰδέα τῆς Ἀρδαζίρας ἀπεμακρύνθη ἐκ τῆς καρδίας μου. Ἐλαφρά τις ἀνάμνησις . . . ἀλλὰ δὲν μοῦ ἐφαίνετο παρὰ ἐν ἐνύπνιον . . . ἤθελα . . . ἤθελα τὴν προτιμῆσθαι ἀπὸ αὐτὴν. Ἡδὴ ἐξέτεινα τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τοῦ κόλπου της αἵτινες μετεφέροντο παντοῦ ταχέως, ὁ ἔρωσ ἦτον ἤδη εἰς τὴν παραφοροσύνην του, καὶ ἐφορμοῦσεν εἰς τὴν νίκην· καὶ ἐπὶ τῆς ἀκόμῃ, καὶ ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἐδύγατο, νὰ ἀν-

τιστή· όταν αἴφνης ἀναλαβοῦσα τὰς δυνάμεις της, μ' ἀπώθησε καὶ ἔγινεν ἄφαντος ἀπ' ἔμπροσθέν μου.

— Ἐπέστρεψα εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἐκπεπληγμένος καὶ ἐγὼ αὐτὸς διὰ τὴν ἀστασίαν μου. Τὴν ἐπαύριον εἰσηλθὼν εἰς αὐτὸ, μου ἀπέδοσαν τὰ φορέματα τοῦ φύλου μου, καὶ τὸ ἑσπέρας μὲ ὠδήγησαν πρὸς αὐτήν, τῆς ὁποίας ἡ ιδέα μὲ κατεγοήτευεν ἀκόμη. Τὴν ἐπλησίασα, ἐρρίφθην εἰς τοὺς πόδας της, καὶ παραφερθεὶς ὑπὸ ἔρωτος, ὠμίλησα περὶ τῆς εὐδαιμονίας μου, ὡκτερον ἑμαυτὸν διὰ τὰς ἀρνήσεις μου, ἐζήτησα, ὑπεσχέθην, ἀπήτησα, ἐτόλμησα νὰ εἶπω τὰ πάντα, ἠθέλησα νὰ ἰδῶ τὰ πάντα, νὰ ἐπιχειρισθῶ τὰ πάντα. Ἄλλ' εὔρον μίαν παράδοξον μεταβολὴν μου ἐφάνη παγωμένη, καὶ ὅταν ἀρκοῦντως μ' ἀπεθάρρυνε καὶ ἐνετρύφησεν ἐκ τῆς ἀμηχανίας μου, μου ὠμίλησε, καὶ τότε πρώτην φορὰν ἤκουσα τὴν φωνὴν της. — Δὲν θέλεις νὰ ἰδῆς τὸ πρόσωπον ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷς; ... — Ὁ ἦχος αὐτῆς τῆς φωνῆς μ' ἐξέπληξεν ἔμεινα ἀκίνητος, ἤλπισα ὅτι ἦτον ἡ Ἀρδαζίρα καὶ τὸ ἐφοβήθην. — Ἀφαίρεσε αὐτὸ τὸ κρήδεμνον — μου εἶπε. Τὸ ἀφαίρεσα, καὶ εἶδα τὸ πρόσωπον τῆς Ἀρδαζίρας. ἠθέλησα νὰ ὀμιλήσω καὶ ἡ φωνή μου ἐμποδίσθη. Ὁ ἔρωτος, ἡ ἐκπληξις, ἡ χαρὰ, τὸ αἶσχος, ὅλα τὰ πάθη μὲ κατέλαβον τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο. — Εἶσαι ἡ Ἀρδαζίρα; τῆς εἶπον. — Ναί, ἀπιστε, ἐγὼ εἶμαι ἀπεκρίθη. — Ἀρδαζίρα, τῆς ἐπανελάβον μὲ φωνὴν ἡμιεκομμένην, διατὶ περιπαίζεις τοιοῦτοτρόπως ἓνα δυστυχῆ ἔρωτα; — ἠθέλησα νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶ. — Κύριε, ἐπρόσθεσεν, εἶμαι ἰδική σου. Ἄλλοίμονον! ἤλπίζον νὰ σὲ ἐπανιδῶ πιστότερον. Εὐχαριστήσου νὰ ἄρχῃς ἐδῶ. Τιμώρησέ με, ἐὰν θέλῃς, δι' ὅ,τι ἔκαμα Ἀρσάκη, ἐξηκολούθησε κλαίονσα, δὲν ἦσουν ἄξιος δι' αὐτό —.

— Προσφιλῆς μου Ἀρδαζίρα τῆς εἶπον, διατὶ μὲ ἀ-

πελπίζεις; ἠθέλεις νὰ ἦμαι ἀναίσθητος εἰς θέλγητρα, ἄτινα ἐλάτρευσα πάντοτε; Σκέψου ὅτι δὲν εἶσαι σύμφωνος μὲ τὸν ἑαυτὸν σου. Δὲν εἶσαι σὺ τὴν ὁποίαν ἀγαποῦσα; Δὲν εἶναι αὐταὶ αἱ ὠραιότητες αἵτινες μὲ κατεγοήτευσαν πάντοτε; — Ἄχ! εἶπεν ἐκείνη, ἠθέλεις ἀγαπήσῃ ἄλλην τινὰ ἀπὸ ἐμέ. — Δὲν ἠθελον ποσῶς, τῆς ἀπήντησα, ἀγαπήσῃ ἄλλην ἀπὸ ἐσέ. Ὅ,τι δὲν ἦσουν σὺ, ἠθελε μὲ ἀπαρέσκει. Τί ἠθελε μου συμβῆ εἰάν δὲν ἔβλεπον αὐτὸ τὸ ἀξιολάτρευτον πρόσωπον, εἰάν δὲν ἤκουον αὐτὴν τὴν φωνὴν, καὶ εἰάν δὲν εὕρισκον αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς; Ἄλλὰ σὲ παρακαλῶ μὴ μὲ ἀπελπίζῃς, σκέψου ὅτι ἐξ' ὅλων τῶν ἀπιστιῶν τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ κάμῃ, ἐγὼ ἔπραξα τὴν μικροτέραν —.

— Ἐνόησα ἐκ τῆς ἀτονίας τῶν ὀφθαλμῶν της ὅτι δὲν ἦτο πλέον ὠργισμένη, τὸ ἐνόησα ἐκ τῆς ἀδυνατοῦ φωνῆς της. Τὴν εἶχον εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Πόσον εἶναι τις εὐτυχῆς ὅταν κρατῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὅ,τι ἀγαπᾷ! Πῶς νὰ ἐκφράσω αὐτὴν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ὁποίας ἡ ὑπερβολή, δὲν συναισθάνεται παρὰ ἀπὸ τοὺς ἀληθεῖς ἐραστάς; Τί νὰ εἶπω, ὅταν ὁ ἔρωτος ἀναγεννᾶται ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅταν τὸ πᾶν ὑπόσχεται, τὸ πᾶν ζητῆ, τὸ πᾶν τὸν ὑπακούει ὅταν αισθάνεται τις ὅτι ἔχει τὰ πάντα, καὶ συνάμα ὅτι εἶναι ἐλλειπής, ὅταν ἡ ψυχὴ φαίνεται νὰ παραδίδεται εἰς ἑαυτήν, καὶ νὰ ὠθηται πέραν τῆς φύσεως;

— Ἡ Ἀρδαζίρα ἐπανελθοῦσα εἰς ἑαυτήν, μου εἶπε. — Προσφιλῆς μου Ἀρσάκη, ὁ ἔρωτος τὸν ὁποῖον ἔλαβα διὰ σέ, μὲ ἔκαμε νὰ πράξω ἔργα λίαν παράδοξα. Ἄλλ' ἔρωτος λίαν σφοδρὸς, δὲν ἔχει οὔτε νόμον, οὔτε κανόνα. Δὲν τὸν γνωρίζει τις εἰάν δὲν συμπεριλάβῃ τὰς ἰδιοτροπίας του εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν μεγαλητέρων αὐτοῦ ἡδονῶν. Διὰ τὸ ὄνομα τῶν Θεῶν μὴ μὲ ἀφήσῃς πλέον. Τί σοῦ λέγει; Σὺ εἶσαι εὐτυχῆς ἐὰν μὲ ἀγαπᾷς. Σὺ εἶ-

σαι βέβαιος ὅτι ποτὲ θνητὸς δὲν ἠγαπήθῃ τοσοῦτον. Εἶπέ μου, ὑποσχέσου μου, ὀρκίσου μου ὅτι θέλεις μένη ἐδῶ —

— Τῆς ἕκαμα μυρίους ὄρκους, οἵτινες δὲν διεκόπτοντο παρὰ ἀπὸ τοῦς ἀγκαλισμοῦς μας, καὶ αὐτὴ τοῦς ἐπίστευσεν.

— Εὐτυχὴς ὁ ἔρωσ ὅταν ἀκόμη καταπραύνηται, ὅταν ἀφοῦ συνησθάνῃ, θέλει ἀκόμη νὰ γνωρισθῇ, καὶ ὅταν ἀφοῦ ἐνετρώφῃσεν εἰς τὰς ὠραιότητας, δὲν συγκινεῖται πλέον παρὰ ἀπὸ τὰς χάριτας!

— Ἐξήσαμεν εἰς τὴν Σογδιανὴν, εἰς μίαν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ ἐκφράσω. Δὲν ἔμεινα παρ' ὀλίγους μῆνας εἰς τὴν Μαργιανὴν, καὶ αὐτὴ ἡ διαμονὴ μὲ ἐθεράπευσε πλέον ἀπὸ τὴν φιλοδοξίαν. Ἔλαβον τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἐνόησα εὐθὺς ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ τὸ θάρρος μου καὶ τὸν τρόπον του. Ἡ παρουσία μου τὸν ἔθετεν εἰς ἀμηχανίαν. Δὲν ἐδύνατο λοιπὸν νὰ μὲ ἀγαπήσῃ. Οἱ αὐλικοὶ του τὸ ἐκατάλαβον, καὶ ἔκτοτε ἤρχισαν νὰ ἐλαττώνωσι τὸν πρὸς ἐμὲ σεβασμόν των. Ἵνα δὲ μὴ φαίνεται ὅτι ἔσωσα τὸ κράτος ἀπὸ κίνδυνον, ἔλεγον ὅλοι ὅτι οὐδεὶς εἶχεν ὑπάρξῃ κίνδυνος.

— Τοιοῦτοτρόπως δυσαρεστημένος ἐπίσης καὶ ἐκ τῆς δουλείας καὶ ἐκ τῶν δούλων, δὲν ἐγνώρισα πλέον ἄλλο πάθος παρὰ τὸν ἔρωτά μου διὰ τὴν Ἀρδαζίραν, καὶ ἐλογιζόμεν χιλιάκις εὐτυχέστερος νὰ μένω εἰς μόνην τὴν ἐξάρτησιν τὴν ὁποίαν ἀγαποῦσα, παρὰ νὰ ὑποβληθῶ εἰς ἄλλην τινὰ, τὴν ὁποίαν δὲν ἐδυνάμην παρὰ νὰ μισῶ.

— Ἐφάνη ὅτι τὸ πνεῦμα μᾶς παρηκολούθει, διότι ἀνεύρομεν τὴν αὐτὴν ἀφθονίαν καὶ ἐζούσαμεν πάντοτε διὰ νέων θαυμάτων.

— Ἄλιεύς τις μᾶς ἐπώλησεν ἕνα ἰχθῦν, καὶ μετ' ὀλίγον μ' ἔφερον πολυτιμότεον δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον εὔρον ἐντὸς τῶν βρογχίων του.

— Ἡμέραν τινὰ μὴ ἔχων χρήματα ἔστειλα νὰ πωλῆσω μερικὸς πολυτίμους λίθους εἰς τὴν πλησιεστέραν πόλιν· μοῦ ἔφερον τὴν ἀξίαν αὐτῶν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας εὔρον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου τοῦς πολυτίμους λίθους.

— Μεγάλοι Θεοί! εἶπον καθ' ἑαυτὸν, μοῦ εἶναι ἀδύνατον λοιπὸν νὰ πτωχύνω!

— Ἡθελήσαμεν νὰ δοκιμάσωμεν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐζητήσωμεν μίαν μεγάλην ποσότητα. Ἄλλ' αὐτὸ μᾶς ἔδοσε νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι αἱ ἀπαιτήσεις μας ἦσαν ἀδιάρκτοι. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας εὔρομεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὴν μικροτέραν ποσότητα, ἀφ' ὅσας ποτὲ ἐλάδομεν. Δὲν ἠδυνήθημεν βλέποντες τὴν νὰ μὴ γελάσωμεν. — Τὸ πνεῦμα ἀττειεύεται μὲ ἡμᾶς, εἶπεν ἡ Ἀρδαζίρα. Ἄχ! ἐφώναξα, εἰ θεοὶ εἶναι καλοὶ διανομεῖς, ἡ μετριότης τὴν ὁποίαν μᾶς ἀπονέμουσιν, εἶναι προτιμότερα ἀπὸ τοῦς θησαυροῦς τοῦς ὁποίους μᾶς ἀρνοῦνται —

— Δὲν εἶχομεν κἀνὲν ἀθλιὸν πάθος. Ἡ τυφλὴ φιλοδοξία, ἡ πλεονεξία, ἡ φιλαρχία ἐφαίνοντο ὅτι ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ ὅτι ἦσαν πάθη ἐτέρου κόσμου. Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀγαθῶν δὲν εἰσέρχεται παρὰ εἰς τὸ κενὸν τῶν ψυχῶν ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἡ φύσις δὲν ἐπλήρωσε. Δὲν ἰδεάσθησαν παρὰ ἐξ' ἐκείνων, οἵτινες εἶναι ἀνίκανοι νὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἡδονὴν ἐτέρων.

— Σᾶς εἶπον ἤδη ὅτι ἐλατρευόμεθα ἀπ' αὐτὸ τὸ μικρὸν ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐσχημάτιζε τὸν οἶκόν μας. Ἐγὼ καὶ ἡ Ἀρδαζίρα ἀγαπώμεθα συναλλήλως, καὶ εἶναι ἀναμφιβόλως φυσικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἔρωτος, νὰ καθιστᾷ εὐδαιμόνας τοῦς ἀμοιβαίως ἀγαπωμένους. Ἄλλ' ἡ γενικὴ εὐνοία τὴν ὁποίαν εὐρίσκομεν εἰς τοῦς περιστοιχοῦντάς μας, ἐδύνατο νὰ μᾶς παρασχη περισσοτέραν εὐδαιμονίαν ἀπὸ τὸν ἴδιον ἔρωτα. Εἶναι ἀδύνατον εἰς ὅσους ἔχουν ἀ-

γαθὴν καρδίαν νὰ μὴν εὐαρεστοῦνται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τῆς γενικῆς εὐνοίας. Παράδοξον ἀποτέλεσμα τῆς φύσεως! Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀνήκει ποτὲ ὀλιγώτερον εἰς ἑαυτὸν, παρὰ ὅταν φαίνεται ὅτι ἀνήκει περισσότερο. Ἡ καρδία δὲν εἶναι ποτὲ καρδία παρ' ὅταν χαρίζεται, διότι αἱ ἀπολαυαὶ τῆς εἶναι ἐκτὸς αὐτῆς.

— Αἱ ἰδέαι ἐκεῖναι τοῦ μεγαλείου, αἵτινες ἐλκύουν πάντοτε τὴν καρδίαν πρὸς ἑαυτὴν, ἀπατοῦν ὅσους ἐξ' αὐτῶν ἐμπνέονται· οὗτοι ἐκπλήττονται ὅτι δὲν εἶναι ποσῶς εὐδαίμονες, ἐν τῷ μέσῳ τῆς παρ' αὐτῶν θεωρουμένης εὐδαιμονίας, τὴν ὁποίαν μὴ εὐρίσκοντες εἰς τὸ μεγαλεῖον, ζητοῦν ἀκόμη περισσότερα μεγαλεῖα, καὶ ἐὰν δὲν τὰ ἐπιτύχωσι, νομίζονται μᾶλλον δυστυχεῖς, ἐὰν δὲ πάλιν τὰ ἐπιτύχωσιν, οὐδὲ τότε εὐρίσκουν ἀκόμη τὴν εὐδαιμονίαν.

— Εἶναι ἡ ἀλαζονεία, ἥτις ἐνῶ μᾶς καταδεσπάζει, μᾶς ἐμποδίζει τοῦ νὰ δεσπώσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας, καὶ ἥτις ἐνῶ μᾶς συγκεντρώνει εἰς ἑαυτοὺς, μᾶς εἰσάγει πάντοτε τὴν κατῆφειαν· ἡ κατῆφεια αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν μόνωσιν τῆς καρδίας, ἡ ὁποία ἐπιθυμεῖ πάντοτε νὰ ἀπολαμβάνη καὶ δὲν ἀπολαμβάνη, καὶ ζητεῖ πάντοτε νὰ εὕρῃ ἑτέρας καὶ δὲν τὰς εὐρίσκει.

— Τοιοῦτοτρόπως ἠθέλαμεν δοκιμάζει ἡδονὰς χαριζομένας ὑπὸ τῆς φύσεως, ὁσάκις δὲν τὰς ἀποφεύγει τις, ἠθέλαμεν περᾶ τὴν ζωὴν μας ἐντὸς τῆς χαρᾶς, τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς εἰρήνης, ἠθέλαμεν ἀριθμῆ τὰ ἔτη μας διὰ τῆς ἀνανεώσεως τῶν ἀνθέων καὶ τῶν καρπῶν, ἠθέλαμεν διανύσῃ τὰ ἔτη μας ἐκτὸς τῆς ταχύτητος ἐνὸς εὐδαίμονος βίου, ἠθέλα βλέπῃ καθ' ἑκάστην τὴν Ἀρδαζίραν, καὶ ἠθέλα τῆς λέγῃ ὅτι τὴν ἀγαπῶ, ἡ αὐτὴ γῆ ἠθέλεν ἀναλάβῃ τὴν ψυχὴν τῆς καὶ τὴν ἰδικὴν μου. Ἄλλ' αἴφνης ἡ εὐδαιμονία μου ἠφανίσθη, καὶ ἐδοκίμασα τὰς φρικωδεστέρας μεταβολὰς τοῦ κόσμου.

— Ὁ ἡγεμὼν τοῦ τόπου ἦτον εἷς τύραννος ἱκανὸς δι' ὅλα τὰ ἐγκλήματα, ἀλλὰ τίποτε δὲν τὸν καθίστανε τόσον μισητὸν ὅσον αἱ ἀδιάκοποι προσβολαί, τὰς ὁποίας ἔκαμεν κατὰ ἐνὸς φύλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου οὔτε κἂν τὰ βλέμματα εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ σηκώσῃ τις. Ἔμαθε παρ' ἐνὸς δούλου ἐξεληθόντος ἐκ τοῦ γυναικωνίτου τῆς Ἀρδαζίρας, ὅτι ἦτον ἡ ὠραιότερα γυνὴ τῆς Ἀνατολῆς. Δὲν ἐχρειάσθη περισσότερο διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ μοῦ τὴν ἀρπάσῃ. Νύκτα τινὰ ἐν τάγμα στρατιωτῶν περιεκύκλωσε τὴν οἰκίαν μου, καὶ τὸ πρῶτ' ἔλαβα διαταγὴν ἀπὸ τὸν τύραννον νὰ τοῦ στείλω τὴν Ἀρδαζίραν. Εἶδον ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ τὴν σώσω. Ἡ πρώτη μου ἰδέα ὑπῆρξε νὰ τὴν φονεύσω ἐνῶ ἐκοιμᾶτο. Ἔλαβον τὸ ξίφος μου, ἔδραμον εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς, ἤνοιξα τὰ παραπετάσματα, ἀλλ' ὀπισθοπόρησα ἀπὸ φρίκην, καὶ ὄλοι μου αἱ αἰσθήσεις ἐπάγωσαν. Νέα τις ὄργῃ με κατέλαβεν. Ἦθελα νὰ ῤιφθῶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δορυφύρων ἐκείνων, καὶ νὰ θυσιάσω οἰονδήποτε ἤθελε παρουσιασθῇ ἐνώπιόν μου. Ἀλλὰ τὸ πνεῦμά μου συνέλαβεν ἕτερον συνεπέστερον σχέδιον, καὶ ἠσύχασα. Ἀπεφάσισα νὰ λάβω τὰ ἐνδύματα τὰ ὁποῖα ἐφόρουν πρό τινων μηνῶν, καὶ νὰ εἰσέλθω ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἀρδαζίρας ἐντὸς τοῦ φορείου, τὸ ὁποῖον ὁ τύραννος ἔστειλε δι' αὐτὴν. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἐβλεπον κἀνὲν ἄλλο μέσον, ἐπεθύμουν ἀκόμη νὰ κάμω πρᾶξιν τινὰ ἀνδρικήν με τὰ αὐτὰ ἐνδύματα, με τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ὁ τυρλὸς ἔρωσ εἶχεν ἐξευτελίσῃ τὸ φύλόν μου.

— Ἐξετέλεσα τὰ πάντα μετὰ ψυχρότητος. Διέταξα νὰ κρύψωσιν εἰς τὴν Ἀρδαζίραν τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διέτρεχον, καὶ μόλις ἠθέλον ἀπέλθῃ, νὰ τὴν κάμωσι νὰ μεταβῇ εἰς ἑτέραν χώραν. Ἔλαβον μαζὴ μου ὑπηρέτην ἐνὰ τοῦ ὁποίου ἐγκώριζα τὸ θάρρος, καὶ παρεδόθην εἰς τοὺς ἡγετὰς καὶ τοὺς εὐνούχους, τοὺς ὁποίους ὁ τύ-

ραννός είχε στείλη. Ὀδεύοντες ἐπὶ δύο ἡμέρας, ἐφθάσαμεν ὅταν ἡ νύξ ἦτον ἤδη ἀρκούντως προχωρημένη. Ὁ τύραννος προσέφερε συμπόσιον εἰς τὰς γυναῖκας του καὶ εἰς τοὺς αὐλικούς του εἰς μίαν αἴθουσαν τῶν παραδείσων του, εὐρίσκετο εἰς τὴν ἡλιθιον ἐκείνην εὐθυμίαν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ ἀκολασία, ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν ὑπερβολήν. Διέταξε νὰ εἰσέλθω, καὶ μόλις εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, μὲ προσεκάλεσε πλησίον του, ὅπου ἠδυνήθην νὰ κρύψω τὴν μανίαν μου καὶ τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς μου. Ἐφαινόμην ὡς ἀμφιβόρεπῆς εἰς τὰς ἐπιθυμίας μου. Ἦθελον νὰ ἐπισύρω τὰ βλέμματα τοῦ τυράννου, καὶ ὅταν τὰ ἔστρεφε πρὸς ἐμὲ, ἤσθονόμην νὰ ἐξάπτεται ὁ θυμὸς μου. Διότι μὲ νομίζει Ἄρδαζίραν, ἔλεγα καθ' ἑαυτὸν, τολμᾶ νὰ μὲ ἀγαπᾷ. Μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἔβλεπον νὰ πολλαπλασιάζῃ τὰς ὕβρεις του, καὶ ὅτι εἶχεν εὐρὴ μύριους τρόπους νὰ προσβάλῃ τὸν ἔρωτά μου. Ἐντούτοις ἠτοιμαζόμην νὰ ἐκτελέσω τὴν φρικωδέστεραν ἐκδίκησιν. Αὐτὸς ἐφλογίζετο καὶ τὸν ἔβλεπον ἀναιπαισθήτως νὰ πλησιάζῃ εἰς τὴν δυστυχίαν του. Ἐξήλθεν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, καὶ μὲ ὠδήγησεν εἰς ἓν δωμάτιον μᾶλλον ἀπόκρυφον τῶν παραδείσων του, συνωδευμένος ἐξ ἑνὸς μόνου εὐνούχου καὶ ἐκ τοῦ ὑπρέτου μου. Ἡ κτηνώδης ἡδὴ μανία του ἠγγίξε νὰ τὸν διαφωτίσῃ περὶ τοῦ φύλου μου. — Αὐτὸ τὸ ξίφος, ἐρώναξ, θέλει σὲ μάθῃ καὶ ἄλλα ὅτι εἶμαι ἀνὴρ. Ἀπόθινε, καὶ ἄς εἰπῶσιν εἰς τὸν ἄδην, ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἄρδαζίρας ἐτιμώρησε τὰ ἐγκλήματα σου! — ἔτεσεν εἰς τοὺς πόδας μου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν στιγμήν ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἠνοιχθή, διότι μόλις ὁ ὑπρέτης μου ἤκουσε τὴν φωνήν μου, ἐρόνευσε τὸν εὐνούχον ὅστις τὴν ἐφύλαττεν. Ἐρύγομεν, καὶ περιπλανώμενοι ἐντὸς τῶν παραδείσων, ἀπηνετήσαμεν ἀνθρώπον τινα, τὸν ὁποῖον συνέλαβον καὶ τοῦ

εἶπον. — Θέλω ἐμπήξῃ αὐτὸ τὸ ξίφος εἰς τὴν καρδίαν σου, ἐὰν δὲν μὲ κάμῃς νὰ ἐξέλθω ἀπ' ἐδῶ. — Ἦτον εἰς κηπουρὸς, ὅστις ὅλος τρέμων ἀπὸ φόβον μὲ ὠδήγησεν εἰς θύραν τινὰ, τὴν ὁποίαν ἤνοιξε, καὶ μόλις ἐξήλθομεν, τὸν διέταξα νὰ τὴν κλείσῃ καὶ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ.

— Ἀπέβαλα τὰ ἐνδύματά μου καὶ ἐφόρεσα ἓν ἐπανωφόριον ὑπρέτου. Ἐπλανήθημεν εἰς τὰ δάση καὶ κατὰ τινα ἀπροσδόκητον εὐτυχίαν, ἐνῶ ἤμεθα κατακουρασμένοι, εὐρομεν ἔμπορόν τινα, ὅστις ἔβασκε τὰς καμήλους του, καὶ τὸν ὑποχρεώσαμεν νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ἐκτὸς αὐτῆς τῆς ἀθλίας χώρας.

— Καθ' ὅσον ἀπέφευγον τόσους κινδύνους ἡ καρδία μου καθίστατο μᾶλλον ἀνήσυχος. Ὁφείλον νὰ ἐπανίδω τὴν Ἄρδαζίραν, καὶ τὸ πᾶν μ' ἔκαμνε νὰ φοβῶμαι δι' αὐτήν. Αἱ θεραπευνίδες τῆς, καὶ οἱ εὐνούχοι τῆς τῆς εἶχον κρύψῃ τὴν φρίκην τῆς θέσεώς μας, ἀλλὰ ἀφοῦ δὲν μ' ἔδλεπε πλησίον τῆς, μὲ ἐνόμιζεν ἔνοχον, καὶ ἐφαντάζετο ὅτι εἶχα παραβῆ τοὺς ὄρκους τοὺς ὁποίους τῆς εἶχον κάμῃ. Δὲν ἐδύνητο νὰ ἐνοήσῃ αὐτὴν τὴν βαρβαρότητα, τοῦ νὰ τὴν μετιδέτωσι χωρὶς τίποτε νὰ τῆς εἰπῶσιν. Ὁ ἔρωσ βλέπει ὅ,τι φοβεῖται. Ἡ ζωὴ τῆς κατέστη ἀνυπόφορος, ἔλαβε τὸ δηλητήριον, πλὴν δὲν ἐνήργησεν ἀμέσως. Ἐφθασα καὶ τὴν εὐρον ἡμιθανῆ. — Ἄρδαζίρα τῆς εἶπον σὲ χάνω! ἀποθνήσκεις σκληρὰ Ἄρδαζίρα! Οἶμοι! τί ἔκαμα... — Ἐχυσε τινὰ δάκρυα Ἄρτικη, μοῦ εἶπε, πρὸ ὀλίγου ὁ θάνατος μοῦ ἐφαίνετο ἠδονικός, ἀλλὰ μόλις σὲ βλέπω μοῦ φαίνεται τρομερός. Αἰσθάνομαι ὅτι ἐπεθύμουν νὰ ἐπιζήσω διὰ σέ, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ μου μὲ ἀφίνει ἀκουσίως τῆς. Διατήρησε τὴν μνήμην μου, καὶ ἐὰν μάθω ὅτι σοῦ εἶναι προσφιλὴς, πιστεῦτε ὅτι δὲν θέλω ποσὶς βασανίσω ἐντὸς τῶν σκιῶν. Ἐχω τὸν ἀρχαιότερον αὐτὴν τὴν παρηγορίαν, προσφιλές μου

Ἀρσάκη, ὅτι ἀποθνήσκω εἰς τὰς ἀγκάλας σου —
 — Ἐξέπνευσε· Μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶπω πῶς δὲν
 ἐξέπνευσα καὶ ἐγὼ ἐπίσης. Μὲ ἀπέσπασαν ἀπὸ τὴν Ἀρ-
 δαζίραν, καὶ ἐνόμισα ὅτι μὲ ἀπέσπων ἀπὸ τὸν ἑαυτόν
 μου. Ἐπροσῆλωσα τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτῆς καὶ ἔ-
 μεινα ἀκίνητος, κατέστην ἀναίσθητος. Μοῦ ἀφίρεσαν
 αὐτὸ τὸ τρομερὸν θέαμα, καὶ ἠσθάνθην ὅτι ἀνέλαβεν ἡ
 ψυχὴ μου ὅλην τὴν εὐαισθησίαν τῆς. Μὲ ἔσυρον· ἄλλ'
 ἔστρεφον τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπὶ τοῦ λυπηροῦ ἀντικειμέ-
 νου τῆς θλίψεώς μου. Ἦθελα δόση μυρίας ζωᾶς διὰ νὰ
 τὴν ἰδῶ ἀκόμη μίαν στιγμὴν, κατέστην μανιώδης, ἔλα-
 βον τὸ ξίφος, καὶ ἤθελα νὰ διαπεράσω τὸ στήθος μου,
 ἀλλὰ μὲ ἐμπόδισαν. Ἐξῆλθον ἀπὸ αὐτὸ τὸ θλιβερὸν πα-
 λάτιον καὶ δὲν εἰσῆλθον πλέον. Τὸ πνεῦμά μου παρεφρό-
 νησεν, ἔτρεχον εἰς τὰ δάση, ἐπλήρονον τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰς
 φωνάς μου. Ὅταν ἤμουν ἡσυχώτερος, ὄλαι αἱ δυνάμεις
 τῆς ψυχῆς μου ἐσυγκεντρόνοντο εἰς τὴν θλίψιν μου. Μοῦ
 ἐφαίνετο ὅτι δὲν μοῦ ἔμεινε πλέον οὐδὲν εἰς τὸ κόσμον,
 παρὰ ἡ θλίψις μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ἀρδαζίρας. Αὐτὸ
 τὸ ὄνομα τὸ ἐπρόφερον μὲ μίαν τρομερὰν φωνὴν, καὶ
 μετὰ ταῦτα ἐσιωποῦσα. Ἀπεφάσισα νὰ φονευθῶ καὶ διὰ
 μιᾶς ἔγινα μανιώδης. — Σὺ θέλεις νὰ ἀποθάνης, ἔλεγον
 εἰς τὸν ἑαυτόν μου, καὶ ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἐκδικήθη ἀκό-
 μη! Σὺ θέλεις νὰ ἀποθάνης, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ τυράννου εἶ-
 ναι εἰς τὴν Ὑρκανίαν καὶ κολυμβᾷ εἰς τὰς τρυφάς! Ζῆ,
 καὶ οὐ θέλεις νὰ ἀποθάνης! —

— Ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω νὰ τὸν ζητήσω. Ἔμαθα ὅτι
 εἶχε σὰς κηρύξη τὸν πόλεμον, καὶ ἀμέσως ἔδραμον ἐν-
 ταῦθα. Ἀφίχθην τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς μάχης, καὶ ἐξετέ-
 λεσα τὴν πράξιν τὴν ὁποίαν γνωρίζετε. Ἦθελα φονεύω
 τὸν υἱὸν τοῦ τυράννου, ἀλλ' ἐπροτίμησα νὰ τὸν κάμω
 αἰχμάλωτον. Θέλω νὰ διέλθῃ ἐντὸς τοῦ αἵχου καὶ τῶν

δεσμῶν μίαν ζωὴν τόσον δυστυχῆ, ὅσον ἡ ἰδική μου. Ἐλ-
 πίζω ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλει μάθῃ, ὅτι θέλω φo-
 νεύωσθαι ὅλους τοὺς συγγενεῖς του. Ὁμολογῶ ἐντούτοις ὅτι
 καὶ μετὰ τὴν ἐκδίκησίν μου δὲν θέλω εἶσθαι εὐτυχέστερος,
 καὶ ἐννοῶ καλῶς ὅτι ἡ ἐλπίς τῆς ἐκδικήσεως, κολακεύει
 μᾶλλον ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἐκδίκησιν. Ὁ θυμὸς τὸν ὁποῖον
 ἱκανοποίησα, ἡ πράξις τὴν ὁποίαν εἶδετε, αἱ ἀνευφημίαι
 τοῦ λαοῦ, ἡ ἰδία φιλία σας, Κύριε, δὲν μοῦ ἀποδίδουν
 ποσῶς ὅ,τι ἔχασα — .

Ἡ ἐκπληξίς τοῦ Ἀσπάρ εἶχε σχεδὸν ἀρχίσῃ ὁμοῦ μὲ
 τὴν διήγησιν, τὴν ὁποίαν ἠκροάσθη. Μόλις ἤκουσε τὸ ὄ-
 νομα τοῦ Ἀρσάκη, ἀνεγνώρισε τὸν σύζυγον τῆς βασιλίσ-
 σης. Λόγοι τοῦ κράτους τὸν ὑποχρέωσαν νὰ στείλῃ εἰς
 τοὺς Μῆδους τὴν Ἴσμηνίαν, τὴν νεωτέραν ἀπὸ τὰς κό-
 ρας τοῦ τελευταίου βασιλέως, καὶ νὰ κάμῃ νὰ τὴν ἀνα-
 θρέψωσι κρυφίως ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἀρδαζίρας. Τὴν
 εἶχε νυμφεύσῃ μὲ τὸν Ἀρσάκην, εἶχε πάντοτε πιστοὺς
 ἀνθρώπους εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ Ἀρσάκου. Αὐτὸς ὁ
 ἴδιος ἦτον τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκεί-
 νων εἶχε διαχύσῃ τόσα πλούτη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀρσά-
 κου, καὶ τὸ ὁποῖον διὰ μέσων ἀπλουστέρων εἶχε κάμῃ
 τόσα θαύματα.

Εἶχεν ἰσχυροτάτους λόγους νὰ κρύψῃ εἰς τὸν Ἀρ-
 σάκην τὴν γέννησιν τῆς Ἀρδαζίρας. Ὁ Ἀρσάκης
 ὅστις εἶχε πολὺ θάρρος ἐδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ τὰ δί-
 καια τῆς συζύγου του ἐπὶ τῆς Βακτριανῆς, καὶ νὰ τὴν
 ταραξῇ.

Ἄλλ' οἱ λόγοι ἐκεῖνοι δὲν ὑπῆρχον πλέον, καὶ ὅταν
 ἤκουσε τὴν διήγησιν τοῦ Ἀρσάκου, ἔλαβε πολλάκις τὴν
 ἐπιθυμίαν νὰ διακόψῃ, ἀλλ' ἐνόμισε ὅτι δὲν ἦτον ἀ-
 κόμη καιρὸς νὰ τοῦ δηλώσῃ τὴν τύχην του. Ὑπουργὸς
 συνειδημένος, εἰς τὸ νὰ κρατῇ τὰ αἰσθηματά του, ἐπα-

νήρχετο εύκόλως έντός τῆς φρονήσεως, έσκέπτετο νά έτοιμάση έν μέγα συμβεβηκός, καί όχι νά τὸ έπισπεύσῃ.

Μετά δύο ἡμέρας διαφηρίσθη ὅτι ὁ εὐνούχος εἶχε θέσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου ψευδῆ τινα Ἰσμηνίαν. Ἀπὸ τοὺς ψιθυρισμοὺς μετέβησαν εἰς τὴν στάσιν. Ὁ λαὸς μανιώδης περιεκύκλωσε τὸ παλάτιον, καί ἐζήτηι μεγαλοφώνως τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀσπάρ. Ὁ εὐνούχος ἔκαμε νά ἀνοίξωσι μίαν ἀπὸ τὰς θύρας, καί ἀναβὰς ἐπὶ τινος ἐλέφαντος εἰσῆλθεν έντός τοῦ πλήθους. — Βακτριανοί, εἶπεν, ἀκούσατέ με. — καί ἐπειδὴ ἐψιθύριζον ἀκόμη. — Ἀκούσατέ με σὰς λέγω. Ἐάν δύνασθε νά με φονεύσετε ἀμέσως, δύνασθε ἐπίσης νά με φονεύσετε καί μετ' ὀλίγον.

Ἴδού έν ἔγγραφον γεγραμμένον καί ἐσφραγισμένον ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἀποθινόντος βασιλέως· προσπέσατε, καί προσκυνήσατέ το, θέλω σὰς τὸ ἀναγνώσῃ.

Ἴδού τὸ περιεχόμεον αὐτοῦ.

— Ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωσε δύο κόρας, αἵτινες ὁμοιάζουν τοσοῦτον, ὥστε τὰ βλέμματα ὄλων δύνανται εύκόλως νά ἀπατηθῶσι. Φοδοῦμαι μήπως τοῦτο δώτῃ ἀφορμὴν εἰς μεγάλας ταραχὰς καί θλιβεροὺς πολέμους. Σὺ λοιπὸν Ἀσπάρ, φῶς τοῦ κράτους, λάβε τὴν νεωτέραν ἐξ αὐτῶν, στείλε τὴν κρυφίως εἰς τὴν Μηδίαν, καί φρόντισε περὶ αὐτῆς. Ἄς μένη δὲ ἐκεῖ ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα, ἕωσοῦ ἡ ἀνάγκη τοῦ κράτους τὸ ἀπαιτεῖ.

Θέσας τότε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸ ἔγγραφον, καί κλίνας αὐτὴν, ἐπανελάβεν.

— Ἡ Ἰσμηνία βεβαίως ἀπέθανεν, ἀλλ' ἡ ἀδελφὴ τῆς ἡ νέα Ἰσμηνία εἶναι ἐπὶ τοῦ θρόνου. Μεμφιμοιρήτε λοιπὸν, ὅτι, βλέπων προσεγγίζοντα τὸν θάνατον τῆς βασιλίσσης, μετέφερα τὴν ἀδελφὴν τῆς ἀπὸ τὰ ἄκρα τῆς Ἀσίας; Ἡθέλατε μὲ ἐλέγξῃ ὅτι ὑπῆρξα ἄρχικόντως εύτυχῆς νά σὰς τὴν ἀποδώσω, καί νά τὴν θέσω μετὰ τὸν

θάνατον τῆς ἀδελφῆς τῆς βασιλίσσης ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὅστις τῆς ἀνήκει; Ἐάν εἰσιώπησα τὸν θάνατον τῆς βασιλίσσης, ὑπῆκουσα εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ κράτους, καί ἠθέλατε μὲ κατηγορήσῃ διὰ πρᾶξιν ἐμπιστοσύνης, ἦν μετὰ συνέσεως ἐξετέλεσα. Καταθέσατε λοιπὸν τὰ ὄπλα, μέχρι τοῦδε δὲν εἶσθαι ποσῶς ἔνοχοι, ἀλλὰ ἀπὸ ταύτην τὴν στιγμήν θέλετε εἶσθαι ἐάν ἐπιμένετε.

Ὁ Ἀσπάρ ἐξήγησεν ἀκολούθως πῶς εἶχεν ἐμπιστευθῇ τὴν νέαν Ἰσμηνίαν εἰς δύο γέροντας εὐνούχους, πῶς τὴν εἶχε μεταφέρει εἰς τὴν Μηδίαν ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα, πῶς τὴν εἶχε νυμφεύσῃ μὲ μέγαν τινὰ δεσπότην τῆς χώρας, πῶς τὴν ἀκολουθοῦσεν εἰς ὄλους τοὺς τόπους, ὅπου ἡ τύχη τὴν ὠδήγει, πῶς ἡ ἀσθένεια τῆς βασιλίσσης τὸν ἠνάγκασε νά τὴν ἀρπάσῃ καί νά τὴν φυλάττῃ κρυφίως έντός τοῦ γυναικωνίτου, καί πῶς μετὰ τὸν θάνατον τῆς βασιλίσσης τὴν ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὡς τὰ κύματα τῆς τεταραγμένης θαλάσσης κατευνάζονται ὑπὸ τοῦ ζεφύρου, τοιοῦτοτρόπως καθησύχασε καί ὁ λαὸς ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀσπάρ. Δὲν ἠκούοντο πλέον παρὰ ἀνευφημίαι χαρᾶς, ὅλοι οἱ ναοὶ ἀντήχησαν ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς νέας Ἰσμηνίας.

Ὁ Ἀσπάρ προέτρεψε τὴν Ἰσμηνίαν νά ἰδῇ τὸν ξένον, ὅστις εἶχε προσφέρει τόσον μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Βακτριανὴν· τὴν ἐσυμβούλευσε νά τοῦ κάμῃ μίαν λαμπρὰν ὑποδοχὴν. Ἀπεφασίσθη νά συναθροισθῶσιν οἱ μεγιστᾶνες καί ὁ λαὸς, νά κηρυχθῇ ἐκεῖ ὁ ξένος ἀρχηγὸς τῶν στρατῶν τοῦ κράτους, καί ἡ βασίλισσα νά περιζώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ζῆρος. Οἱ μεγιστᾶνες τοῦ ἔθνους ἦσαν τεταγμένοι πέριξ μεγάλης τινὸς αἰθούσης, καί ὁ λαὸς κατεῖχε τὸ μέσον καί τὴν εἴσοδον αὐτῆς. Ἡ βασίλισσα εἰσῆλθε ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς, περιβεβλημένη μεγάλην πορφυρῆν ἑσθῆν, ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἦτο κεκοσμημένη ἐκ

πολυτίμων λίθων, καὶ, κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν τῶν τελετῶν, οὔσα ἀνευ καλύμματος, παρίστανε τὸ πρόσωπον τῆς ἰδίας ὠραιότητος. Εἰσελθόντος τότε τοῦ Ἀρσάκου, ὁ λαὸς ἤρχισε τὰς ἀνευφημίας του. Ὁ Ἀρσάκης μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς χαμηλωμένους ἀπὸ σεβασμῶν, ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σιωπηλὸς, καὶ ἔπειτα ἀπευθύνων τὸν λόγον πρὸς τὴν βασίλισσαν, εἶπε μὲ φωνὴν χαμηλὴν καὶ ἡμικεκομένην.

— Κυρία, ἐὰν ἐδύνατό τι νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν ψυχὴν μου ἡσυχίαν τινά, καὶ νὰ μὲ παρηγορήσῃ ἀπὸ τὰς δυστυχίας μου . . . —

Ἡ βασίλισσα δὲν τὸν ἄφησε νὰ τελειώσῃ καταρχὰς ἐνόμισεν ὅτι ἀνεγνώρισε τὸ πρόσωπον, καὶ ἀκολούθως τὴν φωνὴν ἀκόμη τοῦ Ἀρσάκου. Ὅλη ἐκτὸς ἑαυτῆς καὶ μὴ γνωριζομένη πλέον, κατέβη ἐκ τοῦ θρόνου της, καὶ ἐβρίφθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἀρσάκου.

— Αἱ δυστυχίαι μου, εἶπεν, ἐχρημάτισαν μεγαλήτεροι ἀπὸ τὰς ἰδικάς σου, προσφιλές μου Ἀρσάκη. Ἀλλοίμονον! Ἐνόμιζα ὅτι δὲν θέλω σὲ ἐπανιδῆ ποτὲ μετὰ τὴν θλιβεράν στιγμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ μας. Αἱ θλίψεις μου ὑπῆρξαν θανατηφόροι —.

Καὶ ὡς νὰ ἤθελεν αἴφνης μεταβῆ ἀπὸ ἓν εἶδος ἔρωτος εἰς ἕτερον εἶδος, ἢ ὡς νὰ ἦτον ἀβέβαιος ἐπὶ τῆς ὀρμητικῆς πράξεως τὴν ὁποίαν ἔκαμεν, ἀνηγέρθη διὰ μιᾶς καὶ ἐλαφρὸν ἐρύθημα διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου της —.

— Βακτριανοί, εἶπε, μὲ εἶδετε εἰς τοὺς πόδας τοῦ συζύγου μου. Νομίζω ἑμαυτὴν εὐτυχῆ ὅτι ἔδειξα ἐνώπιόν σας τὸν ἔρωτά μου. Κατέβην ἐκ τοῦ θρόνου μου, διότι δὲν ἤμουν μὲ αὐτὸν, καὶ μαρτύρομαι τοὺς Θεοὺς, ὅτι δὲν θέλω πλέον τὸν ἀναβῆ ἀνευ αὐτοῦ. Δοκιμάζω μεγίστην ἡδονὴν ὅτι τὸ ὠραιότερον ἀνδραγάθημα τοῦ βασιλείου μου, ἐξετελέσθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὅτι τὸ ἐξέτέ-

λεσε δι' ἐμέ Μεγιστᾶνες, λαὸ πολῖται, νομίζετε ὅτι δεστικ βασιλεύει ἐπ' ἐμοῦ, εἶναι ἄξιος νὰ βασιλεύῃ καὶ ἐφ' ὑμῶν; Ἐπιδιοκιμάζετε τὴν ἐκλογὴν μου; Ἐκλέγετε τὸν Ἀρσάκην; Εἶπετέ το, ὠμιλήσατε —.

Μόλις οἱ τελευταῖοι λόγοι τῆς βασίλισσης ἠκούσθησαν, ὄλον τὸ παλάτιον ἀντήχησεν ἀπὸ ἀνευφημίας, δὲν ἤκουέ τις πλέον παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρσάκου καὶ τῆς Ἰσμηνίας.

Καθ' ὄλον αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ Ἀρσάκης ἦτον ὡς ἀναίσθητος. Ἡθέλησε νὰ ὀμιλήσῃ, ἀλλ' ἡ φωνὴ του ἐμποδίσθη, ἠθέλησε νὰ κινηθῆ καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος. Δὲν ἔβλεπεν οὔτε τὴν βασίλισσαν, οὔτε τὸν λαόν, μόλις ἤκουε τὰς ἀνευφημίας, ἡ χαρὰ τὸν ἐτάραττε τοσοῦτον, ὥστε ἡ ψυχὴ του δὲν ἠδυνήθη νὰ αἰσθανθῆ ὄλην τὴν εὐτυχίαν της. Ἀλλ' ὅταν ὁ Ἀσπάρ διέταξε νὰ ἀποσυρθῆ ὁ λαός, ὁ Ἀρσάκης ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς βασιλίσσης.

— Ἀρδαζίρα ζῆς! ζῆς προσφιλές μου Ἀρδαζίρα! Ἐγὼ ἀπέθνησκον καθ' ἐκάστην ὑπὸ θλίψεως. Πῶς οἱ θεοὶ σοῦ ἀπέδωσαν τὴν ζωὴν;

Αὐτὴ τοῦ ἐδιηγῆθη ἀμέσως, ὅτι μία ἐκ τῶν θεραπεινέδων της, εἶχεν ἀντικαταστήσῃ εἰς τὸ δηλητήριον, ποτὸν ὑπνωτικόν, ὅτι διετελεῖ ἀκίνητος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ὅτι ἀφοῦ τὴν ἐπανάφερον εἰς τὴν ζωὴν, ἡ πρώτη αὐτῆς λέξις ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρσάκου, ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ της δὲν ἠνοιχθησαν, εἰμὴ διὰ νὰ τὸν ἰδῶσιν, ὅτι ἔκαμε νὰ τὸν ζητήσωσι, καὶ ὅτι τὸν ἐζήτει καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία. Ὅτι τέλος ὁ Ἀσπάρ τὴν ἤρπασε καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς της, τὴν ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὁ Ἀσπάρ κατέστησεν ἐπίσημον τὴν συνάντησιν τοῦ Ἀρσάκου μετὰ τῆς Ἰσμηνίας. Ἀνευθυμείτο τὴν τελευταίαν στιγμὴν καὶ δὲν ἤθελεν, ἀφοῦ ἔθεσεν αὐτὸς ἐπὶ τοῦ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ

θρόνου τὴν Ἰσμηνίαν, νὰ φανῆ ὅτι συνέτεινε καὶ εἰς τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀνάβασιν τοῦ Ἀρσάκου. Εἶχεν ὡς ἀξίωμα νὰ μὴ κάμνη ποτὲ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ,τι οἱ ἄλλοι ἐδύναντο νὰ κάμωσι, καὶ νὰ ἀγαπᾷ τὸ καλὸν ὅθενδήποτε προήρχετο. Ἄλλως τε γνωρίζων τὸν ὠραῖον χαρακτήρα τοῦ Ἀρσάκου καὶ τῆς Ἰσμηνίας, ἐπεθυμοῦσε νὰ τοὺς ἀναδείξῃ καὶ δημοσίως. Ἦθελε νὰ ἐλκύσῃ ὑπὲρ αὐτῶν τὸν σεβασμὸν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον πάντοτε ἐπισύρουσιν αἱ μεγάλαι ψυχαί, ὡς αἰεὶ δύνανται νὰ γνωρισθῶσιν. Ἦθελε νὰ διεγείρῃ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται τὰ πλήθη δι' ὅσους ἐδοκίμασαν μεγάλας δυστυχίας. Ἦθελε νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμὸν ἐκεῖνον, ὅστις ἀναφύεται ὑπὲρ ὧν ἐμπνέονται ἀπὸ ὠραῖα πάθη. Τέλος πάντων ἐνόμιζεν ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἦτον ἀρμοδιώτερον εἰς τὸ νὰ συντελέσῃ, νὰ ἀπολέσῃ ὁ Ἀρσάκης τὸν τίτλον τοῦ ξένου, καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ἐκεῖνον τοῦ Βακτριανοῦ ἐντὸς τῶν καρδιῶν τοῦ λαοῦ τῆς Βακτριανῆς.

Ὁ Ἀρσάκης ἀπελάμβανε μίαν εὐδαιμονίαν ἣτις τοῦ ἐφαίνετο ἀκατανόητος. Ἡ Ἀρδαζίρα τὴν ὁποίαν ἐνόμιζε νεκρὰν τοῦ ἀπεδόθη. Ἡ Ἀρδαζίρα ἦτον ἡ Ἰσμηνία, ἡ Ἀρδαζίρα ἦτον ἡ βασίλισσα τῆς Βακτριανῆς, ἡ Ἀρδαζίρα τὸν ἔκαμε βασίλειαν. Μετέβαιεν ἀπὸ τὸ αἶσθημα τοῦ μεγαλείου εἰς τὸ αἶσθημα τοῦ ἔρωτός του. Ἀγαποῦσεν αὐτὸ τὸ διάδημα τὸ ὁποῖον, μακρὰν τοῦ νὰ ἦναι σημεῖον ἀνεξαρτησίας, τοῦ ὑπενθύμιζεν ἀεννάως ὅτι ἀνῆκεν εἰς αὐτὴν· ἀγαποῦσε τὸν θρόνον, διότι ἐβλεπε τὴν χεῖρα, ἣτις τὸν ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἡ Ἰσμηνία ἐγεύετο κατὰ πρῶτην φοράν τὴν ἡδονὴν τοῦ ὅτι ἦτο μεγάλη βασίλισσα. Πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀρσάκου εἶχε μεγάλην εὐτυχιαν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε μία καρδιά· ἴκανή νὰ τὴν αἰσθανθῇ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς τῆς εὐρίσκειτο μόνη, δέκα ἑκατομύρια ἀνθρώπων ἦσαν

εἰς τοὺς πόδας τῆς, καὶ αὐτὴ ἐνομιζέτο ἐγκαταλελειμμένη.

Ὁ Ἀρσάκης προσεκάλεσε κατὰ πρῶτον τὸν ἡγεμόνα τῆς Ὑρκανίας.

— Ἐφάνης, τοῦ εἶπεν, ἐνώπιόν μου, καὶ τὰ δεσμὰ ἔπεσον ἀπὸ τὰς χεῖράς σου, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχωσι δυστυχεῖς εἰς τὸ κράτος τοῦ εὐτυχεστέρου μεταξὺ τῶν θνητῶν.

— Ἄν καὶ σὲ ἐνίκησα, δὲν σὲ θεωρῶ ὅμως κατώτερόν μου κατὰ τὸ θάρρος· πλὴν σὲ παρακαλῶ νὰ συγκατανεύσῃς νὰ μοῦ ὑποχωρήσῃς κατὰ τὴν γενναιότητα.

Ὁ χαρακτήρ τῆς βασιλείσσης ἦτον ἡ γλυκύτης, καὶ ἡ φυσικὴ ἀγερωχία τῆς ἐξέλειπε πάντοτε, ὡς αἰεὶ ἦτον ἀνάγκη νὰ ἐκλείψῃ.

— Συγχωρήσατέ μοι εἶπεν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Ὑρκανίας, ἐὰν δὲν ἀπήντησα εἰς ἔρωτα ὅστις δὲν ἦτο νόμιμος. Ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρσάκου δὲν ἐδύνατο νὰ ἦναι ἰδική σας, δὲν πρέπει νὰ μέμφεσθαι παρὰ τὴν τύχην.

— Ἐὰν ἡ Ὑρκανία καὶ ἡ Βακτριανὴ δὲν ἀπαρτίζουσι ἐν κράτος, δύνανται ὅμως νὰ συνάψωσι συμμαχίαν. Ἡ Ἰσμηνία ἐὰν δὲν ἡδυνήθη νὰ ὑποσχεθῇ ἔρωτα, δύναται ὅμως νὰ ὑποσχεθῇ φιλίαν.

— Εἶμαι, ἀπήντησεν ὁ ἡγεμὼν, κατατεθλιμμένος ὑπὸ τῶν δυστυχιῶν, καὶ πεπληρωμένος ἐνταύτῳ ὑπὸ τῶν εὐεργεσιῶν, ὥστε ἀγνοῶ ἐὰν ἦμαι παράδειγμα ἀγαθῆς μάλλον ἢ κακῆς τύχης.

— Ἐλάβον τὰ ὅπλα ἐναντίον σας διὰ νὰ ἐκδικηθῶ μίαν περιφρόνησιν, τὴν ὁποίαν δὲν μοῦ ἐκάμετε. Οὔτε σεῖς, οὔτε ἐγὼ ἤμεθα ἀξιοί, ὥστε ὁ Θεὸς νὰ ἀνδράξῃ τὴν σκεδὴν μας. Ἐπιστρέφω ἤδη εἰς τὴν Ὑρκανίαν, ὅπου βίβηλα παρῶς λησμονήσῃ τὰς δυστυχίας μου, ἐὰν δὲν συγκατέλεγον μεταξὺ αὐτῶν ἐκεῖ-

νην ὅτι σὰς εἶδον, καὶ ὅτι δὲν σὰς βλέπω πλέον.

— Ἡ ὠραιότης σας θέλει διαφημίζεται εἰς ὅλην τὴν Ἀνατολήν, θέλει καταστήσῃ τὸν αἰῶνα εἰς τὸν ὅποιον ζῆτε περιφημότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, καὶ εἰς τὰς μελλούσας γενεὰς τὰ ὄνόματα τοῦ Ἀρσάκου καὶ τῆς Ἰσμηνίας, θέλουν εἶσθαι οἱ κολακευτικώτεροι τίτλοι διὰ τὰς ὠραίας καὶ διὰ τοὺς ἐραστάς.

Ἀπροσδόκητόν τι συμβεβηκὸς ἀπαιτοῦσε τὴν παρουσίαν τοῦ Ἀρσάκου εἰς ἐπαρχίαν τινὰ τοῦ κράτους· ἄφησε τὴν Ἰσμηνίαν. Ὅποιοι τρυφεροὶ χαιρετισμοί! Ὅποια τρυφερὰ δάκρυα! Ἡ περίπτωσις αὕτη ἦτο μᾶλλον ἀφορμὴ συγκινήσεως παρά θλίψεως. Ἡ λύπη τοῦ ἀχωρισμοῦ ἐπεσυνάπτετο μὲ τὴν εὐάρεστον ιδέαν τῆς ἐπανόδου.

Διαρκούσης τῆς ἀπουσίας τοῦ βασιλέως τὸ πᾶν διετέθη διὰ τῶν φροντίδων τῆς τοιουτοτρόπως, ὥστε ὁ καιρὸς, ὁ τόπος, τὰ πρόσωπα, ἕκαστον γεγονός, ὑπενθύμιζον αὐτὸν εἰς τὴν Ἰσμηνίαν. Ἦτο μὲν μακρὰν, ἀλλ' αἱ πράξεις τῆς ἔλεγον ὅτι ἦτο πλησίον τῆς, τὰ πάντα τῆς ἀνεκάλουν τὸν Ἀρσάκην, δὲν εὔρισκε ποσῶς τὸν Ἀρσάκην, ἀλλ' εὔρισκε τὸν ἐραστήν τῆς.

Ὁ Ἀρσάκης ἔγραφε διηνεκῶς εἰς τὴν Ἰσμηνίαν. Αὐτὴ δὲ ἀνεγίνωσκε.

— Διῆλθον τὰς μεγαλοπρεπεῖς πόλεις σου μέχρι τῶν μεθορίων, εἶδον ἀπείρους λαοὺς νὰ προσπέσωσιν ἐνώπιόν μου. Τὸ πᾶν μοῦ ἔλεγεν ὅτι ἐβασίλευον εἰς τὴν Βακτριανήν. Ἀλλὰ μὴ βλέπων ποσῶς ἐκείνην, ἦτις μὲ ἔκαμε βασιλέα, δὲν ὑπῆρχον πλέον.

Ἄλλοτε τῆς ἔγραφεν.

— Ἐὰν ὁ Θεὸς μ' ἔδιδε τὸ ποτὸν τῆς ἀθανασίας, τοσοῦτον ἐπιζήτητον εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἤθελες πῆγ' εἰς τὸ αὐτὸ ποτήριον, ἄλλως δὲν ἤθελα προσεγγίσῃ τὰ χεῖλη

μου, καὶ ἠθέλαμεν εἶσθαι ἀμφοτέροι ἀθάνατοι, ἢ ἀμφοτέροι ἠθέλαμεν ἀποθάνῃ. —

Ἄλλοτε τὴν εἰδοποιεῖ.

— Ἐδοσα τὸ ὄνομά σου εἰς τὴν πόλιν τὴν ὁποίαν ἐκκοδόμησα· πιστεύω ὅτι θέλει κατοικηθῆ ὑπὸ τῶν εὐτυχστέρων ὑπηκόων μας —.

Εἰς ἑτέραν τινὰ ἐπιστολήν, ἀφοῦ εἶπεν ὅτι ὁ ἔρωσ ἐδύνατο νὰ ὑπαγορεύσῃ τρυφερώτερον ἐπὶ τῶν θελγῆτρων τοῦ προσώπου τῆς, ἐπρόσθεσε.

— Σοῦ ἀναφέρω αὐτὰ τὰ πράγματα χωρὶς νὰ ζητῶ νὰ σοῦ ἀρέσω, ἐπιθυμῶ νὰ διασκεδάσω τὰς θλίψεις μου, αἰσθάνομαι ὅτι ἡ ψυχὴ μου ἠσυχάζῃ ὁμιλῶν περὶ σοῦ.

Τέλος τῆς ἀπηύθυνεν αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν.

— Ἡρίθμουν τὰς ἡμέρας, δὲν ἀριθμῶ πλέον παρά τὰς στιγμὰς, καὶ αὐταὶ αἱ στιγμαὶ εἶναι μακρύτεραι ἀπὸ τὰς ἡμέρας. Ὁραία βασίλισσα, ἡ καρδία μου εἶναι ἦτιον ἡσυχος, καθ' ὅσον πλησιάζω πρὸς σέ —.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφήν τοῦ Ἀρσάκου, ἦλθον πρὸς αὐτὸν πρέσβεις ἐξ ὅλων τῶν μερῶν. Τινὲς δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἐφαίνοντο παράδοχοι. Ὁ Ἀρσάκης ἐκάθητο ἐπὶ ἐνὸς θρόνου, ἰδρυμένου ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ παλατιοῦ. Ὁ πρέσβυς τῶν Πάρθων εἰσήλθε πρῶτος, ἐκάθητο ἐπὶ ἐνὸς ὑπεριφάνου ἵππου, καὶ χωρὶς νὰ ἀφιππέυσῃ ὠμίλησεν οὕτω.

— Τίγρις τις τῆς Ὑρκανίας κατερέημονε τὴν χώραν, εἷς δὲ ἐλέφας τὴν ἐπιβίβεν ὑπὸ τοὺς πόδας του. Ἀλλ' ἀπέμεινε νέα τίγρις ἣτις ἦτον ἐπίσης σκληρὰ ὡς ὁ πατήρ τῆς. Πλὴν ὁ ἐλέφας ἠλευθέρωσε καὶ ἐξ αὐτῆς τὴν χώραν. Ὅλα τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ἐφοβοῦντο τὰ ἄγρια θηρία, ἔβοσκον περὶ αὐτοῦ. Εὐάρεστείτο νὰ βλέπῃ ὅτι ἦτο τὸ

καὶ ἐλεγε καθ' ἑαυτόν. Λέγεται ὅτι ἡ τίγρις εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν ζῴων, δὲν εἶναι παρά ὁ τύραννος, ἐγὼ εἶμαι ὁ βασιλεὺς —.

Ὁ πρέσβυς τῶν Περσῶν ὠμίλησε τοιοῦτοτρόπως.

— Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου ἡ σελήνη ἐνουμφεύθη τὸν ἥλιον. Ὅλοι οἱ ἀστέρες τοῦ στερεώματος ἤθελον νὰ τὴν νουμφευθῶσιν. Αὐτὴ τοὺς εἶπεν. Εἰδέτε τὸν ἥλιον, καὶ παρατηρήσατε, ὅτι σεῖς ὅλοι ὁμοῦ δὲν ἔχετε τὸ φῶς ἐκείνου.

Ὁ πρέσβυς τῆς Αἰγύπτου ἐλθὼν ἀκολούθως εἶπεν.

— Ὅταν ἡ Ἴσις ἐνουμφεύθη τὸν μέγαν Ὅσιριν, ἡ συζυγία τῶν ἐχρημάτισεν ἡ ἀφορμὴ τῆς εὐδαιμονίας τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὁ τύπος τῆς γονιμότητός της. Τοιαύτη θέλει εἶσθαι καὶ ἡ Βακτριανή, θέλει κατασταθῆ εὐτυχῆς διὰ τοῦ γάμου τῶν Θεῶν της — .

Ὁ Ἀρσάκης ἔκαμε νὰ θέσωσιν ἐπὶ τῶν τειχῶν ὄλων τῶν παλατιῶν του τὸ ὄνομά του μὲ ἐκεῖνο τῆς Ἰσμηνίας. Ἐφαίνοντο τὰ ἀρχικά γραμματὰ των (chiffres) παντοῦ περιπεπλεγμένα. Ἦτον δὲ ἀπηγορευμένον νὰ ἐγγράψωσι τὸν Ἀρσάκην ἀνευ τῆς Ἰσμηνίας.

Ὅσαι πράξεις ἀπαιτοῦσαν αὐστηρότητα ἐγίνοντο παρ' αὐτοῦ μόνου, ὅσαι δὲ ἀπαιτοῦσαν χάριν ἤθελε νὰ γίνωνται ὑπὸ τὸ ὄνομά του καὶ ἐκεῖνο τῆς Ἰσμηνίας.

— Σὲ ἀγαπῶ, τῆς ἔλεγεν, ἔνεκα τῆς θείας ὠραιότητός σου, καὶ τῶν νέων πάντοτε χαρίτων σου. Σὲ ἀγαπῶ ἀκόμη, διότι ὅταν ἐκτελῶ πράξιν τινα ἀξίαν μεγάλου βασιλέως, μοῦ φαίνεται ὅτι σοῦ ἀρέσκω περισσότερο.

— Ἡθέλησες νὰ ἦμαι βασιλεύς σου, ἐνῶ δὲν ἀπέβλεπον παρὰ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ νὰ ἦμαι σύζυγός σου, καὶ τὰς ἡδονάς, εἰς τὰς ὁποίας ἐμέθυον μετὰ σοῦ, μὲ ἐδίδαξες νὰ τὰς ἀποφεύγω, προκειμένου λόγου περὶ τῆς δόξης μου.

— Ἐσυνείθισες τὴν ψυχὴν μου εἰς τὴν ἐπιείκειαν, καὶ ὁσάκις ἐζήτηις πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἦτον ἐπιτετραμμένον νὰ γίνωσι, μὲ ἔκαμνες πάντοτε νὰ σέβωμαι τὴν καρδίαν, ἥτις τὰ ἐζήτηι.

— Αἱ Κυραὶ τοῦ παλατίου σου δὲν ἀναμιγνύονται ποσῶς εἰς τὰς ῥαδιουργίας τῆς αὐλῆς, ἐπεδίωξαν τὴν μετριοφροσύνην, καὶ τὴν λήθην τοῦ ὅ,τι ὤφειλον νὰ μὴν ἀγαπῶσι.

— Νομίζω ὅτι ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ με καταστήσῃ μέγαν ἡγεμόνα, διότι μὲ ἔκαμε νὰ εὐρίσκω εἰς τοὺς συνήθεις σκοπέλους τῶν βασιλέων, στηρίγματα ὅπως κατασταθῶ ἐνάρετος — .

Ποτὲ οἱ Βακτριανοὶ δὲν εἶδον εὐτυχεστέρους χρόνους. Ὁ Ἀρσάκης καὶ ἡ Ἰσμηνία ἔλεγον, ὅτι ἐβασίλευον ἐπὶ τοῦ καλητέρου λαοῦ τοῦ κόσμου, οἱ Βακτριανοὶ ἔλεγον, ὅτι ἐζοῦσαν ὑπὸ τοὺς καλητέρους ἡγεμόνας.

Ἐλεγεν ὅτι ὅταν ἦτον ὑπήκοος ἠύχθη πολλάκις νὰ ζήσῃ ὑπὸ ἀγαθὸν ἡγεμόνα, καὶ ὅτι οἱ ὑπήκοοί του ἀνεπεμπον ἀναμφιβόλως τὰς αὐτὰς ἐκείνου εὐχάς.

Ἐπρόσθετεν ὅτι ἔχων τὴν καρδίαν τῆς Ἰσμηνίας, ὤφειλε νὰ τῆς προσφέρῃ ὅλας τὰς καρδίας τοῦ κόσμου, δὲν ἐδύνατο μὲν νὰ τῆς μεταφέρῃ ἕτερον θρόνον, ἀλλ' ἐφερεν ἀρετάς, ἰκανὰς νὰ τὸν ἀναπληρώσωσιν.

Ἐνόμιζεν ὅτι ὁ ἔρωσ του ἔμελλε νὰ περιέλθῃ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, καὶ ὅτι δὲν ἤθελε ποτὲ περιέλθῃ καλῆτερα παρὰ μὲ τὴν δόξαν του. Ἡθέλε νὰ γράψωσιν αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐπὶ τοῦ μνήματός του. Ἡ Ἰσμηνία ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὸν προσφιλέστερον βασιλέα ἐκ τῶν θνητῶν.

Ἐλεγεν ὅτι ἀγαποῦσε τὸν πρῶτον εὐνοῦχον τοῦ Ἀσπάρ, διότι ὠμιλοῦσε πάντοτε περὶ τῶν ὑπηκόων του, σπανιώτερον περὶ τοῦ βασιλέως καὶ οὐδέποτε περὶ ἑαυτοῦ.

— Ἐχει, ἐπρόσθετε, τρία μεγάλα προτερήματα, ὀρθότητα πνεύματος, εὐαισθησίαν καρδίας, καὶ εἰλικρίνειαν ψυχῆς.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ Ὁμήρου ὠμιλοῦσε συχνάκις περὶ τῆς ἀγνότητος

τῆς διοικήσεώς του. Ἐλεγεν ὅτι διειτηροῦσε τὰς χεῖράς του καθαρὰς, διότι τὸ πρῶτον ἐγκλημα τὸ ὁποῖον ἤθελε πράξει, ἤθελεν ἀποφασίσῃ περὶ ὄλου τοῦ βίου του, ἐξ αὐτοῦ ἤθελεν ἀρχίσῃ ἢ ἄλλως ἀπειρῶν ἄλλων.

— Ἦδυνάμην, ἔλεγε, νὰ τιμωρήσω ἄνθρωπόν τινα ἐπὶ τῇ βάσει ὑπονοειῶν. Ἄλλ' ἤθελα μείνῃ ἕως ἐδῶ; Ὁχι: νέαι ὑπόνοιαι ἤθελον μοῦ ἐπισωρευθῆ ἔναντίον τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἤθελα θανατώσῃ. Ἴδου τὸ ζῶπυρον δευτέρου ἐγκλήματος. Αἱ βίαιαι αὗται πράξεις ἤθελον μὲ κάμῃ νὰ σκέπτομαι, ὅτι μισοῦμαι ὑπὸ τῶν ὑπηκόων μου· ἤθελον ἀρχίσῃ νὰ τοὺς φοβῶμαι. Ὁ δὲ φόβος ἤθελεν εἶσθαι ἀφορμὴ νέων ἐκτελέσεων, αἵτινες ἤθελον γίνῃ αἷτιον νέων τρόμων.

— Ἐὰν δὲ ὁ βίος μου ἐμολύνετο ἅπαξ ἀπὸ τοιαύτας κηλίδας, ἢ ἀπελπισία τοῦ νὰ ἀποκτήσω καλὴν ὑπόληψιν ἤθελε μὲ καταλάβῃ, καὶ παρατηρῶν ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐξαλείψω ποτὲ τὸ παρελθόν, ἤθελα ἐγταταλείψῃ τὸ μέλλον — .

Ὁ Ἀρσάκης ἐπεθύμει τόσον σφοδρῶς νὰ διατηρῇ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα τῶν Βακτριανῶν, ὥστε ἔτρεμε πάντοτε εἰς τὴν λέξιν τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν καταχρήσεων, διότι παρετήρησε πολλάκις ὅτι ἕκαστος ἐκαλοῦσε νόμον ὅ,τι ἐσύμφερεν εἰς τοὺς σκοπούς του, καὶ ἐκαλοῦσε κατάχρησιν ὅ,τι ἀντέκειτο εἰς τὰ συμφέροντά του.

Ὅτι ἀπὸ διόρθωσιν εἰς διόρθωσιν καταχρήσεως, ἀντὶ νὰ τακτοποιῶνται τὰ πράγματα, φθάνουν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν καταστροφὴν των.

Ἦτο πεπεισμένος ὅτι εἰς τὰ κράτη ἀπὸ μόνους τοὺς νόμους πρέπει νὰ προκύπτῃ τὸ καλόν, ὅτι τὸ μέσον τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ τις μόνιμον καλόν, εἶναι τὸ νὰ ἀκολουθῇ τοὺς νόμους κάμνων αὐτὸ, καὶ ὅτι τὸ μέσον τοῦ νὰ κάμῃ τις μόνιμον κακόν, εἶναι νὰ τοὺς παραβιάζῃ κάμνων αὐτὸ.

Ἐφρῶνει ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν ἡγεμόνων συνίστανται μᾶλλον εἰς τὴν διὰ τῶν νόμων περιστολὴν τῶν ἰδίων παθῶν των, παρά εἰς ἐκείνην τῶν παθῶν τῶν ἄλλων.

Ὅτι ἡ γενικὴ ἐπιθυμία τοῦ νὰ καταστήσωσι τοὺς ἀνθρώπους εὐτυχεῖς ἦτο φυσικὴ εἰς τοὺς ἡγεμόνας, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐπιθυμία αὕτη εἰς οὐδὲν ἔφθανε πρακτικὸν ἐξαγόμενον, ἐὰν δὲν ἐπρομηθεύετο ἀδιακόπως ἀπὸ ἰδιαιτέρας γνώσεως διὰ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ.

Ὅτι πρὸς ἐπίτευξιν μεγάλης τινὸς εὐδαιμονίας, ἢ πρὸς τὸ κυβερνᾶν μεγάλη τέχνη ἀπαιτεῖ μᾶλλον ὀρθόνοιαν παρά εὐφροσύνην, μᾶλλον ἐπιθυμίαν προσκτήσεως φώτων παρά μεγάλα φῶτα, μᾶλλον γνώσεις πρακτικὰς παρά γνώσεις θεωρητικὰς, μᾶλλον ὀξυδέρκειάν τινα εἰς τὸ νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἀνθρώπους, παρά ἰκανότητα εἰς τὸ νὰ τοὺς μορφώσῃ.

Ἐλεγε δὲ ὅτι μανθάνει τις νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἀνθρώπους συγκοινωνῶν μετ' αὐτῶν, ὡς μανθάνει πᾶν ἄλλο τι. Ὅτι εἶναι δυσκολώτατον νὰ ὑποκρύπτῃ τις πάντοτε τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ ἐλαττώματά του, ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀνθρώπων φέρει ἐν ἐπικάλυμμα, ἀλλὰ τὸ κρατεῖ καὶ σφίγγει τόσον ὀλίγον, ὥστε εἶναι δυσκολώτατον νὰ μὴν ἀνοιχθῇ ἀπὸ κἀνὲν αὐτοῦ μέρος.

Ὁ Ἀρσάκης δὲν ὠμιλοῦσε ποτὲ περὶ ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, ἀλλ' ἀρέσκετο νὰ συνδιαλέγεται περὶ τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ βασιλείου του, διότι διὰ μόνου τοῦ μέσου τούτου, ἐδύνατο καλῶς νὰ τὸ γνωρίσῃ, ἐπομένως, ἔλεγεν, ὅτι ὁ καλὸς ἡγεμὼν ὀφείλει μὲν νὰ ἦναι μυστικός, ἀλλ' οὐχὶ καὶ καθ' ὑπερβολὴν.

Ἐλεγε δὲ περὶ ἑαυτοῦ ὅτι ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο καλὸς ἡγεμὼν, ὅτι ἦτο γλυκὺς, εὐπροσήγορος, φιλάνθρωπος, ὅτι ἀγαποῦσε τὴν δόξαν καὶ τοὺς ὑπηκόους του, καὶ ὅτι ἐνταῦτις, ἐὰν μὲ ἅλα αὐτὰ τὰ ὠραῖα προτερήματα, δὲν εἶχεν ἐπιχειρησάσθαι εἰς τὸ πνεῦμά του τὰς μεγάλας ἀρ-

χας τῆς κυβερνήσεως, ἤθελε συμβῆ τὸ ἀθλιέστερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, δηλαδή, οἱ ὑπήκοοί του νὰ ἔχωσιν ἓνα ἀγαθὸν βασιλέα, χωρὶς νὰ ἀπολαμβάνωσι καὶ ἀνάλογον εὐδαιμονίαν, καὶ ἐπομένως αὐτὸ τὸ ὠραῖον δῶρον τῆς Θείας Προνοίας νὰ τοὺς εἶναι εἰς κάποιον τρόπον ἀνωφελές.

Ὅστις νομίζει ὅτι εὐρίσκει τὴν εὐδαιμονίαν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπατάται, ἔλεγεν ὁ Ἀρσάκης, δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ ἄλλη εὐδαιμονία, παρὰ ἐκείνη τὴν ὁποίαν τις φέρει, καὶ συχνάκις ἀκόμη κινδυνεύει νὰ ἀπολέσῃ καὶ ταύτην. Ἐάν λοιπὸν οἱ Θεοί, ἐπρόσθετε, δὲν ἔκαμαν τὴν ἐξουσίαν διὰ τὴν εὐδαιμονίαν ὅσων ἐξουσιάζουν, πρέπει νὰ τὴν ἔκαμαν διὰ τὴν εὐδαιμονίαν ὅσων ὑπακούουν.

Ὁ Ἀρσάκης ἤξευρε νὰ χαρίζῃ, διότι ἤξευρε νὰ ἀποποιῆται.

— Συχνάκις ἔλεγεν ὅτι τὸ δῶρον τεσσάρων κωμῶν, δὲν ἀρκεῖ διὰ μέγαν τινὰ δεσπότην ἕτοιμον νὰ δυστυχήσῃ, ἢ διὰ ἐνδεῆ τινὰ ἕτοιμον νὰ γίνῃ μέγας δεσπότης! Ἐγὼ μὲν δύναμαι καλῶς νὰ πλουτίσω τὴν πτωχείαν τοῦ κράτους, ἀλλὰ μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ πλουτίσω τὴν πτωχείαν τῆς πολυτελείας.

Ὁ Ἀρσάκης ἐνασμενίζετο νὰ εἰσέρχεται μᾶλλον εἰς τὰς καλύβας, παρὰ εἰς τὰ μεγάλα παλάτια.

— Ἐκεῖ εὐρίσκω, ἔλεγε, τοὺς ἀληθεῖς συμβούλους μου. Ἐκεῖ ἀνευθυμούμαι ὅ,τι τὸ παλάτιόν μου μὲ κάμνει νὰ λησμονῶ. Μοῦ ἐκφράζουν τὰς ἀνάγκας τῶν τὰ μικρὰ τῶν ἰδιωτῶν δυσυχήματα ἀποτελοῦν τὴν γενικὴν δυσυχίαν. Ἐκεῖ διδάσκομαι περὶ ὅλων ἐκείνων τῶν δυστυχιῶν, αἵτινες συνηνωμένοι ἐδύναντο νὰ κάμωσι τὴν ἰδικήν μου.

— Εἰς τὰς καλύβας ταύτας παρατηρῶ τὰ λυπηρὰ ἐκεῖνα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα προσενοῦν πάντοτε τὰς ἡδονάς, ὅσων δύνανται νὰ τὰ μεταβάλλωσι, καὶ τὰ ὁποῖα μὲ κάμνουν νὰ γνωρίσω ὅτι δύναμαι νὰ γίνω μεγάλητε-

ρος ἡγεμῶν, ἀφ' ὅ,τι εἶμαι. Ἐκεῖ βλέπω τὰ δάκρυα διαδεχόμενα ὑπὸ τῆς χαρᾶς· ἐνῶ ἐντὸς τοῦ παλατίου μου δὲν δύναμαι σχεδὸν νὰ ἰδῶ, εἰμὴ τὴν χαρὰν διαδεχομένην ὑπὸ τῶν δακρύων —.

Τοῦ εἶπαν ἡμέραν τινὰ, ὅτι εἷς τινὰ δημοσίαν πανήγυριν, κωμικοὶ τινες ἔψαλλον τοὺς ἐπαίνους του.

— Γνωρίζετε, εἶπε, διατὶ ἐπιτρέπω εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὲ ἐπαινῶσιν; Εἶναι ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ μὲ κάμνωσι νὰ περιφρονῶ τὴν κολακίαν, καὶ νὰ τὴν καταστήσω ἀπεχθὴ εἰς ὅλους τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους. Ἐχω τόσον μεγάλην ἐξουσίαν, ὥστε εἶναι πάντοτε φυσικὸν νὰ ζητῶσι νὰ μοῦ ἀρέσκωσιν. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι οἱ θεοὶ δὲν θέλουν ἐπιτρέψῃ ποσῶς νὰ μοῦ ἀρέσῃ ποτὲ ἡ κολακία. Σεῖς δὲ φίλοι μου, εἰπέτε μου τὴν ἀλήθειαν· τοῦτο εἶναι τὸ μόνον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ, διότι εἶναι καὶ τὸ μόνον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ἐδύνατο νὰ μοῦ λείψῃ.

Ὅ,τι εἶχε ταραξῆ τὸ τέλος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρταμένους, ἦτον ὅτι εἰς τὴν νεότητά του εἶχε κατακτήσῃ μικροὺς τινὰς γειτονικοὺς λαοὺς, κειμένους μεταξὺ τῆς Μηδίας καὶ τῆς Βακτριανῆς. Ἐνῶ ἦσαν σύμμαχοί του ἠθέλησε νὰ τοὺς ὑποτάξῃ, καὶ ἔνεκα τούτου ἐγιναν ἐχθροὶ του, ἐπειδὴ δὲ ἦσαν ὀρεισίβιοι οὐδέποτε ὑπετάγησαν καὶ ἐντελῶς, ἀπεναντίας οἱ Μηδοὶ τοὺς μετεχειρίζοντο ἵνα ταραττώσι τὸ βασίλειον, εἰς τρόπον ὥστε ὁ κατακτητὴς εἶχεν ἐξασθενήσῃ πολὺ τὸν μόνάρχην, καὶ ὅταν ὁ Ἀρσάκης ἀνέβῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου, αὐτοὶ οἱ λαοὶ ἦσαν ἀκόμη ὀλίγον ἀφοσιωμένοι. Παρρηχρῆμα οἱ Μηδοὶ τοὺς ἔκαμαν νὰ ἐπαναστατήσωσιν.

Ὁ Ἀρσάκης ἔδραμε καὶ τοὺς καθυπέταξεν, ἔπειτα συκαθροίσας αὐτοὺς τοὺς ὠμίλησεν ὡς ἐφεξῆς. Ἐξέειπεν ὅτι ὑποφέρετε δυσαρέστως τὴν δεσπο-

τείαν τῶν Βακτριανῶν· δὲν ἐκπλήττομαι ποσῶς. Ἄγα-
πᾶτε τοὺς ἀρχαίους βασιλεῖς σας, οἵτινες σᾶς ἐπλήρωσαν
ἀπὸ εὐεργεσίας. Ἐξαρτᾶται ὁμως ἀπὸ ἐμὲ νὰ σᾶς κάμω
διὰ τῆς μετριοπροσύνης καὶ τῆς δικαιοσύνης μου, νὰ μὲ
θεωρῆτε ὡς ἀληθῆ διάδοχον ὅσων πρότερον τοσοῦτον
ἠγαπούσατε.

Προσκαλέσας δὲ τότε τοὺς δύο κινδυνωδεστέρους ἀρ-
χηγούς τῆς ἐπαναστάσεως, εἶπεν εἰς τὸν λαόν.

— Τοὺς παρουσιάζω ἐνώπιόν σου, ὅπως σὺ ὁ ἴδιος
τοὺς δικάσῃς.

Ἐκαστος καταδικάζων αὐτούς, ἐπροσπάθησε νὰ δικαιο-
λογηθῇ.

— Γνωρίσατε τοὺς εἶπε, τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν θέλετε
ἀπολαμβάνη, ζῶντες ὑπὸ ἓνα βασιλέα, ὅστις οὐδένα ἔχει
πάθος ὅταν τιμωρῆ, εἰμὴ ὅταν ἀνταμείβῃ, καὶ ὅστις ἀνα-
γνωρίζει τὴν δόξαν τῆς νίκης ἀπὸ μόνην τὴν τύχην, καὶ
ἐκείνην τῆς συγχωρήσεως ἀπὸ μόνον τὸν ἑαυτὸν του.

— Θέλετε ζῆσθαι εὐτυχεῖς ὑπὸ τὸ κράτος μου, καὶ θέ-
λετε διατηρῆ τὰ ἤθη σας καὶ τοὺς νόμους σας. — Λη-
σμονήσατε ὅτι σᾶς ἐνίκησα διὰ τῶν ὄπλων, καὶ ἔχετε
μόνον ὑπ' ὄψιν ὅτι σᾶς ἐνίκησα διὰ τῆς ἀγάπης μου.

Ἄλλο τὸ ἔθνος ἀπέδωκε χάριτας εἰς τὸν Ἀρσάκην διὰ
τὴν ἐπιείκειάν του καὶ διὰ τὴν εἰρήνην. Πολλοὶ γέροντες
ἔλαβον τὸν λόγον, ὁ πρῶτος ὠμίλησε τοιοῦτοτρόπως.

— Νομίζω ὅτι βλέπω ἐκεῖνα τὰ μεγάλα δένδρα τὰ
ὅποια ἀποτελοῦν τὸν στολισμὸν τῆς χώρας μας. Σὺ εἶσαι
ὁ κορμὸς καὶ ἡμεῖς εἴμεθα τὰ φύλλα, αὐτὰ θέλουν προ-
φυλάξῃ τὰς ρίζας ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου.

Ἄλλος δὲυτερος τοῦ εἶπε.

— Ζῆται εἰς τοὺς θεοὺς νὰ χαμηλώσωσι τὰ ὄρη μας,
ὅπως μὴ δύνανται νὰ μᾶς ὑπερασπίζωσιν ἐναντίον σου,
ζήτησέ τους εἴμερον νὰ τὰ ὑψώσωσι μέχρι τῶν νεφελῶν,

ὅπως δύνανται κάλλιον νὰ σὲ ὑπερασπίζωσιν ἐναντίον
τῶν ἐχθρῶν σου — .

Ἄλλος τρίτος εἶπεν ἀκολούθως.

— Παρατήρησε τὸν ποταμὸν ὅστις διέρχεται τὴν
χώραν μας, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὀρυμητικὸς καὶ ταχύς, ἀφοῦ
ἀνέτρεψε τὸ πᾶν, διαλύεται καὶ διαιρεῖται, ὥστε αἱ γυ-
ναῖκες τὸν διαπερνοῦν διὰ τῶν ποδῶν. Ἄλλ' ἐὰν τὸν
παρατηρήσῃς ὅπου εἶναι γλυκὺς καὶ ἥσυχος καὶ ἐξογκό-
νει βραδέως τὰ ὕδατά του, ἐκεῖ σέβεται ὑπὸ τῶν ἐθνῶν
καὶ σταματᾷ τοὺς στρατοὺς των.

Ἐκτοτε αὐτοὶ οἱ λαοὶ ἐχρημάτισαν οἱ πιστότεροι ὑπή-
κοοι τῆς Βακτριανῆς.

Ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς τῆς Μηδίας ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἀρ-
σάκης ἐβασίλευεν εἰς τὴν Βακτριανήν. Ἡ ἀνάμνησις τῆς
ὑβρεως τὴν ὁποίαν εἶχε λάβῃ, διηγέρθη εἰς τὴν καρδίαν
του. Ἀπεφάσισε νὰ τοῦ κηρύξῃ τὸν πόλεμον, καὶ ἐζή-
τησε τὴν βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῆς Ὑρκανίας.

— Ἐνώσου μαζῆ μου, τοῦ ἔγραψεν, ἄς καταδιώξω-
μεν μίαν κοινὴν ἐκδίκησιν. Ὁ Θεὸς σοῦ προώριζε τὴν
βασίλισσαν τῆς Βακτριανῆς καὶ εἶς ἐκ τῶν ὑπηκόων μου
σοῦ τὴν ἤρπασεν· ἔλθε νὰ τὴν ἀνακτήσῃς.

Ἄλλος βασιλεὺς τῆς Ὑρκανίας τοῦ ἀπήντησεν.

Ἦθελον εἶσθαι σήμερον αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βακτρια-
νὴν, ἐὰν δὲν εὕρισκον ἐχθροὺς γενναίους. Εὐχαριστῶ
τοὺς θεοὺς, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ ἀρχίσῃ τὸ βασιλείον
μου ἀπὸ δυστυχίας. Ἡ δυστυχία εἶναι μήτηρ μας, ἡ εὐ-
τυχία δὲν εἶναι παρὰ μητρειά μας. Σεῖς μοῦ προτείνετε
ἐριδας, αἵτινες δὲν ἀρμόζουσιν εἰς βασιλεῖς. Ἄς ἀφήσω-

μεν τὴν βασίλισσαν καὶ τὴν βασίλισσαν τῆς Βακτριανῆς, νὰ
ἀπολαύσῃ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ νὰ ἀρέσκωνται καὶ νὰ
ἀγαπῶνται.

ΙΑΚΩΒΑΤΡΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΕΛΕΚΤΑΡΧΟΣ ΤΗΣ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΝ ΤΟΥ ΝΑ ΑΡΕΣΚΩΝΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Παροραμάτων διόρθωσις.

Σελ. 7. σίχ. 6. ανάγν. δακρύων. — Σ. 11. ζ. 30. άν. εΐμεθα. — Σ. 13. ζ. 6. άν. ανοίγων εις αϋτήν. — Σ. 15. ζ. 26. και Σ. 16. ζ. 24. άν. Ήμεθα. — Σ. 28. ζ. 3. άν. Ήπανάλαβε. — Σ. 30. ζ. 32. άν. Προσφιλέσ. — Σ. 35. ζ. 17. άν. δορυφόρων και ζ. 24. άν. πρᾶξιν τινα. — Σ. 38. ζ. 18. άν. εις τόν. — Σ. 40. ζ. 28. άν. Μεμφμοιρείτε. — Σ. 45. ζ. 18. άν. μέμφεσθε.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ἐκ τῶν ὀλίγων μυθιστορημάτων, ἅτινα συνέγραψεν ἐν τῇ νεότητι καὶ τῷ γηρατι αὐτοῦ, ὁ πολυμαθέστατος καὶ ἐμβριθέστατος Μοντεσκιῶ, εἶναι τὸ μικρὸν καὶ ὀψιφανές Ἀνατολικὸν διήγημα, ἐπιγραφόμενον ὁ Ἀραάκης καὶ ἡ Ἰσημηρία.

Τὸ λιαν τερπνὸν καὶ συνάμα διδακτικὸν τοῦτο Πόνημα, συντάχθη, ὡς εἰκάζεται, περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου τοῦ Συγγραφέως, καὶ ἐδημοσιεύθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του. Σκοπὸν δὲ προϋτίθετο δι' αὐτοῦ ὁ Συγγραφεὺς ν' ἀναδείξῃ μετὰ πολλῆς εὐφυΐας καὶ ὀρθονοΐας τὸν θρίαμβον τοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ συζυγικοῦ ἔρωτος, καὶ τὸν δεσποτισμὸν νομιμοποιούμενον διὰ τῆς ἀρετῆς, ἀφοσιουμένης ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ ἐπανειληγμένη ἀνάγνωσις τοῦ συντόμου μὲν, πλὴν μεστοῦ ἐκ λαμπρῶν ἰδεῶν καὶ ὠραίων εἰκόνων χαριεστάτου τούτου διηγήματος, τοῦ καὶ ἀρκούντως ἀξιοσυστάτου ἐκ μόνου τοῦ ὀνόματος τοῦ διασήμου Συγγραφέως, διήγειρεν εἰς τὴν ψυχὴν μου τὴν ζαφρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ μεταφράσω αὐτὴ, καὶ νὰ τὸ προσφέρω εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἡδονομένους ὡς πρωτόλιον τῶν ἰδιαιτέρων μελετῶν μου. Ὄθεν ἐμφανιζομένη πρὸς τὸ φιλόμουσον κοινὸν μετὰ δέους καὶ συστολῆς, καὶ ἐπικαλουμένη τὴν συνδρομὴν του, εὐελπιστῶ ὅτι θέλει ἐνθουράσει τὸν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ ὠραίου ζῆλον δεκαεπταετοῦς νεάνιδος.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Πόνημα θέλει ἀπαρτίζεσθαι ἐξ 60 ὡς ἔγγιστα σελίδων. Περὶ δὲ τὸ τέλος θέλω δημοσιεῦθαι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν.

Ἡ τιμὴ ἐκάστου σώματος προσδιορίζεται εἰς μίαν δραχμὴν, πληρωτέαν μετὰ τὴν παράδοσιν.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ τῇ 26 Μαΐου 1875.

ΑΣΠΑΣΙΑ ΗΛΙΑ ΖΕΡΒΟΥ ΙΑΚΩΒΑΤΟΥ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ (α).

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ.			
		Αἰκατερίνη Δεστούνη	1
		Ἑλένη Μεταξᾶ	1
Ἀμαλία Γ. Ἰγγλέση	Σώμ. 6	Πηνελόπη Μοντεσάντο	1
Ἀγγελικὴ Σ. Σκλάβου	6	Ἰπατία Ῥαζικότσικα	1
Ἄνθη Δ. Βοθρωντὸ	5	Ἀδελαΐδε Ἰγγλέση	1
Ἄννα Γ. Φωκᾶ	3	Μαρία Χαροκόπου	1
Ἄθηνᾶ Βαλσαμάκη	3	Γρατισιόζα Μ. Ἀννίνου	1
Αἰκατερίνη Γ. Δαλλαδέτσημα	2	Ἄννα Σ. Λιθαδᾶ	1
Μαρία Π. Φωκᾶ	2	Κ. Τοπάλδου Χαριτάτου	1
Μπέλλα Σ. Περιστιάνου	2	Ἰουλία Καρανδιοῦ	1
Μαρία Καρούσο	2	Αἰκατερίνη Καρανδιοῦ	1
Αἰκατερίνη Γ. Βουτσινᾶ	1	Σοφία Μεταξᾶ Βαλσαμάκη	1
Αἰκατερίνη Κρασᾶ	1	Ἀσπασία Μεταξᾶ	1
Εἰρήνη Τοπάλδο Ἀλεξανδράτο	1	Αἰμιλία Παν. Ἀντίπα	1
Basilique Adamopulo	1	Ἑλένη Ν. Κοντομιχάλου	1
Μαργότα Μ. Βαλσαμάκη	1	Καλλιῶπη Δ. Ἀντίπα	1
Αἰκατερίνη Δ. Κούπα	1	Ἀσπασία Σπυριδ. Πρετεντέρη	1
Πολύμνια Ν. Κούπα	1	Κορίνα Ν. Λοβέρδου	1
Ὀλυμπιάς Ν. Βαλσαμάκη	1	Μαριέτα Γ. Πήλικα	1
Ἑλένη Μ. Πινατόρου	1	Σοφία Χ. Χαράκτου	1
Ῥεγκίνα Ὀκταβιάτου Ἀνδρέου	1	Ἀντζουλέτα Κοζάκη Τοπάλδο	1
Μαρία Σ. Φωκᾶ	1	Σοφία Μονόπωλη	1
Ἄννα Νικολετάτο	1	Ἐξάκουστη Ἀντωνίου Μακρῆ	1
Οὐρανία Σδρίν	1	Αἰκατερίνη Ἀδ. Τρωϊάνου	1
Ἄννα Χαριτάτο	1	Μαρία Σ. Κουρῆ	1
Μανδάνη Θεοδ. Πεφάνη	1	Ἀμαλία Ν. Μπαρμπάτη	1
Ἀσπασία Γ. Βοθρωντὸ	1	Ἑλένη Ἀ. Πανᾶ	1
Ἀμαλία Α. Θεοφιλάτο	1	Ἄννα Κ. Κατσιγέρα	1

(α) Ἀποφύεσθαι ὅτι ἕνεκα τοῦ δυσαναγνώστου τινῶν ὀνομάτων, ἢ ὑποκρίσθησθαι ἢ παραλείψωμεν αὐτὰ, καὶ ἕτερα ἴσως νὰ καταχωρήσωμεν ἐσφαλμένως, πλὴν οἱ Κ. Κ. συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ αἰτιωγῶσι ἐὰν αὐτοὶ, στίγιες ἢ ἐν εὐπρεπέτησιν νὰ σημειώσωσι καθαρῶς αὐτὰ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΒΥΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Ντζόγια Σολομού	1	Ἀνδρέας Ι. Καρούσος	7
Ντζογιάννα Ἰγγλέση	1	Γ. Κουταβάς	1
Ἀθηνᾶ Ευδιά	1	Διονύσιος Ν. Σπηνέλης	1
Ἀγγελικὴ Μεταξᾶ	1	Γεώργιος Δεστούνης	1
Ἑλένη Μαντζαβίνου	1	Γεώργιος Δ. Βοθρωντῆς	1
Σπυριδοῦλα Γ. Λυκιαρδοπούλ.	1	Γεώργιος Χωραφᾶς	1
Ἀραβέλλα Βεντούρα	1	Σπυρίδων Σκιαδάς	2
Ἑλένη Κατσαίτη	1	Θεμιστοκλῆς Ν. Μεταξᾶς	1
Ἀγγελικὴ Δ. Καρανδιοῦ	1	Σπυρίδων Μοντεσάντος	1
Π. Μαυροκέφαλος	1	Πέτρος Ν. Μοντεσάντος	1
Μαρ. Κ. Ἰγγλέσης	1	Β. Σ. Π. Κορύθης	6
Φίλ. Αὐγερινός	1	Παναγῆς Ν. Σολομῆς	1
Νικόλαος Γ. Δαυῆς	1	Ἰωάννης Α. Φωκᾶς	1
Εὐαγγελινὸς Δ. Μαντζαβίνος	1	Παναγῆς Κοσμετάτος	1
Ἀλεξάνδρος Πόγγης	1	Γεράσιμος Μ. Βουῆς	1
Γεώργιος Γ. Χοιδᾶς	1	Γεώργιος Ι. Ἰγγλέσης	4
Σ. Ἰγγλέσης	1	Παναγιώτης Βεργωτῆς	2
Κωνστ. Κ. Ζούλας	1	Νικόλαος Κ. Ἄννινος	1
Σπυρίδων Γ. Ἀντίππας	1	Νικόλαος Μαυροκέφαλος	1
Μιχαὴλ Ταραζῆς	1	Γεράσιμος Α. Κουντούρης	2
Νικόλ. Δ. Ζερβὸς Διναρδάτος	1	Παῦλος Ν. Μοντεσάντος	1
Ἰωάννης Π. Κορκοτσάκης	1	Γεώργιος Δ. Χοιδᾶς	1
Σπυρίδων Ν. Ἀρτινός	1	Πλάτων Δρακούλης	1
Σπυρίδ. Β. Μακρῆς Κουγιανός	1	Δημήτριος Π. Ἀσάνης	1
Ἀνδρέας Μακρῆς Κουγιανός	1	Δημήτριος Π. Ραζῆς	1
Πέτρος Γ. Παυλάτος	1	Ἀντώνιος Φορέστης	1
Διονύσιος Ι. Κατραβάς	1	Εὐαγγελινὸς Ἄννινος	1
Γεράσιμος Σ. Βαλσαμάκης	6	Θεμιστοκλῆς Μαράτος	1
Γεράσιμος Μ. Ἰγγλέσης	2	Μάρκος Μυλωνᾶς	1
Γεράσιμος Δαλλαδέτσιμας	3	Σπυρίδων Ι. Α. Μπέτσης	1
Παναγῆς Ἄννινος	3	Χαράλαμπος Ποταμιάνος	2
Γεράσιμος Χριστοδουλάτος	1	Ἰωάννης Δαμουλιάνος	1
Δ. Σ. Ζερβὸς	2	Νικόλαος Ταραζῆς	1
Γ. Ε. Ἀραβαντινός	2	Ἰωάννης Ἀγγελάτος	1
Δ. Δ. Χοιδᾶς	1	Παναγῆς Ν. Ἀγγελάτος	1
Δ. Π. Σολομῆς	1	Νικόλαος Θ. Αὐλιχός	2
Σ. Γιαννάτος	1	Π. Πάλλικας	2
Ἰωάννης Η. Κοσμάτος	1	Παναγῆς Ι. Α. Ζερβὸς	1
Γ. Δ. Ντζουγαννάτος	1	Νικόλαος Χαρκοπάνης	1
Γεράσιμος Λασκαράτος	1	Γ. Ρ. Ἀντίππας	1

Χαράλαμπος Σ. Αὐλιχός	2	Εὐαγγελινὸς Γ. Λούζης	2
Ἰωάννης Γ. Πυλαρινός	1	Ἀλοῖζης Σ. Γαλάτης	2
Γεράσιμος Δ. Κομητόπουλος	1	Ἀνδρέας Ι. Σδρίν	1
Σπυρίδων Δεσύλλας	1	Γεράσιμος Γ. Ἰγγλέσης	2
Γεώργιος Γ. Αὐλιχός	2	Γ. Ι. Βρανᾶς	1
Γ. Σ. Μομφερόττος	1	Ν. Ντσογαννάτος	4
Νικόλαος Ἄννινος Χωραφᾶς	3	Γεώργιος Παναγιωτάτος	1
Ἰωάννης Ν. Ραζῆς	1	Θ. Φωκᾶς	1
Ἀνδρέας Τ. Α. Ευδιάς	1	Π. Δαλλαπόρτας	1
Δαρ. Καραντινός	1	Ι. Α. Τσαγκαράκης	1
Παναγῆς Σ Δαμουλιάνος	1	Π. Ε. Λιβιεράτος	1
Ε. Ι. Πατρικίος	1	Σπυρίδων Ν. Νικολετάτος	1
Διονύσιος Ζύγουρας	1	Δημήτριος Χ. Γεωργεούλης	1
Νικόλαος Τρίκαρδος	1	Ν. Μομφερόττος	1
Ἰωάννης Γ. Μπόστης	1	Μάρκος Ε. Μεταξᾶς	1
Π. Μ. Γκεντιλίνης	1	Γεράσ. Χωραφᾶς Ῥακαντζῆς	2
Σοφοκλῆς Σ. Πόγγης	1	Κοσμάς Τ. Χαριτάτος	1
Γεράσιμος Σ. Λιβιεράτος	1	Ἄπ. Γεωργόπουλος	1
Ν. Σ. Πανᾶς	1	Γεώργιος Σ. Μαζαράκης	1
Ἰωάννης Καραντινός	2	Ἰωάννης Η. Χέλμης	1
Παναγῆς Σ. Ἀλεξανδράτος	1	Α. Φωκᾶς Στεφάνου	1
Γ. Α. Χέλμης	1	Εὐαγγελινὸς Μακρῆς	1
Σ. Π. Ἰγγλέσης	1	Ἰερώνυμος Κονιδάρης	1
Γεώργιος Φλωριάς	1	Ἀναστάσιος Ποταμιάνος	1
Γεώργιος Ἀστυμακόπουλος	2	Σπυρίδων Ν. Δαλλαπόρτας	1
Ἰω. Λασκαράτος	1	Παναγῆς Βρετῆς	1
Δ. Μεληδόνης	1	Γεώρ. Δ. Κουμπάρης Ἀρτινός	1
Δημήτριος Λιθαδάς	1	Γεράσιμος Μουσούρης	1
Εὐαγγελινὸς Βρυώνης	2	Νικόλαος Π. Γιαννουλάτος	1
Ν. Δεληγιώργης	1	Γεράσιμος Χ. Χωραφᾶς	1
Π. Μεταξᾶς	1	Παναγῆς Μαζαράκης	1
Σπυρίδων Δ. Λιβιεράτος	1	Ἀνδρέας Καλογηρᾶς	1
Δ. Ι. Ἀδηλίνης	1	Γεράσιμος Φ. Λιβιεράτος	1
Σ. Α. Καθβαδιάς	1	Μιχαὴλ Λευκόκοιλος	2
Χαράλαμπος Α. Παγουλάτος	1	Α. Μ. Παπαδημόπουλος	1
Κ. Τ. Πρετεντέρης	1	Παῦλος Ευδιάς Τυπάλδος	1
Μ. Μεληδόνης	1	Γεώργιος Τ. Ἀλιφρονιάτος	1
Χαράλαμπος Σ. Μαζαράκης	1	Γεώργιος Σ. Κεφαλᾶς	1
Ἰωάννης Ν. Ἰγγλέσης	1	Ἀνδρέας Γ. Δαλ. Ὀκταβιάτος	1
Γεώργιος Ν. Σπηνέλης	1	Ἀναστ. Τυπάλδ. Πρετεντέρης	1

ΙΑΚΟΒΟΣ ΤΕΙΧΙΟΥ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

A. Φ. Κεφαλάς	1	N. Παγανέλης	1
M. Ροχωτάς	1	N. Δεληγιώργης	1
Πέτρος Χαριτάτος	1	Γεράσιμος Δ. Θωδωρακάτος	1
Ίωάννης Τυπάλδος Φορέστης	1	Βασίλειος Χ. Δεσύλλας	1
Χαράλαμπος Ι. Κουρούκλης	1	Όθων Φ. Τρόνος	1
Σπυρίδων Ν. Κατσαίτης	1	Νικόλ. Ίγγλέσης	1
Ήρακλής Α. Λιναρδάτος	1	Π. Δομενεγίνης	6
Βασίλειος Ι. Κλαδάς	1	Ι. Δ. Δρόσος	1
Δ. Δ. Ξυδιάς	1	Α. Κατσαίτης	1
Κ. Τ. Αύλιχος	1	Γεώργιος Α. Ζερβός	6
Γεράσιμος Ι. Πολυκαλάς	1	Παναγής Δαλλαπόρτας	2
Χαρ. Τ. Μιλιάρης	1	Νικόλαος Ντσανετάτος	1
Χαράλαμπος Αντ. Κεφαλάς	1	Στελιανός Φαύρος	1
Ίωάννης Ι. Λούζης	1	Νικόλαος Δημουλάς	1
Α. Λιβαδάς	1	Γερ. Β. Μάρ.	1
Σ. Αρδαβάνης	1	Νικόλαος Μαρτάκας	1
Γεράσιμος Σ. Περιστιάνος	1	Άνδρέας Φλαμιάτος	1
Σπυρίδων Δ. Αραβαντινός	1	Γεώργ. Σμύλιας Ένωματάρχης	1
Ζήσιμος Σ. Παρτίδος	1	Θεοτόκης Μ. Γκόλας	1
Θεόδωρος Τυπάλδος Μπασιάς	1	Άλέξης Δαμουλιάνος	1
Ίερώνυμος Σκουτέρης	1	Θεμιστοκλής Γεωρ. Γκόγκας	2
N. Μουρεβρότης	1	Σπυρίδων Σαούλης	1
Σπυρίδων Ν. Δαλλαπόρτας	1	Μιχαήλ Βελιανίτης	1
Ίερώνυμος Λοβέρδος	1	Δημήτριος Χ. Καβαλλιεράτος	1
Π. Δαλλαπόρτας	1	Γεώργιος Α. Παντελάτος	1
Χ. Α. Βονιτσιάνος	1	Ίωάννης Σ. Θεοδοσιάτος	1
Α. Προκόπης	1	Δρ. Σ. Γ. Μαζαράκης	1
Γ. Βουτσινάς	1	Ίωάννης Α. Καβαλλιεράτος	2
Π. Ε. Λιθιεράτος	1	Ίωάννης Ζερβός Ντσανετάτος	1
Π. Ραζηκότσικας	1	Παναγής Ζερβός Ντσανετάτος	1
N. Πανούρης	1	Άριστοτέλης Α. Ζερβός	2
Ι. Καρούσος	1	Γ. Μ. Βαλσαμάκης	1
Η. Λοβέρδος Μαράτος	1	Παναγής Η. Ίγγλέσης	1
Χαρ. Γ. Άννινος	1	Κωνσταντίνος Β. Ίγγλέσης	1
Φαράνδος Χοϊδάς	1	Παύλος Δ. Κούπας	1
Φ. Ν. Προκόπης	1	Διονύσιος Ι. Ασάνης	1
Παν. Η. Χοϊδάς	1	Παναγής Γ. Λοβέρδος	1
Κωνστ. Δαλλαπόρτας	1	Μιχαήλ Ι. Δαφεντισάτος	1
Κ. Ν. Ποταμιάνος	1	Σπυρίδων Γ. Μοντεσάντος	1
Σ. Ι. Μοντεσάντος	1	Νικόλαος Ζούλας	1

Άναστάσιος Ραζής	1	N. Μ. Δημητριάδης	1
		Χαράλαμπος Πανδοβάνος	1
		Σπ. Δ. Μπαλτάς	1
		Άλέξανδ. Ρόκος Ξενοδόχος	1
		ΚΕΡΚΥΡΑΣ.	
Σοφία Γερακάρη	3	Γεράσιμος Σάντης	1
Άγγελική Ίωαννίδη	3	Γεώργιος Κάφουρης	1
Έλισάβετ Κεφαλά	2	Άδαμάντιος Ρεμαντάς	1
Άντιόπη Ίωαννίδη	1	Γεώργιος Κουμμετάκης Ένωμ.	1
Ίωάννα Ν. Μανιάκη	1	Νικόλαος Κερκυράς	1
Θηρεσία Μ. Καλλονά	1	Άδελφοί Καποδίστρια	1
Έλισάβετ Κόνδη Γιαλινά	1	N. Α. Οικονόμος	1
Άιμυλία Κασταμωνίτου	1	Ευστάθιος Μάνεσης	1
Άμαλία Παραμυθιώτη	1	Άναστάσιος Δεσύλλας	1
Μαρία Γ. Καλογεράτη	1	Γεώργιος Άλέξης Ζωέμπορος	1
Έλενη Σερεμέτη	1	Άθανάσιος Α. Παπαδόπουλος	1
Β. Δαμίρης Έμπορ.	2	Γεώργιος Βάσος	1
Δημ. Μ. Οικονόμου	1	Άνδρέας Χ. Νικολάκης	1
Νικ. Ι. Κουρής	1	Άναστάσιος Γαγγιάδης	1
Σπυρίδων Θ. Ζερβός	1	Άλέξανδ. Πολίτης π. Ίωάννου	1
Α. Τετράδης γραμμ. Ταμ.	3	Θεόδωρος Ι. Καντώνης	1
Άναστάσιος Διασής Αστυνόμ.	2	Θεμιστοκλής Ζερβός Ζυμάρης	1
N. Κ. Λάμπας Διευθ. Μηχαν.	1	Ίωάννης Βερούλ	3
Άθ. Τεμπονέρας	2	Νικόλαος Κουαρτάνος	1
Σπυρίδων Γ. Βατιλάς	1	Ευστάθιος Ι. Γαρδικής	1
Γεράσιμος Ματσούκης	2	Νικόλαος Τριαντάφυλλος	1
Πλάτων Λαβράνος	1	Σπυρίδων Η. Δεσύλλας	1
Α. Στανέλος έφορ. τής Βιβλιοθ.	1	Ευθύμιος Μαυρογιάννης	1
Άν. Βερίκιος Δικηγόρος	1	Σπυρίδων Α. Νικολάου	1
Γεώργιος Χ. Κωστής έμπορος	1	Περικλής Καρύδης	1
Θ. Τσιτσιμίας έμπορος	1	Άλέξανδρος Α. Μαυρογιάννης	1
Διονύσιος Γαρζώνης	1	N. Ίερεύς Βασιλάκης	1
Δ. Πανταράς ύπολοχαγός	2	Σπυρίδων Ν. Καρύδης	1
Ίωάννης Ζούλας	1	Παναγής Ραφτόπουλος	1
Μιχαήλ Θεοτόκης	1	Βασίλειος Α. Περίδης	1
Π. Καλογηράς Ταμίας	1	Άνδ. Γαρζώνης	1
Άντώνιος Δ. Γογγάκης έμπορ.	1	Γεώργιος Παδοβάς	1
Ίω. Σ. Τσακίρης	1	Σπυρίδων Β. Τεμπονέρας	1
Δημήτριος Θ. Ζερβός	1	Σ. Ριβέλλης	1
Γερ. Ζωήγιος	1	Γεώργιος Α. Τρύφωνας	1
Ζαχαρίας Κονοφάος	1	Γεώργιος Λομβέρδος	1

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΙΘΟΥΣΙΟΥ

Ἰωάννης Κόλλας	1	Κ. Κω. Τσαβέλλας	1
Σωτήρ Μπολέτσος	1	Δημήτριος Μπονάς	1
Σπυρίδων Κατωπόδης	1	Κων. Χρ. Δημητριάδης Λοχίας	1
Σπυρίδων Ἰω. Κρητικός	1	Βασ. Τσούφης Ξενοδοχ. Κωνς.	1
Θ. Μπάρκας	1	Α. Τρύφωνας	1
Παν. Μανολόπουλος	1	Στέφανος Δ. Θεοτόκης	1
Ἀρσένιος Δεσύλλας	1	Σπυρίδων Παπούλης	1
Γεώργιος Λάμπρος	1	Σπυρίδων Α. Βασιλῆς	1
Σπυρίδων Μελισσηνός	1	Κ. Α. Βασιλάκης	3
Δημ. Θ. Μαυρογιάννης	1	Ἰωάννης Παλτᾶς	1
Σπυρίδων Π. Μαυρογιάννης	1	Μιλ. Καπότσαρης	1
Μάρκος Ν. Τσερούτης	1	Στομάτιος Ματιάτος	1
Σπυρίδων Δ. Δημισιάνος	1	Σ. Πότσης	1
Δημήτριος Μακρῆς Σπυρίδων.	1	Κοσμάς Πετράτος	1
Σπυρίδ. Μακρῆς π. Ἰωάννου	1	Κωνσταντῖνος Μεταλλινός	1
Αύγουστῖνος Ἀλεξάνδερ	1	Στέφ. Θ. Θεοτόκης	1
Σπυρίδων Δ. Ἐλευθερίου	1	Διονύσιος Βέγιας	1
Νικόλαος Μ. Δεσύλλας	1	Ἀλέξανδρος Δ. Μπόικος	1
Ἀντώνιος Κ. Μπαμίλας	1	Α. Σ. Βούλγαρης	1
Χ. Α. Θεοδόσης	1	Γ'. Ἄννης Χωραφᾶς	1
Ἀλέξανδρος Ἀγαπιδός	1	Θεοδόσιος Ἀντωνιάδης	1
Γεώργιος Σάββας	1	Χ. Μεϊντάνας	1
Χρήστος Κ. Παπαγεωργίου	1	Νικόλαος Βλάσσης	1
Giovanni Visconti Dentista	1	Θεόδωρος Δ. Δημουλήτσας	1
Παναγῆς Τσιτσινίας	1	Παναγιώτης Ν. Κουτσουβέλης	1
Χ. Μ. Ζαχαρίας Ξενοδ. Κωνς.	1	Ἰωάννης Ποφάντης	1
Σπ. Ζ. Μπακάλης	1	Δ. Πάσχος	1
Α. Πιέρρι	1	Δημήτ. Παππανικόλας Ἰατρός	1
Γεώργιος Βραδῆς	1	Β. Παππαδόπουλος Πρόεδ. Πρ.	1
Σπυρίδων Τσίφρας	1	Λεωνίδας Βλάχος	1
Παναγιώτης Ζαβιτσιάνος	1	Ἰωάννης Βερονίκης	1
Γεώργιος Ρίχης	1		
Σπ. Ν. Βρυάκης	1		
Σπυρίδων Χ. Νίκος	1		
Γεώργιος Ριτσιαρδόπουλος	1		
Ἀλέξανδρος Τόμπρος	1		
Κωνσταντῖνος Λαττόρης	1		
Γεράσιμος Βουτσινᾶς	1		
Π. Μ. Μαντζαβίνος	1		
Νικόλαος Μακρῆς	1		

ΑΘΗΝΩΝ.

Αἰμιλία Παγὺ	6
Ἑλένη Σκουζέ	6
Μαγδαλινὴ Ἰ. Θεοφιλάτου	2
Ἀναστασία Μεγαλοπούλου	1
Φρόσφ. Ηλιάδου	1
Μαρία Μαστινού	1

Π. Α. Καψάλης	1	Ἀναστ. Στασίνας Κοκιλήρης	1
Σωτήριος Νικολόπουλος	1	Περικλῆς Κανδακίτης	1
Κ. Γ. Σκουζές	1	Διονύσιος Ἰ. Μάργαρης	1
Β. Νάζος	1	Ἰ. Δημόπουλος	1
Γεράσιμος Βλάχος	4	Χαράλαμπος Σ. Στράνης	1
Ἰωάννης Κωστής	3	Σπυρίδων Μερκέτης	1
Φιλῆμων Μοζαράκης	2	Διονύσιος Στραβοπόδης	1
Γ. Μαντζαβίνος Κολένδης	6	Ἀναστάσιος Καλέντσος	1
Ἰ. Ν. Θεοφιλάτος	2	Κωνσταντῖνος Μαμάκης	1
Παναγιώτης Ἀσουλάνης	1	Νικόλαος Περισιτιάνος	1
Σπυρίδων Μ Βαλδισέρας	1	Νικόλαος Κεφαλλινός	1
Σπυρίδων Ν. Καρύδης	1	Γεώργιος Σφήκας	1
Μιχ. Σταυρόπουλος	1	Ἰωάννης Τσακασιάνος	1
Ἰαννόδωρος Ζάνης	1	Ἀναστάσιος Κοπανᾶς	1
Γεώργιος Λεονταράκης	1	Σπυρίδων Γ. Τριάντης	1
Ε. Μ. Δίπλας	1	Dionisio S. Chioti	1

ZAKYNTHOU.

Ἀδαμαντῖνα Μινώτου		Γεώργιος Ἰατρᾶς	1
Κωνσταντ. Μανιάκης δικας.	1	Ν. Παπαγιαννόπουλος δεκανεὺς	1
Ἰωάννης Κασσιμάτης Ἄνθ.	1	Π. Γ. Οἰκονόμου δεκανεὺς	4
Ἐπαμινώνας Νικολαΐδης	1	Α. Δ. Γεροντικός δεκανεὺς	4
Ἑλλάνικος Μυρτίλος	1	Γεώργιος Κοτσίρης	1

ENETIAS.

Διονύσιος Ἰ. Ν. Μιχαλόπουλος	1	Μαρία Δαλλαλέτσ. Ἄλονέντη	5
Δημήτριος Παλαδινός	1	Μαρία Διαμαντίδου	1
Ἀνδρέας Ν. Γκέστης	1	Εἰρήνη Ζερβού	1
Στέφανος Βολδούς	1	Ἀγγελικὴ Φορέστη Μοροζίνη	1
Διονύσιος Βολτέρας	1	Σπυρίδων Δαλλαδέτσιμας	5
Ἀνδρέας Ἰ. Δ. Θεοδόσης	1	Φ. Ν. Βερέττας	2
Α. Γρηγοράκης Ἐγγραμ. Νομαρ.	1	Ἀντωνάκης Λιαππίδης	1
Ἄλ. Γιαννόπουλος ἔμπορος	1	Φραγκίσκος Βλαντῆς	1
Ἀρ. Μαυρομάτης	1	Εὐγ. Περδικάρης Ἀργιμανδρίτ.	1
Δημήτριος Ῥώσσης	1	Παναγῆς Τ. Φορέστης	1
Α. Ἰ. Γαλιάτσας	1	Δημήτριος Βαϊκούσης	1
Εὐαγγελινὸς Γρέζης	1	Κωνσταντῖνος Μπλέσσας	1
Διονύσιος Κασσιμάτης	1	Α. Γιαννιώτης	1
Πέτρος Βάρφης	1	Ν. Γιαννιώτης	1
Δημ. Παπαθεοδώρου Καθηγ.	1	Μάρκος Δ. Ζερβός	1

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

